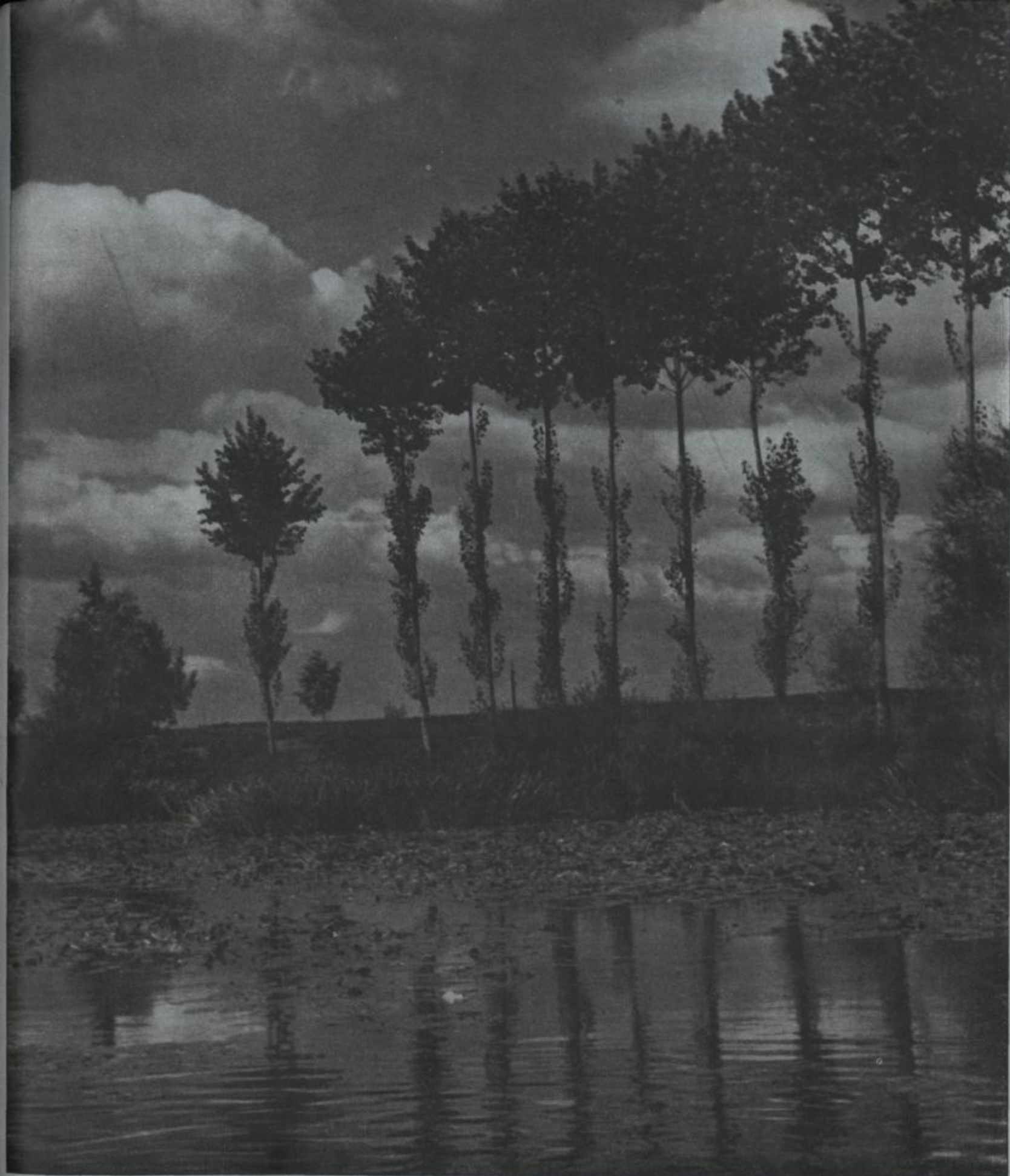

ŽENA IN DOM

Leto VIII

1937

September štev. 9

Za jesen

oskrbite nakup
potrebne blaga
za obleke, plašče,
površnike,
zimske suknje in
manufakture
sploh pri znani
solidni tvrdki

Novak - Ljubljana

Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Dobro blago - Ogromna izbira
in kljub vsemu znižane cene

Dva mala modrijana.

«No, zdaj sem pa že vprašal očeta, kje imajo ljudje vranico — nekako tam, kjer nosijo žepno uro.»

«Hm — zdaj vem spet toliko kakor prej, moj oče ima zapestno uro...»

Na sodišču.

Po končani obravnavi opominja sodnik obsojenca:

«Torej upam, da vas tu ne bom več videl!»

«Ojej, ojej!» se začudi obsojenec, «gospod svetnik gredo v penzijo?»

Marmelade in želeji

Navaden zavojček za približno
1 kg marmelade, cena Din 4,-

Opekta in navodila pri Vašem trgovcu! Za konzerviranje
sadja dr. Oetkerjev pripomoček za vkuhanje.

SVEŽOST PRI PREBUJENJU!

Kako prijeten je občutek, ko se zjutraj prebudimo z dobro spočitimimi udi! Samo nekoliko kapljic kolinske vode „Soir de Paris“ Vas osveži, okrepi in ponovno poživiti. Ta sijajna tekočina je dvojno parfimirana z Vašim priljubljenim znamenitim parfomom „Soir de Paris“ Bourjois.

Eau de Cologne
BOURJOIS
★ Soir de Paris ★

Vsem, ki se hočejo dobro odpočiti, na znanje, da je na žimnicah iz Masterlove žime najslajše spanje.

Predilnica za žimo

VILKO MASTERL

Stražišče pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

Dekle iz tovarne.

Sem tovarniška delavka. Že itak težko življenje pa mi grene še tovarišice, ki so mi vse nasprotno. Če se z njimi družim, se vname skoraj vselej prepir med nami. Kakor hitro se jih pa začnem ogibati, mi očitajo, da sem možka in ošabna. Pa si vendar tako zelo želim prijateljice, s katero bi se v prostih urah lahko pogovorila o tem in onem. Hudo mi je, ko vidim, da niso več take, kakršne so bile, in jim je edino veselje opravljanje in obrekovanje, ki pa je meni nad vse zoprno. Kako naj ravnam, da mi bo življenje med njimi znosnejše in lepše?

P. M.

Odgovor: Predvsem si tega ne jemljite preveč k srcu! Kjer je zbranih več deklet, tam je na žalost največkrat tudi vse preveč nepotrebnih in nelepih besed. V obrekovanje in opravljanje pa se nikar ne spuščajte! Je to kaj malo prida posel, ki s svojim blatom končno vendarle še najbolj obrizpa obrekovalca samega. Bolje je, da Vas imajo za ošabno, kakor da bi se še sami privadili grdemu klevetanju. Preudarite pa tudi pravično in nepristransko, ali morda svojih tovarišic vendarle ne sodite prestrogo in ali ni njih očitek, da ste ošabni, morda le kolikor toliko upravičen. Kajti tudi ošabnost ni dekletu posebno v čast.

A. V. Prav nič drugega Vam ne preostaja, kakor da počakate. Če bi ga sami vprašali, bi si lahko Vaše vprašanje napačno razlagal, in to bi morda ne bilo dobro za Vas. Če že zahajate z njim v družbo, pazite, da se ne boste dali ljudem v zobe.

Neljubek otrok.

Morda boste tudi meni lahko svetovali, kaj mi je storiti. Imam 10 letnega sinčka, ki je zdrav in močan. Tudi učil se še dosti dobro. Ali kar me skrbi, je to, da ne pozna prav nobene ljubkosti. Kar govori, se zdi, kakor bi ne bilo res, in tudi vede se, da človeka kar odbija. Kadar pride gost v hišo, mi je kar hudo, ker ne pozna nobene olike in se ne vede tako, kakor ga jaz učim. Tudi učiteljica se pritožuje, da ni tako ljubeč, kakor so drugi otroci. Le kadar je med samimi domačimi, je nekoliko boljši.

Zaskrbljena mati.

Odgovor: Ne samo Vaš sinko, ampak vsi otroci nagibajo k temu, da se radi pokažejo tujemu človeku v prav čudni luči. Zato je tudi njih vedenje in govorjenje pred tujimi ljudmi povsem drugačno kakor sicer. Radi bi se pač postavili, kar pa se jim največkrat posreči. Kakor hitro pa malo odrasejo, se ta nagon ublaži, pri tem prej, pri onem kasneje, kakor se otrok pač tudi v ostalem razvija hitreje ali počasneje. Če se pa vede tako zato, ker tuje družbe ni varen, bo to prešlo, kakor hitro se bo tujih ljudi privadil in se v njih družbi ne bo več čutil plašnega in utujenega. Zato je seveda najbolje, da pride otrok čimveč med ljudi. Kar se pa tiče ljubeznivosti in prikupljivosti, je to nekaj, kar je človeku že kar nekako prirojeno. So ljudje, ki imajo mehak in prikupljiv glas, in taki, ki imajo trdega in rezkega. Taki, ki jim je ljub-

Divna polt

brez
videza
"olepšavanja"

NOV

"NA ZRAKU PREVETRENI"
PUDER,

NEVIDEN NA KOŽI

Sveža očarljiva lepota — brez sledu olepšavanja. Puder je tako fin in lahak, da je na koži neviden in da nihče ne bi niti mislil, da vse to ni Vaša lastna naravna lepota. Skrivnost je v novem senzacionalnem načinu „vetrenja na zraku“, po katerem se izdeluje pravi puder Tokalon. Desetkrat je finejši in lažji, kakor si je doslej sploh kdo mogel misliti. Poizkusite še danes „na zraku prevetreni“ puder Tokalon. Čeprav bi ves dan delali v uradu, v trgovini ali doma, Vaš obraz ne bo nikdar videti poten in blesteč. Če bi tudi vso noč plesali, polt Vam ostane sveža in krasna. Potrudite se tudi Vi čimprej, da dobite divno očarljivo trajno polt, ki jo more dati samo puder Tokalon.

kovanje tako samobitno kakor dihanje, in tudi taki, ki jim niti tedaj, ko jim srce kipi same ljubezni in vdanosti, ne zmorejo nežne kretnje in ljubeznive besede.

Opazujte dečka vestno in pazljivo, da spoznate, kaj se godi v njegovi duši. Potem Vam ne bo težko najti pot, po kateri boste najprej in najzanesljiveje dosegli zaželeni uspeh. Ne bodite prestrogi z njim, temveč se potrudite, da boste s prijazno besedo, z dobrim zgledom in z umestnim dovtipom ugodno vplivali nanj. To bo prav gotovo več zaleglo kakor neprestano granjanje in kaznovanje, ki bo otroka le še bolj zbegalo in stanje le še poslabšalo.

Oglas je registr. pod št. 1075 od 17. XII. 1936.

ALI JE PRIJATELJSTVO MED MOŠKIM IN ŽENSKO MOGOČE?

Veliko prijateljic sem že imela. A še prav vsaka me je razočarala. Zato tudi nisem nobene več iskala in sem živela rajši sama zase. Hrepenela pa sem vedno po človeku, ki bi mu lahko zaupala tudi najbolj skrite misli svojega srca, ki bi me razumel in bi ohranil zase, kar bi mu zaupala.

Zdaj sem našla prijatelja, iskrenega človeka, ki mu lahko zaupam in potožim prav vse. Od njega prenesem tudi vsako kritiko, ker vem, da prihaja od človeka, ki ljubi v meni to, kar sem v resnici.

Sem pa poročena in moj mož trdi, da prijateljstva med moškim in žensko ni in da je takemu prijateljstvu vedno primešano nekaj čutnosti.

Kako naj ga prepričam, da to ni res? Nezaupljiva.

I. odgovor: Po Vašem vprašanju bi sodila, da ste še zelo mladi in precej neizkušeni in da Vam življenje še ni pokazalo svojega nezastrtega obraza. In še to posnemam iz njega, da Vam mož zaradi tega Vašega »prijateljstva« ne gremi življenja na preveč energičen ali celo okruten način. To je dokaz, da je dober človek, da Vas ima rad in da Vas želi obvarovati neprijetnih presenečenj in razočaranj.

Glejte, gospa! Pri njem ste našli svoj dom, on Vas oblači in on Vas hrani. On je oče Vaših otrok, ali če to morda še ni, pa bo prej ali slej. Po njem imate torej vse tisto, kar daje življenju žene pravo vsebino in pravi smoter in po čemer hrepeni na stotisoče žena in deklet.

Naša anketa

Ali ste za ločitev zakona ali proti njej?

Odgovori naročnic
na našo anketo

Spoštovana gospa urednica!

Budno zasledujem odgovore na anketo o ločitvi oziroma proti ločitvi zakona.

To je brez dvoma eden najtežjih sodobnih problemov in ga z nekaj stavki ni mogoče rešiti. Objektivno sodeč, ne morete ne odobravati, ne obsojati lo-

in on je tudi tisti, ki Vas bo razumel bolje kakor katerikoli prijatelj. Ne pozabite pa, da ima tudi on svoje skrbi, svoje težave, morda večje, kakor Vi to slutite. Zato mu ne stavljajte nemogočih zahtev in ne dajte se zasužnjiti svojim, morda bolešno prenapetim živcem!

Opozorilo uprave.

V platno vezano knjigo: Agnes Günther, Dušica Rožmarija (VI. delov) smo dne 31. avgusta tega leta v posebnem zavitku razposlali. Naslove smo dvakrat pregledali in je vsaka pomota s strani uprave izključena. Če katera naročnica knjige do 5. septembra ne bo prejela, naj povpraša na svoji pošti. Ako tamkaj knjige ne dobi, naj do 8. septembra piše upravi, Dalmatinova ul. 8, da jo bo reklamirala na pošti.

Gospodinjske knjige. Naročnice, ki bodo šele po 24. avgustu tega leta nakazale naročnino za Ženo in dom in pet gospodinjskih knjig, dobe 1 oktobra tega leta z deseto številko dve knjigi.

Popravite! Na strani 268 sedme številke »Žene in doma« se je na koncu vrinila neprijetna pomota. Pravilno se mora glasiti: Če še niste nakazali teh 37 dinarjev, potem to še danes storite. Če ste položnico izgubili, dobite drugo za 25 par na vsakem poštnem uradu. Na to položnico zapišite: »Žena in dom«, uprava, Ljubljana, stev. 15.490.

Koncertni klavir iz mahagonijevega lesa z na pol angleško mehaniko in slovensko tipkami ugodno naprodam. Naslov v upravi »Žena in Dom«.

Poročile so se naročnice: gđc. Fani Gošte z g. Janezom Erjavcem iz Borovnice, gđc. Jela Grmek z g. Josipom Baumanom iz St. Ilje v Slovenskih goricah, gđc. Milka Knežević z g. Rudolfom Vodiškom iz Orlane, Podujevo, gđc. Francka Kodra z g. Antonom Hribarjem iz Sp. Brega pri Ptuj, gđc. Franja Kosec z g. Milanom Guštinom iz Ljubljane, gđc. Pavla Kostl z g. Nikom Curčičem iz Zagreba, gđc. Stana Lenardič z g. Avgustom Kripcem z Jesenic, gđc. Maroja Mersel z g. Julijem Kranjčcem iz Zagreba, gđc. Sonja Soklič z g. Franjom Orešičem iz Maribora, gđc. Julija Špigelj z g. Gustavom Kosičem iz Pušave pri Sv. Lovrencu na Pohorju, in gđc. Tončka Vrtnjak z g. Josipom Peocem iz Bodislavceva p. Mala Nedelja. Iskreno čestitamo!

Nihče me ne more prepričati, da je prazni ječmen, ki se dandanes dobi kot odprto blago na tehtnico ali v raznih paketih, isto, kar je Kneippova sladna kava! »Kneippova sladna kava«, ki je prav tako zdrava, izdatna in tečna za deco kakor za odrasle, se dobi samo v originalnih kartonskih zavitkih s sliko župnika Kneippa.

nikoli neče razumeti, da ste tudi Vi človek z vsemi njegovimi potrebami in ki gleda v Vas samo neplačano služkinjo. Takih mož je mnogo, ki hodijo po svetu, in še slabših. Vsi ti možje so svoj čas obetali zlate gradove, zdaj pa gojdrnjaje komaj prinesejo kozarec vode.

In obratno. Poznam ženo, katere mož že na pragu svojega stanovanja občuti vso pezo svojega neznosnega zakona, ko ugleda svojo ženo vso zanemarjeno v pogovoru s sosedomi. V stanovanju je obupno prav tako kakor v njegovi duši. Tak zakon naj se loči. Življenje takih zakonov ni človeka vredno in se z leti samo še poslabša, nikdar pa ne nasprotno.

Vsakdo stremi za tem, da si kolikor mogoče izboljša svoj življenjski položaj, zakaj bi si tukaj potegnili mejo? Ozko-srčna konzervativnost je pri tem popostranskega pomena.

Vendar je bolj ko kje drugje potrebna velika preudarnost in mnogo samozata-

ELIDA mila
Vam pomagajo,
da boste lepa!

● Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo

● Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in negujejo kožo

● Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuti na koži

ELIDA MILA

ELIDA MILO *Favorit* · Že deset let ljubljeneц vsake lepe žene

jevanja, prej ko se odločimo za ta skrajni korak.

To je moje mnenje in upam, da jih je še več, ki se strinjajo z menoj.

Z odličnim spoštovanjem

M. F., Ljubljana.

Velecenjena gospa urednica!

Tako dolgo sem odlašala z odgovorom, da sem prišla med zadnjimi na vrsto. Zdaj naj pa še jaz povem svoje misli.

Kljub temu, da imam blagega moža in nisem zato nikoli imela povoda misliti na ločitev, se vendar nikakor ne morem strinjati z odgovori, ki se izrekajo proti ločitvi zakona.

Najhujše trpljenje na svetu je duševno trpljenje, in jaz sem prepričana, da bi vsaka izmed fistih, ki odklanjajo ločitev, malo drugače govorila, ko bi morala samo teden dni živeti ob surovežu, ki zamenja dom, ženo in otroke, kateremu je dom gostilna, šport pa kvarte in druge ženske, ki prihaja pozno ponoči pijan domov in začne za vsako strogo besedo ženo pretepati. Taka žena je velika reva in z njo vred tudi otroci, ki jih prepir in tepež prebudi in morajo z obupanimi obrazi gledati te žalostne prizore. Ali ni iz takega pekla edina rešitev ločitev? Naša dolžnost je, da se žrtvujemo za naše otroke, to je res, res je pa tudi, da ima vsaka reč svoje meje. Tudi to je res, da bi nas marsikdo obsojal, češ da smo otroke oropali očeta, vendar je po mojem trdnem prepričanju veliko bolj obsodbe vredno, če morajo otroci s svojimi nežnimi dušami gledati večne prepire v hiši.

Srečne zakone loči smrt. Če mož umre, je žena sama primorana skrbeti za otroke in jih duševno in telesno vzgajati. Sama poznam družine, kjer je mati sama vzgojila vzorne sinove in hčere.

Vas in vse bralke Vašega lista iskreno pozdravlja najsrečnejša žena in mati

Marjana.

Cenjena gospa urednica!

Dovolite, da se tudi jaz oglasim k Vaši anketi: za ločitev zakona ali proti njej. Bom kolikor mogoče kratka.

Mnogo se jih je že oglasilo in izrazilo svoje mnenje, vendar opažam, da se oglašajo precej takih, ki še niso poročene in poznajo zakon samo teoretično, ali pa so dobro poročene in ne vedo, kakšne razlike so med moškimi. Nekatere pa so preveč konservativne in mislijo, kakor so mislili nekoč, ko je žena morala biti rob svojemu možu in gospodarju.

Naj torej povem, kar sem sama pozkusila.

Kot 24 letno dekle sem spoznala 32-letnega fanta. Bil je elegantna pojava, zdrav in materialno ugodno situiran trgovec. Hotel me je poročiti že mesec dni potem, ko sva se seznanila. Čeprav sem bila samo uradnica, me vendar ta ponudba ni premotila. Hotela sem spoznati tudi njegove lastnosti. Zavlačevala sem poroko dobri dve leti. Pokazal se je kot trden značaj in čuteč človek. Ves svoj prosti čas je posvečal samo meni. Najmanjše slabe lastnosti nisem opazila v tem času na njem. Moji starši in jaz smo bili prepričani, da ga dovolj poznamo in da bo to res idealen zakon.

Po dveh letih dobrega vzajemnega spoznavanja sva se torej poročila.

Zame potemtakem ne velja svarilo tistih, ki priporočajo, naj si dekleta dobro premislijo in zaročenca dodobra spoznajo, preden se odločijo za zakonsko zvezo.

Čez mesec dni najinega zakonskega življenja, v katerem sem si toliko obetala, se je pa že začelo. Mož je postal pravo nasprotje prejšnjega človeka. Čeprav sem mu vzorno vodila gospodinjstvo in mu pomagala pri trgovskih poslih, je začel ostajati vedno bolj pogosto z doma, po katerem je prej tako hrepenel. Začel je kvartopiriti in popivati. Nazadnje me je jel celo pretepati. Takrat sem se šele prepričala, da je bilo vse njegovo vedenje pred poroko le komedija in pretvarjanje. Grenil mi je življenje tako, da mi je postalo neznosno, in malo je manjkalo, da nisem popolnoma obupala. Odločila sem se po nasvetu staršev za ločitev, ki sem jo z različnimi dokazi tudi prav kmalu dosegla.

Leto dni nato sem spoznala uradnika, ki je bil komaj leto dni starejši od mene. Pol leta potem sva se poročila. Mož ima jako lepo plačo, ki pa ni v nobeni primeri z materialnim položajem bivšega moža. Poročena sva že štiri leta. Živiva kakor v raju in si lepšega in bolj srečnega zakona sploh ne morem misliti. Prej trpljenje do obupa, zdaj pa sreča in obojestransko zadovoljstvo.

Mislil, da ni treba drugega komentarja.

Vas prav prisrčno pozdravlja Vaša večletna naročnica iz Maribora.

Prvi prepír

Če se dva človeka ljubita, gledata oba, da se ogneta prepíru. Oba se morata zavedati, da prvi prepír ni nikoli poslednji, temveč da je začetek, ki po navadi nima konca. Kakor hitro se začne prepír, preneha medsebojna strpljivost, zakaj kar človek enkrat izgovori, rad ponavlja zmeraj, kako naj ostane potem ljubezen svetla in iskrena? Človeka si sicer dostikrat odpustita in vse se zdi spet, kakor je bilo prej, toda to je prevara. Gotovo lahko prinese ljubezen še mnogo lepih ur, toda nikoli več se ne povrne niena sladkost in toplota, ki osrečujeta in blažita. Zakaj moramo vse izgovoriti, kar nam pride na jezik? Zakaj moramo povedati to ravno osebi, ki jo ljubimo? Saj vendar tujim ljudem tudi ne rečemo v trenutni razburjenosti vsega, kar si o njih mislimo. Ali se morata zakonca res takoj začeti prepírati, kakor hitro se v svojih nazorih ne strinjata? Ali bi ne bilo pametneje, da počakata primerne trenutke, ko se bosta pomirila in se lepo mirno porazgovorila? In če se ne moreta v svojih nazorih zediniti, ali bi ne bilo prav, da pustita drug drugemu pravico do lastnega nazora? Žene, pomnimo: «Prepír ne rodi nikoli nič dobrega, prepír ruši.» —č.

O točnosti

«Točnost je čednost kraljev», je rekel Louis XVIII. Žal, da je malo smrtnikom dano, da bi se rodili kot kralji, navadni zemljani pa to krepost vse premalo poznajo, ko bi jo, bi ne bilo na svetu več prepotenih potnikov, ki z mastno kletvico na ustih strme za odhajajočim vlakom, in električne ure na raznih koncih in krajih, ob katerih je dogovorjenih toliko sestankov, bi se več ne posmehovale mladeničem, ki ondi stoje vsi nervozni in besni ter čakajo in čakajo.

Točnost je vseh čednosti kraljica, ki vlada svet. Vsako uro življenja občutimo njen blagoslov. Kadar oddajamo nujno brzojavko ali kadar se vozimo v vlaku, vselej imamo občutek gotovosti, ker vemo, da je nekje za nami neznanec, ki bo, izpolnjujoč svojo dolžnost, o pravem času dvignil zavoro ali pa pritisnil na vzvod. To se nam zdi čisto preprosto in samo po sebi razumljivo, kakor da sploh ne more biti drugače. Ali pa smo se že kdaj domislili, kaj bi se zgodilo, če bi naši veliki prometni obrati samo za hip zanemarili točnost?

Pravkar omenjena točnost je služba in dolžnost, ki nas sili, da vselej po vesti ravnamo. Točnost v privatnem življenju je pa drugačna, ker je prostovoljna in porojena iz obzirnosti in privzgojene vljudnosti. Nekatere ženske so v službi prave vzornice te čed-

nosti, kakor hitro jih pa kdo povabi na obed ali se s komerkoli dogovore za sestanek, že z nezmotljivo gotovostjo zamujajo. Kakšna živčna preizkušnja za ljubimca, če kazalec na uri neumorno beži dalje, težko pričakovane pa od nikoder ni! Čakajočega med tem mučijo vse mogoče skrbi in domneve: bolezni, nesreča, nezvestoba, slaba novica? Kaj naj stori? Ali naj še čaka ali naj pohti k nji, da se prepíra, pomaga? In ko je premišljanje, nervoznost in nemir na višku, se lepo počasi približa «ona». Ves nestrpen ji steče naproti, pozveduje, povprašuje, pa dobi navadno tale odgovor: «Prepozna? Oprosti no!» In tem prehitetvajočim se besedam sledi brezpomembna razlaga o zamudi, ki ni vredna počenega groša. Radost nad svidenjem pa je pokvarjena, prešlo je veselje nad izprehodom ali izletom. Še huje pa je za gospodinjo, če mora čakati s toplim obedom na goste zamudnike. Ostali gostje čakajo in se dolgočasijo, jed pa je že postana ali celo prismojena. Če gospodinja pozna povablence in njih navado, se jim lahko prilagodi: določi jim uro kosila in prišeste zase še 30 do 40 minut, potem približno ve, doklej naj bodo jedi kuhane. Taki zamudniki iz navade so prava nadloga družabnosti. Najbolje jih še vzgojimo, če jim o priliki, dasi neradi vrnemo milo za drago.

Vsi ljudje niso enaki, vsak ima svoje slabosti in napake, ki izvirajo iz značaja in temperamenta. Če pa kdo sramežljivo se smehljaje reče: «Ne morem biti točen», prizna s tem, da je bil v mladosti slabo vzgojen, da ne ve, kaj se spodobi in kaj ne in da nima niti trohice volje. Temelj vsake prijateljske zveze je točnost. Če si točen, ni to nič posebnega, temveč samo izpolniš dano obljubo. Kdor je pa netočen, požre svojo besedo. Izkušnja nas uči, da se je treba čuvati tistih, ki v malih rečeh ne drže besede, ker jo bodo v velikih še manj.

A. H.

Mati in njen učenec

Vzgajati dandanašnje mladino je zelo težavno, ker so pač take razmere, da dostikrat ni časa za pravo vzgojo. Posledice velike vojne, gospodarske stiske in politične zaostrenosti delujejo tudi na sedanje mladino, in vse to vpliva na njeno mlado življenje.

Odgovornost staršev za vzgojo mladine je dandanes dosti večja, kakor je bila nekoč, ker so dandanes tudi življenjske naloge dosti težje in dosti bolj zapletene. Brez ozira na vse težave pa morajo starši vzgajati mladino za sodobno življenje in se truditi, da bo mogla storiti to, kar bo zahtevala od nje bodočnost.

Najprej moramo vedeti, da bo potreboval bodoči človek dosti večjo življenjsko spretnost in odpornost kakor nekoč. Boj za obstanek je dandanes v družbi hud, medsebojno tekmevanje za udobje dosti bolj brezobzirno in borba med narodi bolj pristranska kakor v nekdanjem življenju. Za takšno življe-

nje je treba že od rane mladosti vzgajati otroka. Truditi se moramo, da ne bo imel samo dosti znanja, ampak tudi široko obzorje, da se bo znal obdržati na površju v sedanjem življenjskem tekmovalstvu in socialnih težavah.

Vidimo pa, da starši, zlasti matere, rade prehajajo v skrajnost: ali se za svojega učenca in njegovo napredovanje v šoli premalo brigajo, ali pa se brigajo toliko, da jemljejo otroku samostojnost pri delu in potrebno zaupanje do samega sebe.

Sedanje šole so v večini primerov preobremenjene zaradi velikega števila učencev, in učitelji tudi pri najboljši volji ne morejo posvetiti posamezniku in njegovemu duhovnemu razvoju dovolj pazljivosti. Pogosto se zgodi, da postaja učenec zaradi tega površen in nevsten pri delu. Zanimarja vsakdanje učenje, če ima zavest, da ne bo vprašan. Tako se dogaja, da se učenec dalje časa ne uči, potem pa ne more nadomestiti zamujenega. Mnogi dobri in sposobni učenci na ta način zaostanejo in prinesejo ob koncu leta slabo izpričevalo. Starši so zaradi tega hudo razočarani, ker so bili prepričani, da se njihov otrok dobro uči in da bo v šoli izdelal.

Starši morajo biti zmerom v zvezi s šolo. Gledati morajo, da njih otrok ne zanemari svojih dolžnosti. Paziti je treba, ali piše učenec v redu svoje domače naloge, neglede na to, ali bo vprašan ali ne, prav tako pa tudi, ali se uči posameznih predmetov, zlasti tistih, za katere ni preveč nadarjen.

Učencu je treba dati časa in prostora za domače učenje. Starši ne smejo dopustiti, da bi njih otroka kdo pri delu motil ali pa da bi moral zaradi drugih domačih predstavljati svoje učenje na neprimerne ure. Razpored delovnega časa mora biti pri učencu stalen in točno se ga mora držati.

Ni dobro, če sta oče ali mati preveč povezana z učenčevim delom in če otroka navadita, da se uči z njima skupaj. Ne smeta pomagati tam, kjer bi mogel in moral vsakdo sam delati. Samostojnost pri učenju je najboljša pot do uspeha. Če je učenec samostojen pri delu za šolo, bo samostojen tudi pozneje v življenju. Ni ga treba navajati na tujo pomoč. Bolje je, če mu omogočimo, da sam dela in da sam dosega uspehe pri opravljanju svojih dolžnosti.

Starši se morajo truditi, da bo otrok znal rabiti knjige in da se bo znal razumno učiti. Tehnika učenja je zelo važna. Ne smemo pustiti, da se bo otrok mehanično učil brez razumevanja in da si bo zapomnil vsako besedo tako, kakor je v knjigi zapisana. Povedati mora s svojimi besedami to, kar je v knjigi bral, in vselej naj ima med učenjem pri roki beležnico, kamor si bo zapisoval najvažnejše pojme in tuje besede, ki si jih mora zapomniti. Potem mu bo tudi vsa snov postala preglednejša in lažje si bo zapomnil nove izraze.

Od prve ure naj mati gleda, da se bo njen otrok pametno učil in da bo zbrano govoril o tem, kar je prebral. Če se otrok navadi na takšen razumen način učenja, se bo znal okoristiti z vsebino vsake knjige in zadovoljil bo tudi svoje vzgojitelje. Otrok bo imel v šoli uspehe, starši pa bodo v tem našli uteho za vse žrtve in izdatke, ki so jih zaradi njega imeli.

Lepota ni slučajni dar!

Vaša polt je preveč nežna in občutljiva, da bi se jo smelo negovati s katerimkoli sredstvom za poplšanje. Koliko lepša bi bila lahko marsikatera žena

Pravilno negovana izgledate, če redno uporabljate podnevi ELIDA kremo IDEAL. Ta krema se popolnoma vpije v kožo in jo varuje kakor nevidna tančica. Radi vsebine hamamelisa odstrani gubice ter ohrani polt gladko in mlado.

ELIDA **KREMA**

Sen vsake ženske!

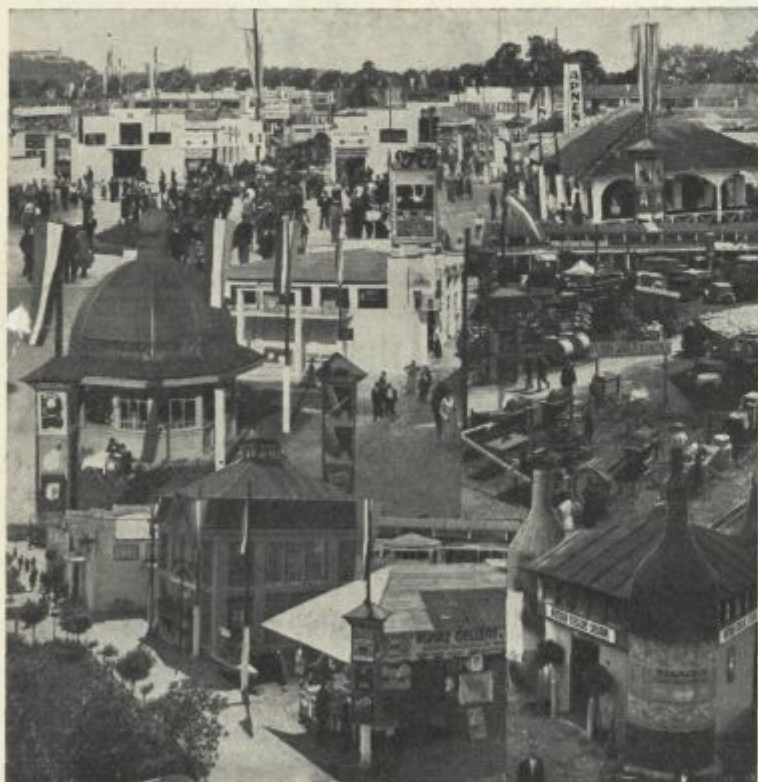
Popolna lepota, ki jo lahko dosežete s preparati najbolj znane francoske tvornice PARFUMS FORVIL, PARIS. Poudre, Eau de Cologne, Rouge za obraz in neprekosljiva krema. ===

FORVIL

Zastopstvo za Jugoslavijo:
Zagreb, Barona Jelačića 3

Izrežite ta kupon in ga pošljite nalepljenega na dopisnico s svojim naslovom, pa dobite brezplačen vzorec! Označite barvo pudra!

Tudi Vam je namenjen Ljubljanski jesenski velesejem od 1. do 12. septembra 1937.

Razstava „Materi za otroka“, ki jo priredi Zveza gospodinj v Ljubljani, bo dobrodošla vsaki ženi, saj bo obravnavala vse, kar je v blaginjo našim malčkom. Zlasti opozarjamo na oddelke za higieno, zdravstvo in vzgojo otroka v predšolski in šolski dobi, prehrano, obleko in igrače. Zanimala Vas bo tudi razstava cvetlic, vzoren sadni vrt, razstava malih živali, živalski vrt in pa razstave pohištva, stanovanjske opreme, radio-aparatur, živil, izdelkov male domače obrti, galanterije, tehničnih novosti i. t. d., i. t. d. Posebno obeležje bo dala jesenskemu velesejmu jubilejna razstava slovenskega novinarstva. Čeprav so novine samo mrtev papir, vendar bo ta razstava vsa pestra in živa. Skrivnostno Indijo bo razkrila pred Vašimi očmi etnografska razstava, za lepo umetnost Vas bo navdušila umetnostna razstava slovenskih likovnih umetnikov. Po razgledu vsega tega pa se boste s svojimi dragimi pozabavali na zabavišču ali pa si ogledali velik variete, kjer bodo nastopali artisti svetovnih odrov.

Na železnicah velja 50%-ni popust, nabaviti pa si morate poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico za 2 din, ki jo izda postajna blagajna.

ZA MAMICO

Iep praktičen voziček in za očka odlično kolo.
Oboje dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

Šivalni stroji — kolesa — otroški vozički. Naročnice popust.

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 13, Kolizej.

S. REBOLJ & DRUG

Počitnice so pri kraju!

Začenja se novo šolsko leto, polno skrbi in bridkosti. Ze za starše same so prvi dnevi septembra prenapolnjeni z različnimi težavami. Treba je kupiti knjige in zvezke, svinčnike in radirke in še to in ono, in za vse je treba toliko denarja, da ubogi očki, papački in tatki kar zmajujejo z glavami, od kod naj ga vzamejo. In urh tega je treba plačati še šolnino, sinček potrebuje nove hlačke, hčerkica nov plašček, in plača izgine, da človek sam ne ve ne kdaj, ne kako.

Malim kratkohladačnikom, ki pojdejo prvič v šolo pa se že ob sami misli, da se bodo morali za vse dopoldne ločiti od svojih mamic, tresejo srčki. Če se pa domiselijo strogih gospodov učiteljev in učiteljic, sploh ne vedo več, kam bi se skrili, da bi utekli temu naulju. Seveda so med njimi tudi taki, ki pogumno gledajo svoji bodočnosti v oči in že komaj čakajo, da se bodo seznanili z boginjo modrosti. In ko prvi dan, nekateri s strahom, drugi z veseljem prikoracajo v šolo in jih sprejme blagohotni učiteljev obraz ali pa jih poboža roka skrbne učiteljice, se tudi bojazljivčkom razprši ves strah in opoldne, ko pridejo domov, že hite na vsa usta pripovedovati mamicam in očkom, kaj vse so v šoli doživeli.

Starejši otroci pa, že na pol gospodiči in gospodične, se vesele, da se bodo spet sešli s svojimi sošolci in sošolkami, in že kar nestrpnost pričakujejo trenutka, ko si bodo pripovedovali o vseh svojih počitniških podvigih in doživljajih. Pripravljajo zvezke, zavijajo knjige in srea so jim polna najtrdnjših sklepov, ki so pa po navadi že prvi teden pozabljeni. In kako tudi ne, ko zunaj še vedno tako zapeljivo sije sonce in jih vabijo prijatelji in tovariši k igri! V sobi pa je pustot učenje in naloge so še dosti pustejše, in — skušnjava vse prevelika, da bi se ji mogel upreti tak majhen modrijan. Kako hudo pa je zvečer, ko pride tak ubežnik domov, ves upehan in zaspan. Najrajši bi kar smuknil v mehko posteljo, še večerji bi se odpovedal, pa je treba sesti za mizo in pisati tako težko, neskončno dolgo nalogo in se morda še Bog ve kaj naučiti. Ali je potem čudno, če pesemca, čeprav še tako lahka in kratka, noče in noče v glavi in je to, kar je v zvezku, bolj podobno poraženemu vojski kakor pa zboru pripadnikov častite abecede. Potem je seveda jeza v hiši. Očka je hud na mamico, ker ne zna vzgajati otrok, mamica se jezi na sinčka, ker je ne uboga, fantek pa joka in na zvezek hane bridka, grenka solza, ki utišane nalogi še zadnji, neizbrisni pečat končane tragedije.

Na vas, mlade mamice, je, da prepričate take in podobne neučednosti. Le nekoliko dobre volje in potrpljenja je treba, pa bo otrok kaj kmalu sam uvidel, da je le prav in dobro, kar zahtevate od njega. Zavest, da je storil svojo dolžnost, kakor jo urše veliki odrasli ljudje, ga bo kaj kmalu navdajala s ponosom in zadoščenjem. In s podvojenim veseljem se bo po dovršenih nalogah predal igri in zabavi.

Kadar vaš otrok česa ne zna, ga nikar ne podite od sebe, češ da ne utegneta. Lepo mu vse razložite in nikar se ne razburjajte, če ne bo vsega takoj razumel. Vam se zdi stvar popolnoma preprosta, za otrokove možgančke je pa marsikatera še tako lahka reč hudo zapletena in učena. Če boste nestrpni, posmehljivi in zadirčni, se otrok ne bo več upal k vam po nasvet. In to je prvi korak k odtujitvi, zaradi katere toliko mater tarna in jadikuje, ne da bi se zavedale, da so jo zakriville same.

Če prinese otrok dober red domov, ga pohvalite! Saj je še premajhen, da bi se zavedal, da se uči zase, ampak je trdno prepričan, da je le domačim v korist, če se on v šoli dobro odreže. Kadar se mu pa kaj ponesreči, ga nikar preveč ne zmerjajte! Skušajte izslediti vzrok in povod tega neuspeha in pomagajte otroku, ki je navadno že s slabim redom samim dovolj kaznovan.

Vedno pa skušajte razumeti otrokovo dušo. Vživite se v njegovo mladost in nikar ne pozabite, da je še majhen in da res ne zmore vsega vselej tako, kakor si vi to želite. Bodite mu opora, zgled in pomoč, in le kadar res ni drugače, naj zapoje tudi šiba. Le tako boste vzgojili svoje otroke v velike moše in močne žene, le tako vam bo materinstvo v blagoslov in srečo!

Uredništvo

1937 ŠTEV. 9
SEPTEMBER
* LETO VIII *

Naročnice, ki še niso plačale naročnine za tretje polletje, prosimo, da jo še danes nakažejo. Položnica je priložena. Priloženi sta knjigi: Agnes Günther, Dušica Rožamarija, I. — VI. del, vezani v platno, ali pa V. in VI. del, mehko vezana, in Dr. Jos. Löbel: Od zakona do ljubezni.

MATI

oz je okorno zdrknil preko večjega kamna. Bolnica na vozu je zastokala. Pavel se je prestrašeno ozrl s sedeža. Vsak njen vzdih ga je zbolel.

«Mama ali dobro ležiš?»

Bila je bleđa, prozorna, drobna. Pognjeno z odejo je bilo videti njeno šibko, skrčeno telo otroško majhno. Trudne roke so se potresavale kakor brez moči in ji drsele z odeje. Pavel je izbiral po cestah gladkejšje proge. Povešal je glavo in trdno držal vajeti.

«Mama, smo že tu!»

Prišli so bolniški strežaji in hoteli seči v voz med odeje in blazine. Pavel jih je odrinil in z vso nežnostjo rahlo dvignil materino slabotno telesce. Hvaležno ga je pogledala in se ga oklenila z rokami okrog vratu. Položil jo je na nosilnico in ji popravil lase s čela in lic. Težko mu je bilo prepustiti to revno, neobgleno bitje tujim rokam, vajenim težkih, okornih bremen, ki jim je prelaganje bolnikov vsakdanja služba.

Še je videl, kako so se zaprla za njo vrata boniške sobe. Bele sestre ni razumel, ko ga je vpraševala.

«Bog, zdaj so jo odnesli!» je zbegano gledal za njo in iskal klobuk. Izgubljeno je pogledoval v vrata, da bi skozi steklo še enkrat videl njeno postavo.

Konj je vdano čakal ob vozu. Pot do doma se je vlekla. Zdaj ni več zbolel vsak tresljaj in sunek, ki mu je bil prej kakor nem očitek. Prazna in neznatna ga je spremljala pokrajina. Pavel se je oziral na zgajeno ležišče na vozu. Kakor otrok je ležala. Ko bi bil mogel, bi jo bil rajši nesel v svojih rokah prav od doma. Nič ni tožila. Kako majčkene in vele so njene roke. Kaplja dežja bi jih zbolela, če bi padla nanje.

Zdaj je tam. Sama med mnogimi. Videl je nešteto postelj skozi odprta vrata. Bolečina tesno kraj bolečine. Kako bodo ravnali z materjo? Sama je, ne more se ubraniti težav, boleti. Tako plaha in skromna je. Še jo vidi pred seboj, na nosilnici jo neso, roke ji leže

ob telesu. Njen pogled ga išče, spremlja. Ni žalosten, samo zbegan, plašen je. Kakor pogled ptice, ki ji tuja roka sega v gnezdo.

Še nikoli je ni poljubil. Sramoval se je tudi zdaj. Sestre so bile navzočne. Lahko bi jo pa bil vsaj po-božal. Ne bi mu bila odtegnila roke.

Potegnil je za vajeti, da je konj hitreje zdirjal proti domu. Hotel je uiti pred tem očitkom in pred bolečino slovesa.

Izpregel je konja in stopil v hišo. V njeno izbo. Vse je bilo še tako njeno. V nizki omari je bila nerodno priprta njena oglavna ruta. Zasmilila se mu je, ker je bila njena. Pa saj blaga ne more boleti. Odprl je predal in zložil ruto vanj. V predalu je ležala njena mašna knjiga. Prevelika se mu je zdela za njene drobne prste. Danes je prvič opazil, kako prozorna je njena koža in kako žilice nemirno utripljejo pod njo.

Šele mesec dni je bil pri materi na počitnicah. Vse šolsko leto je hrepenel po domači sobi, po vonju domačega vrta. Ni se jasno zavedal, da je mati tisto, kar mu dela sobo prijazno in vrt opojen. S svojim tihim, skromnim življenjem je ozaljšala vso domačijo.

Zdaj je njen kot pri oknu prazen. Njeno delo v košari počiva. Skozi odprto okno preži vejevje z vrta. V sobi je še materin dih, vse je še tako njeno, le nje ni.

Zadnje dni ji je stregel sam. Popravljaj ji je zgavje, dvojno ji je pokrival kolena ter grel in menjaval vrečice z mivko. S svojimi trdnimi, mladimi rokami jo je prekladal tako, kakor si je želela.

Pavla je skrbelo. Ali jo bodo slišali in poslušali in ji ustregli, kadar bo česa hotela? Videl je brez števila postelj, v vsaki je ječala in trpela bolna ženska. Njen tihi vzdihljaj, njen drobn, pridušeni stok se bo izgubil med drugimi. Nihče ga ne bo slišal. Tako je skromna in majhna. Ves dan ji morda ne bodo zrahljali blazine pod glavo. Njen tilnik se tako kmalo utruje. Včasih jo tišči celo lasnica. Spletel ji je lase v dve kiti, da bi je ne tiščale lasnice. Dober je bil z njo zadnje dni. Ali naj bo to povračilo za vse nazaj, za njeno materinstvo, za njeno srce? In če se ne vrne več?

Pavel je stopil do materinega ležišča. Blazina, še vdrtá od ležanja, je bila tako samotna. Pavel se je sklonil in poljubil z vsem hrepenenjem tisto prazno vtisnjeno mesto v blazini. Še pogledal ni, ali ga kdo opazuje. Zravnal in pogladil je odeje.

Sedel je k oknu in zastrmel v večer. «Mama, vrni se!»

Odlomek iz drame «Bela bolezen», ki jo je spisal češki pisatelj K. Čapek

Bela bolezen je izmišljena bolezen, epidemija dandanašnjega človeka, ki bo ogražala vse dobro in pravično ter vse ljudsko življenje, dokler ne bodo vsi ljudje spoznali pogubnosti in nesmiselnosti vojne.

Na kliniki znamenitega zdravnika dvornega svetnika profesorja Sigelija se je oglašil dr. Galén, češ da bo v posebnem oddelku po svoji metodi zdra-

vil to belo ali čengovo bolezen. Vest o njegovih uspehih se je hitro raznesla in novinarji so prišli na kliniko, da se prepričajo o uspehih zdravljenja.

Doorni svetnik, ves navdušen, ker je obiskal kliniko tudi mogočni maršal (zastopnik tistih, ki zagovarjajo potrebo vojne), se poslavlja od novinarjev:

«... Priporočam se, gospodje; če boste kdaj kaj potrebovali, vam bom vselej rad na voljo.» (Naglo odide.)

Novinar: Torej smo opravili, kajne?

Dr. Galén (stopi prednje): Prosim, gospodje... samo še malo... Prosim, sporočite, da jaz,

doktor Galén... doktor siromašnih...

Novinar: Komu naj to sporočimo?

Dr. Galén: Komu? Vsem kraljem in vladarjem na svetu... Napišite jim, da jih prosim... Jaz sem bil namreč v vojni, gospodje, kot zdravnik... in jaz bi hotel, da bi ne bilo več vojn, veste. Prosim vas, napišite jim to!

Novinar: Mislite, da vas bodo poslušali?

Dr. Galén: Bodo, kajti... Recite jim, da bodo sicer poginili za belo boleznijo, da... To zdravilo proti čengovi bolezni, to je moje zdravilo, razumete? In jaz

ga ne dam, ne povem, dokler... dokler ne obljubijo, da se ne bo več ubijalo! Prosim vas, gospodje, povejte jim, da jim to naročam! Jaz... nihče drug ne pozna tega mojega zdravila; vprašajte tu na kliniki; samo jaz lahko zdravim, samo jaz... Recite jim, da so že stari... vsi, ki vladajo. Povejte jim, da bodo za živa gnili... kakor tile tukaj. Recite, da čaka to vse ljudi... sploh vse.

Drug novinar: Vi bi pustili, da bi ljudje takole umirali?

Dr. Galén: In vi bi pustili, da bi se pobijali? Zakaj, prosim. Če ljudi ubijajo s spincem in plinom... čemu naj bi mi zdravniki potem ljudi reševali, ne? Ko bi vi vedeli, koliko truda stane... če hočemo rešiti otroka... ozdraviti takšno gnilobo kosti... In potem se temu pravi vojni! Kot zdravnik... moram biti proti streljanju in proti vojnim plinom, ne? Videl sem, kako iznakazi to človeka... Razumete, kot napadni doktor... Jaz nisem politik, gospodje, toda kot zdravnik sem dolžan... da se borim za vsako človeško življenje, ne? To je izkratka zdravniškova dolžnost — da pomaga odpraviti vojno!

Novinar: Prosim vas, kako jo hočete odpraviti?

Dr. Galén: Kako? Čisto lahko... opustijo naj vojno nasilje, in jaz jim dam za to svoje zdravilo proti beli bolezni, ne?

Novinar: Kako si to mislite, da bi prisilili vlade vsega sveta...

Dr. Galén: Da, kako... To je tisto, kar je težko, kajne? Vem, da z menoj ne bodo razpravljali; toda če vi to napišete v časopisih... Napišite, da tega zdravila ne dobi noben narod, dokler se ne zavže... da... da... da... se ne bo nikoli več vojskoval, razumete?

Novinar: Tudi ne, ko bi se moral braniti?

Dr. Galén: Braniti... Poslušajte, jaz bi se tudi branil; ko bi se nas kdo lotil, bom... streljal, kajne... Toda zakaj bi se ne moglo pospraviti napadalno orožje... zakaj bi se ne moglo v vseh državah omejiti oboroževanje...

Drug novinar: Ni mogoče. Tega ne bo storila nobena država.

Dr. Galén: Ne? Torej... torej bo pustila, da njeni ljudje tako grozno umirajo? Kaj? Toliko ljudi naj po nepotrebem trpi? In... in... in ljudje bodo to prenašali kakor pohlevne ovčice? Mislite, da se ne bodo uprli? In mogotci bodo sami razpadali ob živem telesu... Človek, saj se bodo bali... vsi se bodo bali...

Novinar: Nekaj je že res na tem. Moralo bi se računati z javnostjo...

Dr. Galén: Da. In vi jim povejte: Ne bojte se, imamo zdravilo... Primorajte svoje vladarje, da store obljubo večnega miru... da sklenejo večno pogodbo z vsemi narodi... no, pa bo konec bele bolezni, ne?

Novinar: Kaj pa, ko bi na to nobena vlada ne pristala?

Dr. Galén: Poslušajte, to bi mi bilo neznansko žal... Potem bi ne mogel izdati svojega zdravila. Ne, prosim, bi ne mogel.

Novinar: Kaj bi pa potem počeli z njim?

Dr. Galén: Kaj? Jaz? Kot zdravnik... moram vendar zdraviti, ne? Zdravil bi uboge...

Novinar: Zakaj samo uboge?

Dr. Galén: Zato, ker jih je mnogo. To bi bila velikanska praksa! Lahko bi vsaj dokazal... na nešteti primerih, da se da bela bolezen ozdraviti.

Novinar: In bogatina bi ne sprejeli v zdravljenje?

Dr. Galén: Obžalujem, gospod... tega bi ne mogel. Bogatini... bogatini imajo več vpliva, kajne... Če bodo mogočniki in bogatini res hoteli imeti mir... Oni imajo večjo besedo, to veste, ne?

Novinar: Ali se vam ne zdi, da je to proti bogatim — malo krivično?

Dr. Galén: Je, gospod. Vem. Toda ali se vam ne zdi, da je proti ubogim — tudi malo krivično, da so ubogi? Glejte, zmeraj je umiralo toliko več ubogih, kajne — in tega ni bilo treba, gospod, tega ni bilo treba! Vsakdo ima pravico do življenja, ne? Prijatelj, ko bi se dajalo toliko za bolnice, kakor se daje za vojne ladje... B.

M. S.:

Pocelarjeno življenje

I mam dva in petdeset let. Ljubezen je zame na svetu umrla. Prištevam se med ženske, ki so že potisnjene iz življenjskega boja v ozadje. Moški so me ljubili, toda s svojo možitvijo sem preveč tvegala. Bila sem dvanaest let starejša od svojega moža. Ko sva se poročila, sem bila že preko tridesetih, on pa življenja lačen dvajsetletnik. Verovala sem vanj. Čutila sem njegov veliki razum in ga vzpodbujala. Dala sem mu vse svoje izkušnje, vzgojila sem ga in napravila iz njegove osebe osebnost. In ne da bi si domišljala, smem trditi, da sem ga jaz napravila velikega.

Zdaj ga pozna ves svet; velik je postal — in je še vedno mlad.

Prva leta najinega skupnega življenja sva bila strašno revna. Pogostokrat sva občutila, kaj je to glad. Prala sem mu perilo v majhni sobici, visoko pod londonskimi strehami. Toda sočutje sem vedno zavračala. Kajti takrat sva se ljubila in bila sem srečna.

Potem je prišel dan, ko je svet zaploskal njegovemu duhu. Spisal je knjigo, ki ga je napravila slavnega. Vedela sem, da je zdaj vse minilo...

Bil je še tako mlad, ves je žarel od sreče. Jaz pa sem bila že stara in sem se že naveličala boriti z življenjem.

Ljudje so me radovedno gledali. Lahko sem si mislila, kaj so govorili:

«Čudno, da je vzel prav to žensko.»

«Ali se me ne boš naveličal?» sem proseče vprašala.

«Kako bi to mogel!» je rekel z žarečimi očmi, «saj si me vendar ti napravila velikega!»

Potem je pa srečal njo. Ne morem mu tega zameriti. Nisem zagrenjena, niti ljubosumna. Res ne. Bila je vesela sedemindvajsetletnica, nikdar ni stradala za kakega moškega, nikdar ni služila zanj, da bi ga povzdignila. Nikdar nisem bi'a kaj posebnega, revščina in pomanjkanje pa sta to še bolj poudarila, zakaj pustila sta na meni vidna znamenja. Ona pa je bila res lepa. Razen tega je imel veliko od nje. Zavze-

mala je ugledno mesto v družbi, jaz pa nisem bila nič, moja rodbina je izhajala iz revnih uradniških slojev nekega provincialnega mesta.

Videla sem, kako se je boril z ljubeznijo do nje. Vedela sem, da trpi, pa tudi sama sem trpela.

Senca je vstajala med nama.

Nekoč sem poizkusila, da bi ga pripravila do besede. On pa ni hotel razumeti. Hotel je biti zvest, hotel je ostati poleg mene, ker sem toliko storila zanj.

Toda mladost išče mladost.

«Podlo ravnam, toda jaz jo ljubim», mi je rekel. «Ljubim jo bolj ko vse na svetu, s tolikšno ljubeznijo, da si nisem nikdar mislil, da sem sploh zmožen toliko ljubiti.»

Vdano sem trpela. Mislim, da sem se v svoji najgloblji notranjosti vedno zavedala te negotovosti.

Tako sem ga ljubila, da ga nisem mogla vezati nase. Šla sem torej k njej, da bi videla, kako bi bilo najlažje pretrgati vezi. Zdela se mi je zelo trda, kakor

diamant, ki pa je presvetel in prežareč. In kako me je sovražila!

Rekla sem ji, da ji ga prepuščam vsega, prosila sem jo, naj bo dobra z njim.

Mislila sem si, kaj poreče na to.

«Uboga, sentimentalna stvar!»

In rekla je to po pravici. Stara sem, trudna, grda. Svoje življenje sem živela za nekoga drugega.

Poročila sta se in sta neznansko srečna.

Malo sem upala, tako se mi vsaj zdi, da ga bo razočarala in da morda potem pride k meni, mi položi glavo v naročje in poreče, da sem mu potrebna.

Ali on je srečen. To bi moralo biti moje plačilo. Toda stara in samostojna ženska sem, in to je bil zadnji udarec, ki mi ga je prizadejalo življenje.

Denar imam, mnogo lepega imam na svetu, kar doživim od njega.

Toda on je vzel moje življenje.

Hasse Zetterström:

Zlata
ribica

lata ribica je bila in ime ji je bilo Jakcec. Njeno življenje je potekalo tiho in mirno, kakor se pač spodobi za takole zlato ribico. Sveta je poznala samo toliko, kolikor ga je lahko videla iz svoje vaze. Tu pa tam so se presmikala po sobi velika, čudna bitja, služkinja na primer, ki je posprav-

ljala, in potem še nekaj, o čemer si Jakcec ni bil nikdar prav na jasnem, kaj bi moglo prav za prav biti. Pač pa je tisto bitje vzbujalo Jakcu nekaj neznan strah; ležalo je navadno na divanu, ga gledalo s svojimi zelenosivimi očmi in z vidnim zanimanjem spremljalo njegove kretnje. To je bil Micek, domača in razvajena mačka.

Tisti, ki je Jakca najbolj poznal, je bila njegova lastnica, stara gospodična, ki ga je ljubila in negovala, kakor bi bil njen lastni otrok. Če je stopila v sobo, mu je bilo vedno tako toplo pri srcu, kakor sploh more biti zlati ribici. Vsako jutro je dvignila zastor pri njegovem oknu in mu rekla:

«No, Jakce, dobro jutro! Ali si dobro spančekal?»

Jakce je odgovoril prijaznemu pozdravu tako, da je živahneje pomahal z repno plavutjo kakor sicer. Tako je vsaj trdila gospodična Roza, da vselej na pravi.

Potem je vedno rekla:

«No, Jakce, ali je prav tako? Ali te sonce moti? Bom pa spet malo spustila zaveso. Vidiš, koliko bolje je v senci.» Tako se je igrala in klepetala z njim, kakor imajo pač starejše dame navado s svojimi ljubimi kužki, mucki, ptički in zlatimi ribicami.

Nekega jesenskega dne pa se je Jaka zbudil in se ni nič kaj dobro počutil.

Hrbet ga je bolel, in če je hotel premakniti repno plavut, se mu je pone srečilo. Tako ga je zalotila gospodična Roza, da ji Jakce ni hotel odzdraviti, ko je zjutraj stopila k njemu. Vsa prestrašena je kriknila:

«Joj, Jaka! Kaj pa je s teboj? Jakce!»

Jakce pa je mirno plaval sredi vaze in hladno in nemo gledal svojo dobro gospodinjico. Gospodična je poklicala Maričko, služkinjo, in tudi Marička je bila vsa prestrašena zaradi Jakcevega čudnega vedenja.

«Ali naj ga morda odnesem k živinozdravniku?»

K živinozdravniku? Gospodična Roza ni še nikdar čula, da bi kak živinozdravnik znal zdraviti zlate ribice. Živinozdravnik je pač doktor za krave, konje, pse in morda tudi za mačke. Toda za takole zlato ribico, kakor je Jakce?

Minila je ura, toda Jaka je ležal še vedno prav tako, kakor se mu je najprikladneje zdelo in kakor mu je delalo najmanj glavavic. Gnil pa se ni.

Pa se spomni Marička:

«Mislim, gospodična, da bi bilo vendarle dobro kaj poizkusiti. V sosednji ulici stanuje živinozdravnik. Morda bi pa le vedel za svet?»

«Da, seveda», je odvrnila gospodična Roza. «Toda najprej sami poizkusiva, če se da kaj pomagati. Postaviva Jakca lepo pokonci. Poizkusite vi, Marička, jaz si ne upam!»

Marička je segla v akvarij in postavila Jakca v pravo lego. Toda Jaka se je nagnil spet na stran. Ne morda iz zlobe ali trme, pač pa zato, ker se je tako mnogo bolje počutil. Tedaj je gospodična Roza spoznala, da ji ne kaže drugega, kakor posvetovati se z živinozdravnikom. Nemirno in površno se je napravila, zavila vazo z Jakcem v veliko ruto in odhitela v sosednjo ulico, kjer je stanoval živinozdravnik. Tam je svoj dragoceni zavoj odgnila in jela žalostno pripovedovati:

«Moj Jakce je zbolel. Tako čuden je, samo po strani hoče ležati. Ljubi gospod doktor, pomagajte mi, če morete!»

Živinozdravnik je dvignil vazo proti oknu in rekel:

«Pustite mi ribico do jutri tu, prosim. Bom videl, kaj se bo dalo storiti.»

Gospodična Roza je pustila Jakca pri živinozdravniku in se pomirjena vrnila domov. Gospod doktor bo brez dvoma iznašel kak hokus pokus, da bo Jakce

jutri zdrav. To je rekla tudi svojemu ljubljenci, ko mu je pomahala v slovo.

Živinozdravnik je ostal sam z Jakcem. Radovedno si ga je ogledal. Potem ga je poizkusil postaviti pokonci. To mu ni uspelo. Jaka se je odločil, da bo ves dan ležal po strani, in pri tem je ostalo. Zdravnik je postavil vazo na omaro in se zatopil v svojo težavno nalogo.

Nenadoma se mu je posvetilo, da človek zlate ribice lahko ne samo ima, ampak tudi kupi in zamenja. Ribica gotovo ne bo ničesar izklepetala. Zakaj bi človek ne poizkusil? Poleg tega bo to tudi dobro delo, ki ga bo izkazal stari dami.

Tako se je zgodilo, da je gospod živinozdravnik stopil v prodajalno svojega znanca in prijatelja. Ta je prodajal plemenite pse in mačke, ptiče in ptičke, morske prasičke, želve, bele miške in zlate ribice. Zaradi gotovosti je vzel živinozdravnik Jakca s seboj.

«Dragi prijatelj, rad bi prav takšno zlato ribico, kakršna je tale tu», je rekel. Smehljal se je in tudi njegov prijatelj se je smehljal, ko je stopil k veliki stekleni kadi, kjer je hotel izbrati novega Jakca.

Z malo mrežico je lovil ribo za ribo, meril in primerjal tako natanko in tako dolgo, da je res nazadnje našel ribico, ki je bila do pičice taka kakor Jaka, skoraj bi rekel, da sta bila dvojčka. Vsa znamenja, vse pičice, vse se je ujemale. Samo da je novi Jaka ponosno plaval po vazi, stari pa je trdovratno vztrajal po strani.

Živinozdravnik je kupil ribico in še vazo povrh in je plačal osemdeset dinarjev za oboje, kar se pač ne more trditi, da bi bilo pretirano drago. Za kanarčka ali pa za psa bi dal človek mnogo več, neglede na to, da nima človek z ribo skoraj prav nobenih sitnosti. Razen tega je pa riba vsaj vedno tiho.

Živinozdravnik je odnesel ribici, pod vsako roko eno. Doma je postavil vazo na mizo in mirno zamenjal stanovalca. Jakcev novi brat je dobil lepi, rožnato se svetlikajoči domek, Jaka pa novi akvarij, kjer je takoj spet legel na stran in se ni ganil.

Gospodična Roza je prebila zelo nemirno noč. Ko se je zbudila, jo je prešinila misel, da je Jakce morda že mrtev. In že je začela premišljati, kako bi ga najlepše in najspodobneje pokopala. Takoj je poslala Maričko telefonirati živinozdravniku, naj pozve, kako in kaj.

«Da,» je rekel zdravnik, «tako živahen in zdrav je, kakor more biti le riba v vodi.»

«Potem pridem pa kar precej ponj!»

In še preden se je gospodična Roza dobro zavedela, je bila Marička že na poti k živinozdravniku. Še med vrati ji je stisnila dobra, presrečna gospodična v roko torbico z nekaj bankovci.

«Jojmene, pogledjte si no! Kako je veselj!» je vzkliknila Marička, ko je zagledala Jakca. «Tako živahen prav gotovo še nikdar ni bil! To se bo gospodična razveselila! Kaj ste vendar napravili z njim, gospod doktor?»

«Vbrizgal sem mu nekajkrat vitriolnega albumina, potem pa še nekaj proti akutnemu vnetju živca ob repni plavuti. Zdaj je pri njem spet vse v redu.»

«Koliko sem pa dolžna, prosim?»

«Ah, samo za injekcije, sto osemdeset dinarjev prosim.»

Spričo težkega zdravljenja to ravno ni bilo pretirano drago. Poleg tega je imel živinozdravnik precej misliti pri stvari, nepotrebno pot, vrhu vsega pa še osemdeset dinarjev izdatkov v gotovini, da je kupil novega Jakoba.

Tisti dan je bil za gospodično Rozo eden najveselejših. Njen Jakec je bil spet pri njej čil in zdrav. Ves ljubi dan je klepetala z njim, on pa ji je mahal z repno plavutjo, da, včasih jo je celo tako prijazno in hvaležno pogledal... se ji je zdelo.

Pravemu Jakcu pa se tudi ni ravno slabo godilo pri njegovem novem lastniku. Vaza sicer ni bila tako lepa kakor prejšnja, bila pa je precej večja in udobnejša. Razen tega je dobil Jaka spet enkrat sveže vode. Proti poldnevu se je že veliko bolje počutil. Protj večeru je pa poizkusil, kako bi bilo kaj z navadno lego, in — šlo je. Upogibal in premikal je truplo. Da, bil je že spet tisti stari Jaka, poln veselja do življenja.

Pri večerji se je živinozdravnik nena doma spomnil nanj. Ali še živi, kako se sploh počuti v novem domu? Zdravnik se je na vso moč začudil, ko ga je dobil živega in razposajenega. Dal mu je svežih mravih jajčec, ki jih je prinesel od svojega prijatelja, in predejal vazo z omare na stojalo za rože.

Tako se je zgodilo živinozdravniku isto, kar gospodični Rozi: bil je star samic in v jeseni svojega življenja je našel bitje, ki je lahko skrbel zanj in ga ljubil. Pogovarjal se je z njim in ga razvajal, vse natanko tako, kakor gospodična Roza.

Preteklo je nekaj časa, kar se je gospod živinozdravnik sprijaznil z Jakcem. Neki dan ga je pa začela peči vest. Vazal je! Dobro, staro damo je s to menjavo prevaril, mimo tega ji je pa prevaro še dobro zaračunal! To je znak, da ni čisto pošten, ampak da je celo slab človek.

Drugo dopoldne je stopil z akvarijem k gospodični Rozi. Šel je hitro in odločno, z resnim obrazom po ulici navzgor, zavil na desno in nato na levo, poiskal starinsko hišo gospodične Roze, stopil dve stopnici navzgor in pozvonil pri vratih. Služkinja, čisto črno oblečena, mu je prišla odpirat. Njen obraz je bil prav tako resen kakor njena obleka.

«Ali bi lahko govoril z gospodično?» je vprašal živinozdravnik.

«Gospodična je sicer doma, toda vas žal ne more sprejeti, je odgovorila služkinja.

Nato pa je natančneje pogledala gosпода pred vrati in hitro nadaljevala:

«Ah, saj res, gospod doktor! Kako čudno, da ravno zdaj prihajate!»

«Kaj se je pa vendar zgodilo?» je vprašal živinozdravnik.

«Ah, Jakec nam je nočoj ponoči umrl.» Živinozdravnik je nenadoma začutil zavoj pod roko.

«Jaka je umrl?»

«Oh, oh, da! Ko je prišla gospodična davi k njemu, je ležal čisto mrtev v vazi. Gospodična je vsa obupana od žalosti. Zaprta se je v sobo in neče nikogar videti!»

Medtem je živinozdravnik že stopil v predsobo.

Molčal je in razmišljal. Zakaj je prav za prav prišel? Kaj naj zdaj stori? Spet je začutil vazo pod pazduho.

Potem se je domislil in rekel:

«Ali bi lahko videl Jakca?»

Marička je odprla vrata v sobo in zdravnik je vstopil, še vedno s svojim bremenom pod pazduho. Spredaj ob oknu je stala majhna lična mizica z akvarijem, kjer je mirno počival mrtvi Jakec. Zakaj Jakec je bil resnično, nepreklicno mrtev. To je živinozdravnik v tistem hipu ugotovil. Toliko je vendarle poznal ribje lastnosti. Tiho je obstal pri oknu, in ko se je obrnil, je opazil, da je Marička odšla. Odložil je zavoj, hitro razvil papir, in kakor bi trenil je bila mrtva riba zamenjana z živo, ki jo je bil prinesel s seboj. Prazni akvarij je urno zavil in povezal z vrvico. Teda je zapazil mrtvo ribico, ki jo je položil na stojalo. Zgrabil jo je in malo pomislil, kaj bi z njo počel. Nenadoma je začutil, kako se nekaj smuka okrog njegove leve noge. Pogledal je: bila je velika, siva mačka... in potem... malo nato... in zlata ribica, nepravi Jakec, je bila pokopana.

Živinozdravnik se je vrnil v predsobo. Tam je srečal Maričko. Nasmehljaj se ji je in rekel:

«Jakec je že spet zdrav. Samo majhna motnja je bila, nekoliko težja kakor zadnjič. Dobil je spet injekcijo... slučajno sem jo imel pri sebi... in zdaj je bolj živahen ko kdaj prej.»

Živinozdravnik je prijazno pokimal in počasi stopil na ulico.

S praznim akvarijem pod pazduho, zato pa z olajšano vestjo...

J. Adamova:

Lutka iz celuloida

Nadi je skoraj petnajst let, zanima se za fante in fantje se zanimajo zanj. Do srede maja se ni zmenila za to, ali je bilo komu Peter ali Pavel ime. Toda od srede maja Nada prisluškuje, ali govore njene tovarišice o Stanku, in rdečica jo oblije, če kdo vpričo nje izgovori njegovo ime. Brez dvoma se je Nada prvič zaljubila.

Stanko se sicer bolj zanima za šport kakor za pogovore z deklicami, in bolj ko o modrih očeh in rdečih laseh sanja o aeroplanih, toda v globini svojega deškega srca vendarle čuti prijeten nemir, kadarkoli sreča plavalasno deklico.

Ampak tu je nekdo, ki se imenuje Daša; je leto starejša ko Nada in ima še brata, ki je Stankov tovariš. «Malo preveč prednosti», si misli Nada s tiho zavistjo. Toda že iz športnega ponosa se ni hotela podati. Obe poznata Stanka enako dolgo in fant se vede do obeh kakor dober starejši tovariš.

In potem pride prva majska nedelja. Koliko dela je bilo treba, preden je Nada dobila pri materi dovoljenje za izlet! Gredo v jutrnjem soncu; dehteča trava se še leskeče od rose. Pojejo in Nada nekoliko zastaja, ker koraka Stanko ves čas poleg nje.

Vse je dobro uspelo: dan, obed. Greli so se kakor zvitek kač in veselemu pripovedovanju ni hotelo biti konca. Zdajci je Daša potegnila svoj trumf.

«Veste,» se je zasmejala, «da se Nada igra še s punčkami? Ne verjamete, kajne? Na lastne oči sem jo videla, kako je v umivalniku kopala plavajočo lutko iz celuloida, in njena mama mi je povedala, da jo jemlje s seboj v posteljo.»

Glasi smeh dečkov in deklet jo je prekinil.

Nadi se je zameglilo pred očmi. Sedela je med razsmejanimi tovariši kakor na žerjavi, potem pa je zbežala v gozd. Skrila se je in legla z obrazom v mah, ki ji je zadušil njen obupni jok. To je bil konec in prava izguba. V kaj naj še upa po tem osramočenju? Daša je zmagala. Sicer ni zmagala pošteno, to je Nada čutila, a vendar je odnesla venec zmage. Kako bi mogel resni Stanko misliti na deklico, ki se še igra s punčkami? Da na to ni nikoli mislila!

Veje so se hipoma razgrnile in nad jokajočo deklico se je sklonila Stankova zagorela glava.

«Tukaj ste! Kako sem vas iskal. Ampak kaj je to, Nadica? Zakaj jokate?»

Nada ne more izpregovoriti, zato pa tem bolj ihti.

«Menda ne zaradi tiste lutke iz celuloida?» se smeh-

Nevihta prihaja

Ija Stanko. «Ni bilo prav, da vas je Daša izdala. Toda povejte po pravici, ali je res?»

Nada zaihti in pokima. Še pogledati si ne upa Stanku v oči.

«Zlata moja deklica», pravi tik nje neki glas, «niti ne veste, kako lepo je to. Da, tisto s celuloidno lutko.

Veste, prepametnih jaz nič kaj ne maram. No, torej Nada, kvišku glavo, zakaj še jočete?»

«Ker — ker — sama ne vem», ihti Nada in se hipoma nasmehne.

Tisti večer je dobila lutka iz celuloida brez števila poljubčkov.

Arpad Sebes:

Zakaj?

«Ivan je doma?»
«Da, v bolnici.»

omladanskega dne leta 1917. me je poiskal droben, plešast možiček. Bil je oče mojega najboljšega prijatelja, nekdanjega sošolca.

«Ali kaj veste o Ivanu?» sem vprašal zaskrbljen. «Ze strašno dolgo je, kar sem dobil zadnje sporočilo od njega.»

«Zdaj ne boste dobili nobenega več!»

«Kaj se je pa zgodilo? Ali je ranjen? Ujet?»

«Ne», je rekel stari in globoko vzdihnil. «Ne to, ne ono.»

«Kaj pa je potem?»

«Doma je.»

«Kaj mu pa je?»

«Jetika.»

Pretreslo me je. Molčal sem.

Videl sem dolgega, suhega fanta z velikimi koščnimi naočniki prav takšnega, kakršen je stal pred menoj takrat, ko je v polni opremi odhajal na fronto: nahrbtnik, rezervni čevlji, odeja, ob strani torbica, puška in patrone — vse skupaj predpisanih dva in štirideset kilogramov, v resnici pa čez petdeset, ne dosti manj, kakor je tehtal fant sam.

«Kaj pa pravijo zdravniki?» sem vprašal.

Stari je obupano zamahnil z roko. Zazdelo se mi je, da je fant izgubljen, da ga samo čudež še lahko reši.

Nemo sem strmel v skrušenega moža. Dolga leta je bil priden in zvest uradnik velike zavarovalnice. Da bi si povečal svoje skromne dohodke, je po uradnih urah lazil okoli trgovcev in obrtnikov, da bi prinesel svojemu podjetju kako zavarovanje šip ali kaj podobnega. Doma pa so čakale v malem stanovanju žena in tri hčere s sinom že vsakega petnajstega v mesecu na prvega, ko bo spet nekaj denarja. Fant je bil nada vse rodbine. Upali so, da jim bo skušal izboljšati bedno življenje, da bo skrbel za dekleta in starše. Pritrgovali so si od ust in ga pošiljali v šolo. Zdaj so pa vsi načrti splavali po vodi. Komaj je naredil maturo in dobil službo v banki, se je vrstil nabor za naborom in pri zadnjem je bil potrjen

In zopet se zbirajo črni oblaki . . .

tudi mršavi kratkovidni mladenič, neglede na to, da je komaj ozdravel od vnetja rebrne mrene.

Zdaj pa leži na smrt bolan v vojaški bolnici.

«Poiskal sem vas, ker sem vas hotel prositi, da bi se preveč ne prestrašili, kadar boste zagledali Ivana. Nečemo, da bi vedel, kako slabo je z njim.»

«Ali je tako hudo?»

«Zal.»

Solze, ki jih je do zdaj krčevito zatajeval, so zdrknile preko globokih gub na njegovih licih.

«Ne bodite žalostni, morda se bo vendar dalo še kaj napraviti.»

«Ah, ko bi videli, kako je ves izsušen! Zdravniki se čudijo, da je še tako dolgo ostal. Vem, ubožec nas je hotel še enkrat videti, preden bo . . . Pohitiva zdaj, pričakuje vas.»

«Kaj pa pravi?» sem vprašal spotoma.

«Govoriti žal sploh ne more več, tudi njegovo jabolko je pokvarjeno. Vse napiše. Tako govori in nas tolaži, češ da bo kmalu spet vse dobro . . . Močni moramo biti in gledati, kako nam umira edini sin. Niti doma ne smemo potožiti svojega gorja, ker si ne upamo preveč vznemirjati mame. Ubožica sedi po cele ure in nepremično strmi predse. Jaz pa naj se brzdam, jaz, ki moram pokopati dvaindvajsetletnega sina! Tudi vi ne smete pokazati, da ste kaj opazili, čeprav se boste morda prestrašili, ko ga boste zagledali.»

Potem se je stari spomnil, da bi lahko njegov sin opazil sledove solz v očeh, pa se je trudil, da bi se smehljaj.

Ganjen sem opazoval junaškega moža, ki bo morda že jutri pokopaval svojega sina, danes pa se še sili k smehu. Prišla sva do bolnice. Kljub premagovanju me je vendar dirnilo, ko sem zagledal svojega prijatelja.

«Da si le spet doma, dragi Ivan», sem ga nagovoril in mu skušal seči v košeno, od potu vlažno roko. Toda odtegnil mi jo je. Neče, da bi še jaz kaj nalezl, sem se domislil.

Njegov oče je z zaskrbljenimi očmi strmel vanj. Truden smehljaj mu je igral na ustnicah.

Ivan je hotel nekaj reči, toda hud kašelj je stresel njegovo telo. Oče ga je prosil, naj vendar ne skuša govoriti. Potisnil mu je v roko svinčnik in papir.

«Oče naj gre iz sobe!» sem čital zapisano v stenogramu.

«Prav, Ivan, govoril bom, ti mi boš pa pismeno odgovarjal.»

Poprosil sem očeta, naj se gre malo izprehajat.

«Tako sem vesel, Ivan, da te spet vidim», sem začel. «Zdaj sva spet oba skupaj. Dovolj sva pretrpela, jaz sem moral žrtvovati desno nogo . . . Tudi ti boš spet okreval, spet bova sedela skupaj in se pogovarjala o minulih časih, o šoli, o profesorjih. Pozneje pojdemo morda kdaj štirje skupaj, vsak s svojo ženo ob strani.»

V bolnikovi roki je zašumel papir.

«Kaj si tu zapisal?»

Pogledal sem še enkrat.

«Ne laži!»

Začudeno sem uprl oči vanj.

Se mar res zaveda svoje usode? Toda že v naslednjem trenutku sem ga skušal iznova prevariti.

«Zakaj naj bi lagal?» sem vprašal.

Trudno me je pogledal in napravil dve znamenji na papir:

«Umrl bom.»

Za trenutek je bilo vse tiho. Potem sem spravil iz sebe, kar sem pač vedel in znal:

«Bodi vendar pameten!»

Trepetajoča roka se je spet približala listu.

«Ne laži še ti! Vsi taje. Oče, mati, sestre, zdravniki. Delam se, kakor bi se ne zavedal, da moram s sveta, pa naj žive v tej veri. Toda strašno trpim. Moj stari prijatelj si. Govoriti hočem, samo enkrat še. V predalu dobiš pisanje. Ponoči sem pisal . . . Svoje sem hotel še enkrat videti in s teboj sem hotel govoriti. Vzemi iz predala!»

Nemo sem odprl predal in vzel iz njega s stenografskimi znaki popisan blok.

«Spravi!» je zapisal. «Ali me vidiš?»

Prikimal sem. Stisnilo me je v grlu.

«Potem boš vedel vse.»

Zaprl je oči in njegovi beli, prosojni prsti so izpustili listek. Mati je stopila v sobo. Vstal sem.
«Zdaj grem, Ivan. Utrudil sem te preveč. Jutri spet pridem...»

Zalosten sem se vrnil domov. Vzel sem zmedene prijateljevrstice v roko in čital:

«Bukovina me je umorila.

Niti enega sovražnika nisem videl, niti enega naboja izstrelil. Nisem moril. Samo ta zavest mi nudi zdaj, ko se moram ločiti od sveta, še nekaj miru. Iti moram, še preden morem kaj malega storiti za svoje ljudi.

Zakaj?

Ti veš: vedno sem bil slaboten in bolehen. In vendar so me potrdili. Topovi so rjaveli po svežem mesu.

Na severu so naši prodrli in mi smo morali dalje. Hribi, sami hribi. Oprema pa tako težka.

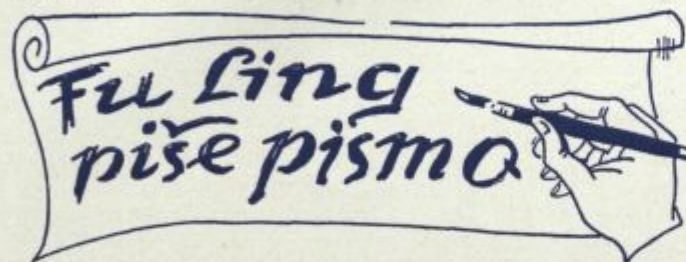
Naše so vrgli nazaj, tudi mi smo morali nazaj. Hribi, sami hribi. Kašljal sem.

Nemci so začeli protinapad.

Hribi, doline, hribi.

Jaz pa sem kašljal kri.

R. L. Baraniecki:

Fu Ling v New Yorku svojemu stricu Pao Lingu v Hongkongu.

Spoštovani stric!

V duhu poljubljam rob Vaše obleke in prosim Buddho, da bi Vas ščitil na vseh Vaših potih. Tudi naj mi da moč, da napišem, kar mi že nekaj dni jemlje mir moje duše, kar mi zatemnjuje jasno nebo.

Jablana je medtem že desetkrat cvetela, ko sem bil še v svoji domovini. Srce me boli, če pomislim, kako lepi so bili časi, ki sem jih preživel s Tsukiyo, ljubkim mandeljnovidnim cvetom. Sedela sva v senci mogočnih dreves, srkala hladilne pijače in igrala mah-yong. Zvečer, ko naju je nežno opajal vonj cvetja in pomladnih cvetlic, sva se vozila v čolnu po malem jezeru, na katerem se je zibala mesečina. Takrat sva se prišla za roke in zrla v zvezdno nebo, Tsukiyo pa je pela z glasom srebrnih zvonov:

«Pomladne cvetke sladko sanjajo,
ljubezen v morju cvetja spi,
a kadar tvoja usta se na moja sklanjajo,
ljubezen sredi cvetja se budi.»

To je bilo nekoč... Kako je bilo potem, to veste, spoštovani stric. Tsukiyo, sladki mandeljnovidni cvet, sem hotel vzeti za ženo, toda čeprav sem imel duševno bogastvo, nisem imel zemeljskega. Zato sem šel na daljne obale, da si pridobim bogastva, da bi mogel pozneje s Tsukiyo srečno in zadovoljno živeti do smrti. Na svojem potovanju sem prišel tudi v mesto nebeških hiš, ki jim Evropeci pravijo New York. V tem mestu sem našel v enem največjih hotelov dostojno službo. Stal sem pred velikimi hotelskimi vrati, sprejemal goste ter jih spremljal v notranje prostore.

To sem delal dolgo časa in delam še zdaj. Pridobil sem si sčasoma majhno premoženje in sem se zmeraj bolj bližal svojemu smotru. Kar sem prejel pismo od Tsukiye, v katerem mi sporoča, da mi hoče pomagati doseči smoter in da tudi ona odhaja, da si pridobi bogastva.

Dolgo ni bilo nobenega glasu od nje. Neki dan pa sem zagledal v časopisu njeno sliko. Tsukiyo — sem bral spodaj — nova zvezdnica gledališča Metropol, ki je žela v Ch'cagu v kitajski opereti velikanske uspehe.

Spoštovani stric Pao Ling! Verjemite mi, da me je to sporočilo neznansko razveselilo. Srce mi je tolklo od nestrpnosti, ker je hrepelo po trenutku, ko bo Tsukiyo v mojem naročju.

«Eh, kaj to,» so rekli v ambulantni, «to je brez pomena.»

Še večkrat smo šli naprej in spet nazaj in jaz sem se zgrudil. Veš, kaj me je uničilo? Gore. Oprema. Puška. Ostri naboji, ki sem jih moral vlačiti sem in tja. Skozi vso Bukovino.

Kaj je bila meni mar Bukovina?

Kaj je bila mojim staršem mar Bukovina?

Za koga so me redili in vzgajali? Zase, za pomoč v boju za obstanek ali za Bukovino?

Nekaj skupnega pa morava vendarle imeti midva, Bukovina in jaz. To sem pogostokrat razmišljal in celo tu, na pragu smrti, ne morem najti nobenega pravega odgovora. Rad bi to povprašal, toda govoriti ne morem več. Razen tega pa tudi nimam nikogar, ki bi ga lahko vprašal.

Ti pa piši kdaj o tem.

In vprašaj namesto mene ves svet.

Namesto vseh teh milijonov Rusov, Nemcev, Francozov, Italijanov in ostalih, namesto vseh uradnikov in kmetov, delavcev in obrtnikov si skoraj ne upam govoriti, povprašaj torej v mojem imenu — zakaj moram umreti s svojimi dvaindvajsetimi leti? — — — — —

Zakaj?

Vsak dan sem begal po ulicah New Yorka in povsod sem videl svojo Tsukiyo. V časopisih, na plakatih in celo na svetlobnih reklamah. Spati nisem mogel, podnevi sem bil ves nestrpen in razdvojen. Vsako vlakenco mojega srca je mrzlično hrepelo po trenutku, ki sem ga sto in stokrat na dan videl pred svojimi duševnimi očmi.

Pred vrati bom stal, majhna gospodična bo prišla k meni, s kovčegom v roki. Spoznal jo bom, jo peljal v sobo in praznovala bova dan najinega svidenja. Prijela se bova za roke, si dolgo zrla v oči in se potem poljubljala.

Tako sem si slikal tisti trenutek. In neki dan je res prišel. Časopisi so napovedali njen prihod v New York, kjer bo stanovala v hotelu, v katerem sem bil jaz uslužben. Svoje razburjenje sem skrival za ponarejenim smehljajem in čakal njene prihoda. In prišla je.

V velikem, elegantnem avtu, v spremstvu dveh gospodov. Ves srečen sem planil k vozu, odprl vrata, in Tsukiyo, elegantno oblečena, s prekrasnimi krizantemami v naročju, je izstopila — in šla mimo mene. Najprej nisem vedel, kaj naj to pomeni. Potem sem mislil, da me ni spoznala, in sem hitel za njo. Dotaknil sem se njene roke. Tsukiyo je obstala in me začudeno pogledala. Potem je segla v svojo torbico ter mi hotela stisniti dolar v roko. «Ampak, Tsukiyo,» sem zajeceljal, «ali me več ne poznaš? Mene — svojega Fu Linga?»

Nekaj časa me je začudeno gledala, potem se je nasmejala, mi podala roko in rekla: «Veseli me, da spet vidim tovariša iz mladih let.» Eden izmed gospodov, ki je prišel s Tsukiyo, jo je vprašal: «Kaj pa hoče ta fant?» — «Moj mladostni prijatelj,» je odgovorila, mi podala roko, ki sem jo mehanično prijel, ter odšla. In kakor iz daljave sem čul glas vprašujočega: «Moja gospa ne bo pozabila svojega mladostnega tovariša v njegovi bedi.»

Potem je tudi on odšel. Ne vem več, kako sem prišel v svojo sobo in kako sem preživel tiste dni. Toda tako ne morem strpeti. Da bi vsak dan stal pred hotelom in klical avto za Tsukiyo. Zanj sem samo še vratar.

Spoštovani stric Pao Ling! V tujino sem šel, da si pridobim bogastva. Po mojih mislih sem si že prihranil majhno premoženje in dosegel potemtakem svoj smoter. Toda stalo me je to mnogo — ljubezen Tsukiye.

S tem je moje bivanje v deželi zapada končano. Ne vrnem se pa v domovino, zakaj budila bi mi samo bolesterne spomine. Nastopil bom veliko potovanje, katerega smoter je daleč, toda molim k Buddhi, naj mi da doseči ta smoter.

Odpeljem se v deželo, kjer je večna pomlad, kjer ni prepirov in sporov, temveč samo dobra, nebeška ljubezen.

Zahvaljujem se Vam, stric Pao Ling, za vse, kar ste mi dobrega storili, in poljubljam rob Vaše obleke in proseč Buddho, naj Vas ščiti na vseh Vaših potih, Vas poslednjič pozdravljam.

Vaš nečak

Fu Ling.

Ženski liki v svetovni književnosti *

Kolikor daleč segajo vesti o književnosti, vidimo, da je ona nastala v prvi vrsti v obredne sorhe, s katerimi so častili različna božanstva ali pa izkušali z različnimi čarodejnimi formulami pripraviti bogove, da bi ne škodovali ljudem oziroma da bi jim delali dobro. Prve sledove najdanejših začelov take obredne književnosti nahajamo v Egiptu že v tretjem tisočletju pr. Kr. za Menesa, memphijskega faraona, osnovatelja prve egiptovske dinastije. Vzporedno s to obredno književnostjo se je začela razvijati tudi lirika, o kateri vemo, da je v drugem tisočletju pr. Kr. obsegala tudi ljubavne pesmi. Neglede na to, kakšna je ta književnost v podrobnostih, je ona vendar posredno ali neposredno jemala za predmet svoje vsebine žensko, bodisi da je v grobnici faraonove žene bilo njej posvečeno posvetilo, bodisi da je obredna pesem bila namenjena ženskem božanstvu, zlasti ljubavna lirika, ki si je itak ni mogloče zamisliti, da bi se nanašala samo na en spol. Na vsak način je književnost od svojega začetka vezana tudi na žensko, ki ima v njej posebno vlogo. To lahko rečemo ne samo za staro egiptovsko poezijo in prozo, ampak tudi za babilonsko, asirsko, perzijsko, izraelsko in za vse književnosti najstarejše dobe. In tu ni nobene konvencionalnosti v likih, nobenih stalnih obeležjih, nobenih predsodkov. Stari egiptovski prikazujejo žensko kot junakinjo, ki vihti meč in rešuje domovino, kakor n. pr. Izraelitka Judita, pa tudi kot nežno zaročenko, ljubico, ženo in mater; ne manjka pa tudi tarče na njene napake, ki so tipično obdelane. Tako kaže že najstarejša književnost popolno žensko z vsemi njenimi napakami in dobrimi lastnostmi. Za primer naj omenim samo lepe indijske epe in izraelske pripovedke, o katerih nam je znanost odkrila, da so pečinoma asirskega in babilonskega izvora in da je iz njih tudi vzeto jedro grških epoma Iliadi in Odiseji.

Z napredovanjem narodov se je razvijala tudi književnost, a s književnostjo so se oblikovali tipi žensk in moških. V samem narodu so ozkile in se širile pripovedke in pesmi, ki so v vseh časih dajale vzpodbudo umetnikom, a visoki grški duh je dal izpod peresa Eshila, Sofokla in Evripida ne samo najmočnejše moške značaje, ampak tudi ženske tipe, ki nikoli ne bodo pozabljeni. Tudi Rimljani, ta čvrsti, močati narod, se niso sramovali ustvariti svojega tipa plemenite rimske matrone v osebi Kornelije, matere Grakhov. Dekadenca svetovnega rimskega cesarstva je bila tudi dekadenca književnosti te dobe, a novi krščanski svet je ustvarjal mistična tla za nova dela.

Cerkvena književnost srednjega veka je ustvarila religiozen tip moškega in ženske, osebe brez življenja — vse je bilo uprto onstran groba. Vendar so tudi v tej književnosti coeteli srednjeveški romani, ki nosijo mednarodni značaj in ki niso pozabili dati tudi ženskim osebam primerne mesta. Dovolj je, če omenim Bova od Antone ali Tristana, ki je mogel napadniti celo Wagnerja, da je prav po tem srednjeveškem romanu, ki je tedaj prešel tudi v nemški narodni mit, ustvaril svojo znamenito opero. Srednji vek je obdeloval razen tega tudi razne apokrifne o življenju Matere Božje in raznih svetnikov, tako da imamo tudi v cerkveni književnosti tipe ženske, ki nam tako lepo prikazujejo dobo, v katerem je ustvarjal in dihal srednji vek. Ko se je pa začela v visokem srednjem veku razvijati trubadurska lirika in truverška epika, je polagoma prihajalo osvobođenje od pritiska verskih naziranj. Reakcija na mistično cerkveno književnost je poltana erotika trubadurjev, ki poveljuje v prvi vrsti zunanost in lepoto ženske.

Sluti se že diha renesanse in čuti Michelangelovo dleto. Pa tudi cerkvena književnost zapušča svojega Boga, strogega sodnika, ki meče duše v pekel in ki se ga vsi boje, ter mu daje novo, vedrejšo obliko Boga, ki razume in odpušča in ljubi svojo deco, pričakujočo od njega pomoči in rešitve. In tako se vzporedno z južnjaškim poltenim trubadurstvom pojavljajo vedre frančiškanske laudes, ki očitujejo prav pri naših Dubrovčanih visoko duhovno poezijo: Maruličeva Judita in Suzana in Djordžičevi Vzdihi Magdalene Spokornice. Trubadurska erotika nikakor ne služi ženski v čast; tu je ona samo objekt naslade, nanjo gledajo samo kot na lep predmet, in ko se je naveličajo, se odvrta od nje. Ta duh se je nadaljeval in izkristaliziral v duhovno veliki renesansi, ki je postala mogočna nova doba prebujenja narave in človeka. Ideal renesanse je poročena žena, noseča mati, žena, ki je po svoji naravi posvečena za nekaj velikega, plodnega, za

roditeljsko življenje. Ideal kipeče renesanse ni srednjeveško, pobožno, nedolžno dekle, ki je v ostri gotiki izgubilo vse atribute svoje ženskosti. Petrarkova Laura je bila poročena žena in prav tako tudi Boccacciova Fiametta. Celo za Dantejevo Beatrico trdijo nekateri, da je bila žena. Boticelijeva madona so bile italijanske matere in žene. Madona sama je simbol materinstva, žene, in ne dekleta. Renesansa je visoko dvignila prirodni kult žene, odprla ji je znanost in izobrazbo, celo govorniške odre. Narava je kraljevala in zato ni bila žena spačeni simbol grešne spolnosti. Ona je bila center umetniških krožkov največjih umetnikov, ki se rodijo enkrat na stoletja in stoletja. Poznejši epigoni renesanse, ki so se izživljali v maskaradah in pastorelih, niso imeli tiste velike tovrne, umetniške in naravne sile, zato so degradirali umetnost in z njo tudi ženo. Velika doba renesanse je prehajala v veselo in razposajeno uživanje, ki je karakteriziralo življenje konec srednjega in v začetku novega veka. Bogastvo mest, uživanje in objest plemstva in cerkvenih dostojanstvenikov niso niti mogli dati kaj lepšega in globljega.

Valovanje naravnega izživljanja v katerikoli obliki je prirodni zakon. Akcija rodi reakcijo in tako je polteni epigonizem renesanse postopoma prehajal v oblast razuma. Začel se je tedaj racionalizem v prozi in klasicizem v poeziji. Za pesem je bila glavna oblika, stih je moral gladko teči, a vsebina ni bila važna. V prozi pa so znanstveni spisi izpodirali beletrijo, ki je sama dobila bolj poučen in znanstven značaj. Toda polagoma se javljajo nove oblike in nove misli, oblikujejo se nove pesniške šole in nove smeri.

S poglobljanjem vse književnosti se je ponovno oblikoval tudi nov tip ženske, dokler ona končno zopet ne slavi svoje duhovne zmage v dobi romantike konec 18. stoletja. V nasprotju s trubadurstvom se zdaj od ženske ne zahteva zunanja lepota, ampak duša, in to velika, globoka ženska duša. V romantični ljubezni ni več besed in retorike, molk in izraz oči povesta vse. To je visoka duhovna ljubezen, ki je našla svoj višek v Goethejevem Wertherju in ki jo Friedrich Schlegel imenuje religijo. Toda ta spiritualni značaj romantične ljubezni je zavedel žene in dekleta na popolnoma zgrešeno naziranje o svetu in zakonu. Ker jim je bilo čitanje takih knjig skoraj edina dušna hrana, so doživljale v življenju težka razočaranja, pa se je zato pojavila v njih revolta proti romantiki. «Sreča mora tičati nekje drugje!» so rekli in se v iskanju te nove sreče vrgle na znanost in umetnost, na gospodarstvo in poljedelstvo. Tukaj, na polju dela, spoznajo one čar tekmovalja, vzljubijo delo in dosega uspehe ter spoznajo novo resnico: sreča je v tem, da delajo same, ob svojem možu-delavcu. In zdaj se javlja nov realni tip ženske-delaške, ki je našel svoje sijajne značaje v germanski, zlasti pa v slovanski literaturi. Realizem in delo, to je tista značilna črta naše slovanske rase, ki ima najmanj smisla za formalizem, namišljeno srečo in galantnost, zato pa tem večji čut dolžnosti in smisla za skupnost in delo. In prav zato je mogla dati slovanska rasa lepše tipe žensk te vrste, žensk, ki iščejo same svoja pota, ki prinašajo borbo in so pripravljene tudi trpeti za dosego višjega življenjskega smisla. Da je to sama narava slovanske rase, nam kaže tudi beseda soprog, ki je prav karakteristična za slovanski zakon. Soprog — soproga pomeni neglede na spol dvojico ljudi, ki sta skupaj oprežena v isti posel in ki ga tudi skupno opravljata. Kaj hočemo še lepše manifestacije za odnos žene in moža v zakonu, kakor je označba soproga, t. j. sodelavca. To zares lepo besedo so ohranili vsi Slovani razen Čehov in Poljakov, ki so jo pod vplivom zapada izgubili. In v tem duhu se dvigajo krasni tipi Tatjane in Jelene, Ane, Katjuše in Maše, drug lepši od drugega, močan, stvariteljski, borbni, ki neprestano išče nekaj višjega in lepšega, nekaj globljega, skritega in koristnega, kar bo dalo smisel življenju.

Nasprotni realizmu, ki ga lahko imenujemo v glavnem književnost slovanske rase in v katerem je ženska doživela svoj najplemenitejši kult, se je dvigala na zapadu nova smer naturalizma, ki ustvarja tip moderne ženske. Toda tej smeri naturalizma Slovani niso mogli dati niti značilnih del niti novih tipov žensk. Moderna ženska je produkt vsemesta, ona je kozmopolitka, ne pozna nobene vzrojenosti, ne iskanja globljega življenjskega smisla; njen prototip je Medeja in Saloma, žena, ki stoji izven dobrote in izven zla. Ona prestopa meje svoje lastne narave, postaja sinteza obeh spolov, ona ne ljubi zaradi sorhe, ampak ji je ljubezen zaradi ljubezni. Ali

tudi iz te ženske se je polagoma začela izvajati regeneracija. Ženska je zopet začela izpopolnjevati tudi svojo dušo. Toda ljubezen se še nadaljuje v estetskem okviru in z estetsko sorho; trgajo se vse moralne obveze do ženske; zakon in deca, patriotizem, vsega tega ni, temu vsemu se je treba ogniti in anulirati pojem moralnosti in amoralnosti. To je značaj dekadence, tip bizarne ženske, perverzne, ali uokvirjene v artistični in kulturni ambient.

Takega tipa slovanska ženska ni mogla dati, zato je bil ustvarjen drug, slovansko-naturalistični tip ženske. Ta ženska je rasla iz prirode in hoče poslati mati, tovarišica, delavka.

Ona je rasna in zdrava, v njej kipijo moč in mišice, vre kri. Toda ni ji vse materinstvo, ona postaja bolj kolekciona, družabna. Njena materinska ljubezen je ne ovira, da bi ne ljubila tudi sočloveka in dela. Ona prehaja izven ozkega okvira matere, po vzoru egoistične materinske ljubezni, ona se sublimira v ženo širših horizontov, ni samo ženska, postaja popolnejši in višji tip ženske. Toda ta dva tipa še nista popolnoma izdelana, za zdaj je še vse v iskanju in nastajanju. Ustvarjajo se nove sredine in nova obzorja in zato se o tipu dandanašnje ženske še ne da izreči splošna karakteristika.

Z. P.

Amandement k finančnemu zakonu za leto 1937./38. bo ukinjen?

Nekaj mesecev je minilo, ko je bila vsa javnost, zlasti ženska, vznemirjena in ogorčena zaradi nepravilne odredbe, ki nalaga učiteljicam osnovnih in gospodinjstkih šol, zaščitnim sestram in otroškim vrtnaricam delni celibat. Odredba ukazuje, da morajo vse te zapustiti službo, če se poročijo z možem, ki ni po poklicu učitelj.

Dnevno časopisje je objavilo pred kratkim nekaj notic, po katerih se da sklepati, da bo ta krivična in protinaravna odredba ukinjena. Opozarjam naše čitateljice na to možnost in jim priporočam, da se zavzamejo na vseh zborovanjih in pri vseh udruženjih, da se ukinitve te odredbe tudi res izvede in tako ženskam povrnejo njih osnovne človeške in državljanske pravice.

Res je, da so taki in podobni zakoni veljali v predvojni kraljevini Srbiji do leta 1904., na Hrvaškem do leta 1914. in v zakonih Bosne in Hercegovine do leta 1921. Toda mi se dandanes ne moremo ozirati na napake preteklosti — danes, ko je naša učiteljica storila narodu toliko uslug. V usodni dobi prizadevanj naroda, v osvobodilnih borbah, za časa bojevanja in vojnih grozot, pa tudi po zedinjenju je imela ženska, zlasti učiteljica, glavno besedo pri vzgoji mladine, glavno nalogo v narodnem, duhovnem in kulturnem zedinjenju. To svojo nalogo je vršila z nesebično požrtvovalnostjo, z veliko ljubeznijo in brez vsakih strankarskih strasti in interesov.

Če pogledamo razvoj osnovne šole nekaj let nazaj, se bomo prepričali, da je bilo v osnovnih šolah toliko manj otrok, zlasti deklet, kolikor manj je bilo učiteljic. Komaj s prihodom teh v vasi in šole je rastle tudi število učenek. Ob konservativnem naziranju našega kmeta je ta razvoj popolnoma umeven. Kmet zahteva od dekleta le gospodinjske posle in po poroki materinstvo. Po tradicionalnih nazorih je deklica morala biti nepristopna, ponižna, čedna; drugih reči ji ni bilo treba znati. Prvi odpor proti takim zaostalim nazorom je

prinesla učiteljica. Seveda svoje vojne ni začela zavestno z izdelanim načrtom. Že samo dejstvo, da je vas dobila učiteljico, je zadostovalo, da je dekleta prihajala bolj redno v šolo. Tako je zasluga učiteljice, da se je dvignila pismenost in kultura našega naroda, da so se izbrisale iz statističnih poročil ogromne številke nepismenih ljudi.

Amandement je razen očitne nevhvaležnosti in nepriznanja teh zaslug prekršil tudi ravnopravnost, ki jo je ženskam dal uradniški zakon iz leta 1931., ki jasno določa načelno ravnopravnost državnih in samoupravnih uradnikov in uradnic. Kljub tej vsebini zakona vsako leto zdaj ta, zdaj druga vlada krši z najrazličnejšimi odredbami to načelo ravnopravnosti. Najprej je morala prenesti udarec poročena žena, kateri so vzeli različne doklade (učiteljicam n. pr. stanovanjsko doklado), nato so okrnili njeno pravico do pokojnine, sedaj se na posled omejuje celo njena svoboda pri izbiri zakonskega druga, neglede na mnogo drugih krivic in zapostavljenosti, ki jih mora prenesti ob podelitvi službe in napredovanju.

Brez dvoma bodo te odredbe neugodno učinkovale tudi v moralnem oziru. Veliki večini izobraženih žensk se na ta način onemogoča, da bi se poročile v mlajših letih, kar ima lahko slabe нравstvene posledice.

Enake važnosti so posledice v gospodarskem oziru. Saj je prav gospodarska beda prisilila žensko, da išče dela izven svoje družine in da skrbi zase, včasih tudi za vso družino. Sedaj bi taista družba, ki jo je prisilila, da si je poiskala delo in zaslužek izven svoje družine, hotela, da ji vse to vzame in ji za to ne da prav nobenega nadomestila.

Takšne uredbe se ne tičejo samo žensk, ampak vsega narodnega življenja, ker ga prizadenejo pri njegovi osnovni celici — družini. Zato pozdravljamo zdravo misel, da se amandement k finančnemu zakonu za l. 1937. 38. o delnem celibatu učiteljic ukine.

Z. P.

VTISKI S PARIŠKE RAZSTAVE

Prave, resnične vtiske, ki naj bi jih bralec podoživel, je težko podati, ker bi bilo treba pri tem orisati tudi neskončno vrsto najpestrejših občutij, ki so čisto neizrazna. Poleg tega pa je bilo za skladno sliko teh vtiskov preveč, bili so preveč mnogovrstni, prehitro so se tihili drug za drugim. Zato morem danes, ko že bledijo v spominu manj pomembne posameznosti, le v odlomkih zbrati to, kar se je najgloblje vtisnilo v dušo.

Francozi so s to razstavo dokazali, da še vedno živi in celo raste francoski «esprit», ki je edinstven, lasten samo Francozu, tako genialna je zamisel razstave, bodisi v celoti, kakor tudi v posameznostih.

Razstava je manifestacija dela, ki je ustvarilo dandanašnji napredek v umetnosti in tehniki, kajti zlasti te dve panogi človeške kulture si prizadeva razstava predočiti obiskovalcem. Namen razstave ni le gospodarskega, temveč v prvi vrsti izrazilo kulturnega značaja, saj se vsepobudno očituje volja za medsebojno spoznavanje idejne razgibanosti in kulture poedinih narodov. Paviljoni posameznih držav pričajo, da si je vsaka ali skoraj vsaka prizadela, da v čim bolj dovršeni obliki in kvaliteti pokaže to, kar so njeni državljani ustvarili kot gospodarstveniki in umetniki, da pokaže vse posebnosti svoje zemlje; nekatere so v raznih oblikah predočile tudi kulturni razvoj svojega naroda. Mnogi paviljoni pričajo po zamisli sloga in konstrukciji, kaj zmore združeno delo znanstvenika, umetnika in obrtnika.

Nekateri paviljoni osupijo človeka po svojem zunanem obsegu, ki teži predvsem v višino, drugi po čudovitih oblikah in drugih arhitektonskih posebnostih. Zlasti prihaja do izraza steklo; v tem prednjači paviljon Češkoslovaške, katerega zunanost in notranost pričata o čudovitem napredku te njihove važne gospodarske panoge. Človeka zaboli srce ob tem pogledu, saj mora nehote primerjati, kako zelo se zna demokratska Češka uveljaviti v svetu v primeri z nami. Ob našem paviljonu pa se mora človek oprašati, čemu smo ga postavili. Kaj naj predstavlja? Mar našo razdvojenost? Menda se vsakemu človeku prileže, če more biti ponosen na svoje. Toda naš paviljon ne vzbuja ponosa niti po svoji zunanosti, še manj pa po svoji notranosti, kjer zaman iščemo ponazorjene tiste svojskosti in pestrosti naše zemlje, ki so jih druge države tako slikovito oblikovale. Človek ne more drugega kakor da se pridruži izjavi tistega poročevalca, ki je izjavil o našem paviljonu, da «še nihče ni tako osramotil naše države v tujini kakor fisisi, ki je odgovoren za zgradbo in vsebino našega paviljona v Parizu».

Najbolj ljubko učinkujejo paviljoni, ki skušajo že v zunanem slogu podati značaj in lego svoje zemlje. Med temi je posebno tipičen bolgarski paviljon in nekateri paviljoni nordijskih držav, pa tudi Francija je pokazala vse posebnosti svoje zemlje; najbolj mi je ostala v spominu prijazna stoba v preciznem slogu severne francoske pokrajine Normandije.

V popsem tuj svet nas vodi kolonijalna razstava, na katero se pripeljemo z ladjico po reki Seni. Tu nas pozdravijo črni bratje in nam razkazujejo čuda iz svoje proče domovine. Tunis, Maroko, Alžir, zagonetne stavbe Indije... ostajajo pred nami.

Mnogi paviljoni izpričujejo tudi miselnost, ki ta trenutek vlada v državi, katero predstavljajo. To sta zlasti nemški in ruski paviljon. Ta dva paviljona sta najbolj obiskana: neprestano se zgrinjajo nepregledne množice v obeh dvoranah, tako da si skoraj ne moreš ogledovati po svoji volji, temveč te tok zanaša dalje. V ruskem paviljonu, ki kaže v splošnem razvoj gospodarskega in socialnega življenja v novi Rusiji, je ena najlepših zanimivosti zemljevid, ki ima 22 kv. metrov površine in tehta 6000 kg ter ga je delalo eno leto 667 delavcev in inženirjev. Sestavljen je iz 120.000 kosov mozaika iz dragih kamnov, jaspisa, diaman-tov, rubinov in drugih vrst. Ta zemljevid predstavlja vrednost 300 milijonov frankov.

Lepo, prijetno čustvo prevzame človeka, ko se mu odkriva mirna, a vendar samozavestna lepota prirode in kulture nordijskih dežel, ki mirno, brez vsiljevanja izpričujejo svojo visoko civilizacijo, kateri utira pot demokracija. Eden teh paviljonov nosi napis: Hočemo le mir, svobodo in demokracijo. Španski paviljon še ni dograjen; le napisi na stenah izpričujejo, za kaj se bori ta izbičana zemlja: Kultura, ki ni last vsega človeštva, je sramota človeštva...

Poleg paviljonov, ki predstavljajo napredek posameznih držav, so pa tudi silno zanimivi fisti, ki kažejo razvoj v posamezni panogi tehnike in industrije. Ponošni paviljoni z ogromnimi napisi: aluminij, kavčuk, tobak, steklo, razsvetljava, keramika... nudijo tudi nestrokovnjaku toliko zanimivega, da ga zadrži ure in ure, da se zdrzne ob neprijetni zavesti: samo še pet dni bom v Parizu. In že hiti dalje...

Ko sem poslednjič obiskala razstavo, sem ostopila pri glavnem vhodu, ki je na enem najlepših trgov Pariza, Place de Trocadéro. Tukaj pozdravi obiskovalca visok, značilen sieber, ki nosi v več različnih jezikih napis: Svetovno združenje za mir. To združenje je postavilo tudi paviljon miru, ki je simbol mednarodne razstave v Parizu. Ta paviljon zapusti v človeku nepozaben

vtisk. Tu ni le statistično prikazana vsa brezmejna škoda, ki jo je napravila vojna, temveč so tudi nazorno, v lepih, plastičnih slikah podane grozote vojne: na eni strani sreča in blaginja, ki ju ustvarja človeško delo, na drugi strani pa brezmejno gorje, ki ga prinaša vojno razdejavanje. Pri pogledu na te slike ti ostajajo pred očmi ponosne stavbe tega cvetočega mesta, kakor tudi čuda človeškega duha in njegovih rok, ki si jih pravkar občudoval na razstavi, pa se ti zopet vsili oprasanje, ki si mu že tolikokrat zaman iskal odgovora: Zakaj se tako mrzlično pripravljajo, da bodo vse to uničili? Ali je res poslednji smoter vsega človeškega snovanja in naporu pogin in razdor? Stevilke so nam povedale, da je Svetovno združenje za mir silno močno, da se milijoni človeških volj zgrinjajo v eno samo hotenje: Mir! Ali bo zmaga la večina fistih, ki trpe in ustvarjajo kulturne dobrine nad manjšino neodgovornih?

Nekaj posebnega so bili večeri na pariški razstavi. Čudesa svetlobne tehnike so se izražala v napisih, v svetlobnih atrakcijah, v slapovih in na Eifflovm stolpu, ki vsak večer ožarja razstavo in mesto z rdečo svetlobo.

In Pariz in Parižani? Mesto samo na sebi s svojimi monumentalnimi stavbami, umetniškimi galerijami, muzeji, spomeniki, s svojimi ortovi in mogočnimi trgi, blestečimi hoteli, restavracijami in nočnimi zabavišči, pa tudi s svojimi zanemarjenimi hišami predmestja in njegovimi prijaznimi gostilnicami in točilnicami, branjarijami in kavarnami napravljajo vtisk neizmerne pestrosti in svojskosti. Prav tako pa tudi ljudje v Parizu. Nekateri sopotniki so se pritoževali zastran nevljudnosti Parižanov. Zopet drugi pa so bili delčni prisrčne prijaznosti in ljubeznivosti, domačega tona in potrpežljivosti. Človek bi moral mesece in mesece živeti v Parizu, da bi se mogel poglabiti v dušo tega edinstvenega mesta in njegovih prebivalcev, zato je pač neumestno, izre-kati sodbo nad njimi po nekaj dneh bivanja med njimi, zlasti še ko je med našim in njihovim bistvom tako velika razlika. Eno pa vendarle kmalu zasluši: to je ponosen, svobodoljubljen narod, ki nima nič hlapčevskega v sebi, ki je njegova izpoljenjska deviza geslo, vklesano pod alegorijo Svobode v Panteonu: Vivre libre ou mourir — živeti svobodno ali umreti.

Angela Vode.

PO ŽENSKEM SVETU

Estonija je prepovedala ženskam delo v rudnikih. Estonija je meseca maja pristopila k ženevskemu sporazumu iz l. 1935., ki prepoveduje ženskam delo v rudnikih. Prepoved se omejuje le na delo pod zemljo.

Karin Michaelis, znana danska književnica, je nenadoma hudo zbolela na svojem potovanju iz Amerike v Evropo. Vrnila se je v Boston, kjer so zdravniki v velikih skrbah za njeno življenje.

Ga. Rooseveltova, soproga predsednika Zedinjenih ameriških držav, je izzvala veliko senzacijo s svojim zadnjim govorom. «Prva dama Zedinjenih držav», kakor je njen uradni naslov, zahteva, da se prizna popolna enakopravnost gospodinjstvem delu kot poklicu in da se tudi za gospodinje uvede osemurni delovni čas. S tem bi tudi gospodinje pridobile potrebni počitek in čas za svojo duševno izobrazbo.

Gdčna. Louise Brudova je edina ženska, ki se ukvarja z raziskavanjem polarnih krajev. Pravkar je z več znanstveniki organizirala iz Švedske ekspedicijsko na Grönlandijo.

Gospod Baldur von Schirach, vodja nemške mladine, je predpisal obvezno telovadbo za vsa mlada dekleta, ki še ni-č članice Zveze nemških deklet. Ta odredba velja za vse generacije iz let 1916.—1920. Dekleta si lahko sama izberejo šport, ki ga želijo gojiti, in organizacijo, v katero se hočejo včlaniti.

Majhno brazilijansko deklico Izo Rodrigovo smatrajo strokovnjaki za novo odkrit igralski talent na področju filmske umetnosti. Pravijo, da je Širli Templova dobila v njej resno konkurenco.

Prva zdravnica v Teheranu. Mlada Perzijska Eman Zadahova, rojena v Ispahanu l. 1908., je predložila z uspehom svojo doktorsko tezo na pariški univerzi. Za svojih študij je prejela redno podporo perzijskega šaha Pahlavija. Zdaj po končanih študijah bo ona prva ženska, ki bo v Teheranu izvrševala zdravniško prakso.

Holandska kraljica Viljemina je dne 31. julija otvorila 5. svetovni jamboree (= skavtski kongres), ki je taboril v Vogelenzagu pri Haarlemu. Sodelovali so tudi naši skavti.

Pravkar je minil veliki štrajk japonskih gejš. Da priborijo svojemu poklicu večji ugled in da se zaščitijo pred izkoriščanjem, je stopilo 80.000 japonskih gejš v štrajk. Zdaj je njih zahtevam zadovoljeno.

Meseca julija je bila dograjena in spuščena v promet največja italijanska križarka «Vittorio Veneto». Svečanosti, ki je bila ob tej priliki prirejena, je prisostvoval kralj Italije in cesar Abesinije s svojo soprogo. Na željo Mussolinija pa ladji ni kumovala nobena odlična dama, pač pa žena delavca Bertuzzija.

Akcija beograjskih ženskih društev za zidavo klinike za ženske bolezni. Žene, udružene v beograjskih društvih, zahtevajo v imenu vseh organiziranih in neorganiziranih žena, da jim kraljevska vlada zgradi žensko kliniko s porodilnico. K svoji zahtevi pripominjajo, da bodo le potem mogle verjeti v iskrenost besed, s katerimi se propagirata materinstvo in zaščita matere in otroka. Takih zdravstvenih ustanov pogrešajo skoraj povsod v naši državi, kjer jih pa imajo, so nepopolne. Poglejmo le ženske bolnice v Mariboru in Ljubljani.

Naše študentke na delu za kmetico. Naša študentska mladina se je začela udeleževati na hvalevrednem področju prosvete kmeta in vasi. Letos so kar tri njihova združenja imela tako imenovane delovne tabore, ki imajo večinoma prosvetni in zdravstveni značaj, članice pa pomagajo tudi s telesnim delom na polju. To so prvi poizkusi, da se zblížata kmet in duhovni delavec. Upamo, da bo to delo rodilo za bodočnost lepe uspehe.

Delegacija naših Sokolic se je udeležila meseca julija 18. zleta francoskih telovadk. Gostje so bile deležne največje pozornosti. Zlasti udruženje nekdanjih solunskih bojnikov «Poilu d'Orient» je pokazalo veliko simpatije do hčera nekdanjih sotrpinov na solunski fronti.

Korzo v banatskih vaseh. Doslej je bil korzo običaj mest. Zdaj so ga pa začele uvajati tudi kmečka dekleta v banatskih vaseh. Po nedeljskem kosilu se dekleta oblečejo v svoje lepe pisane noše in se zbero pred šolo ali pa pred cerkvijo. Ko se nagledajo oblek svojih tovarišic, se prične «korzo» in se izprehajajo po cesti. Fantje pridejo z glasbili, pa se razvije kolo. Prvi večerni hlad je znak za razhod, ker doma čaka delo: pokladanje živini, molža in še druge dolžnosti.

Zbogom, Miss Lindy!

«Vračam se!» Operater neznatne radijske postaje na najbolj zapuščenem koncu sveta je sprejel iz zraka to ne navadno vест. Amelia Earhartova je brzojavila na otok Howland s krova svojega letala, ki se je bilo dvignilo, da poleti okoli sveta.

Pri letalu se je nekaj pokvarilo. Kateri del rahločutnega in umetno sestavljenega letala je odpovedal — nad prijateljskimi silami oceana? Te smrtonosne podrobnosti in pravega vzroka ne ugotovi noben preiskovalni odbor več. Poslednji radijski zlogi s ponesrečenega letala so zamrli. Amelia Earhartova, «deteča učiteljica», «Miss Lindy» je izginila.

Na krov «Lexingtona» se je vrnilo 40 hidroplanov, ki so zastonj iskali.

*

Pred dvema letoma je preletela sama na šibkem aparatu Tihi ocean in odkrila ob tej priliki bodočo prestopno postajo čez oceanske proge Los Angeles—Tokio. Earhartova je imela takrat pred seboj 8000 km leta nad nepretrgano morsko gladino, ko je prav na polovici pota nenadoma zagledala pod seboj zeleno točko sredi neskončnega sinjega vodovja. Liliputanski otoček, ki meri 12 km², majhna rožna koralda z nedotaknjnim gajem orjaških palm, je štrlela ondi iz morja, ne da bi jo bili odkrili mornarji. Ta otoček ne leži samo sredi Tihega morja, ampak tudi sredi sveta 180° vzhodne dolžine in je pravi popek morja, o katerem so pripovedovali že Homerjevi Grki. Earhartova ga je zarisala v karto.

Earhartova je krstila to pomembno točko na karti Tihega oceana z imenom Howland, kar pomeni po naše «Katera zemlja». To je bil bržkone prvi vzklík začudenja, ko je ugledala ta otok.

Zdaj plapolala nad njim zastava z zvezdami in s progami. Vlada Združenih držav je najprej poprašala pri kolonialnih velesilah, ali si morda ne lasti ka-

Zadnja slika Amelije Earhartove in njenega letala, preden je poletela z Darvina v Avstraliji na Novo Gvinejo. Za letalom so: krmar Earhartove kap. Noonan, Earhartova in karantenski zdravnik.

tera izmed njih pravico do tega otoka, nato ga je pa zasedla. Dvajset mladih Havajcev straži zdaj zvezdno zastavo. Pristali so na samotnem otoku z majhno enojamborno jadnico in postali tako njega gospodarji. Nekaj lesenih hišic in koč predstavlja zdaj prestolnico Howlanda. Njega prebivalci poročajo po trikrat na leto ministrstvu v Washington, opravijo ob sončnem vzhodu in zahodu ceremonijo razobešanja in snemanja zastave — drugih državljanских dolžnosti nimajo. Torej majhen raj na zemlji. Toda... kakor se vzame. Howland je namreč otok brez žensk.

Nekoliko dijakinj ameriških vseučilišč, dve ali tri pustolovske milijonarske hčerke in dvanajst havajskih deklet je že poizkusilo ondi živeti, toda tropična mrzlica in hrepenenje ali pravilneje dolčas sta jih brž pregnala. Dvajset havajskih Robinzonov, ti so še vedno edini prebivalci Howlanda.

*

Nedavno je došla brzojavka Amelije Earhartove: «Vračam se!» In potem so jo pričakovali in gledali, kdaj se zaleskeče na temnomodrem nebu v soncu svetla točka, ki zraste v letalo. Čakali so zaman.

Kako so pred petimi leti sprejeli v Bruslju ameriško letalko, ki si je s svojim skromnim in prikupnim vedenjem takoj pridobila srca vse javnosti.

«Miss Lindy» je nekoč rekla, da bi hotela na Howlandu umreti. Na kateri stopinji, kako daleč od koralnega otočka sredi Tihega oceana so se zgrnili valovi nad pogumno letalko? Zdaj prav za prav nima več pravega smisla, da bi to vedeli, zdaj je že prepozno. Ni košček sveta na njenem Howlandu, ampak ves širni Tihi ocean je grob Amelije Earhartove, najpogumnejše letalke, kar jih je kdaj videl svet.

Earhartova ob pristanku dne 12. junija 1935, ko je preletela v 18 urah z lahkim letalom Tihi ocean od Honolulu do San Franciska.

ŽENE DRŽAVNIKOV

V poročilih iz družbe se o ženah državnikov govori prej kakor pa o filmskih zvezdah. Njih ne manjka na nobeni državni prireditvi, naj je to banket, otvoritev razstave ali pa dirka. Toda njih življenje je čisto drugačno, kakor si ga mislijo romantične deklince.

Njih dom je največkrat pust in tuj, ker nima zadosti toplote in prisrčnosti. Možje so prav poredkem doma, in še takrat, kadar so, jim po navadi ne ostaja nič časa zanje in za njih žene. Če se kdaj pripeti, da izpusti politika gospoda ministra za hip iz svojih klešč, pa kličejo prav gotovo gospo ministrico razne reprezentančne dolžnosti.

Kdo ve, če si ni vsaka izmed njih predočevala zakon popolnoma drugače, ko se je poročila s svojo bodočo ekscelenco. Morda je tudi ona hotela doživeti svoj ljubezenski romanček — a politika ji ga je razbila. Zdaj ni mrs. Baldwinovi najbrže nič več do tega — toda takole pred štiridesetimi leti, kdo ve? P.

Žena mr. Baldwin, bivšega angleškega ministrskega predsednika in voditelja konservativne stranke, ki je dolga povojna leta vodil politiko svetovnega imperija.

Gospa Blumova, žena in, kakor pravijo, zelo oplona svetovalka nedavnega francoskega ministrskega predsednika in voditelja Ljudske fronte.

Mussolinijeva žena, ki se v nasprotju s svojim možem zelo nerada kaže v javnosti, in Mussolini z najmlajšima v naročju.

Desno zgoraj: Göbbelsova, žena nemškega ministra za propagando, ki je znana po svoji neumorni delavnosti za kulisami nemške politike.

Levo zgoraj: Žena ameriškega predsednika Roosevelta.

Desno spodaj: Madame Bonnetova, elegantna žena francoskega finančnega ministra, ki je bil poklican v novo Chaumetsovo vlado kot mož, pred katerim ne bo treba francoskim bogatašem bežati s svojim zlatom v tujino.

Kitajski generalisim Čankajšek in njegova pogumna žena, ki ga je pred meseci, ko je bil od svojega nasprotnika Čansue-ljana zagonetno ujet, z vso požrtvovalnostjo pomagala osvoboditi.

Negujte svojo postavo!

Dandanes se dosti govori in piše o negi obraza in o negi kože sploh. Umetnost šminkanja in pudranja dobiva veliko važnost. Mnogo se proda rdečila in pudra, pa tudi raznih maž, krem in pomade za ponoči in podnevi in za vsako uro. Vsaka ženska, ki hoče imeti lepo in negovano polt, mora uporabljati to ali ono sredstvo, ki ji pomore do tega. Takih sredstev imamo na izbiri v vseh znamkah in oblikah, naravnih in umetnih, dragih in poceni. Takih, ki bi bila pa zastoj, takih žal ne poznamo. Sicer pa sami veste vse to, ker ste vajeni tega, saj čitate skoraj vsak dan v časopisih kako ime.

Pri tem se pa skoraj čisto pozablja na nego postave. Ali se vam ne zdi, da je za popolnost prav tako potrebna negovana postava kakor lepa in negovana polt? Poleg tega pa telesa vzgoja ni potrebna samo lepoti, ampak je koristna tudi zdravju. Stane vas pa prav nič, razen morda nekaj volje in vsak dan deset minut, ki si jih brez skrbi lahko pritrgate pri spanju, če že ne gre drugače.

Ko se zjutraj zbudite, takoj vstanite in si poiščite pripraven prostor v stanovanju. Najrajši na vrtu ali pa na terasi, če je mogoče, če pa ne, pri odprtem oknu. Najprej nekajkrat globoko zajmite sapo in dvignite pri tem roke. Nato se v dobrih petih, kvečjemu desetih minutah počleno razgibljite. Nekaj glavnih vaj kažejo naše slike. S počasnim počepanjem se napenjajo mišice na nogah, ker postajajo na ta način bolj uglašene in izrazitejše. Če izkušate obdržati kolena skupaj in pete na tleh, postane vaja precej težja. Roke v bok in poizkušajte! Še nekajkrat, pa se vam posreči.

Naslonite nogo na rob mize ali na naslanjalo pri stolu. Potem se izkušajte z vsako roko prijeti za prste dvignjene noge. Medtem se rahlo pripogibajte naprej in nazaj. Poizkusite štirikrat, petkrat in zopet menjajte nogo.

Priklon je že zelo stara in znana, pa prav tako koristna in uspešna vaja. Posebno za tiste, ki čutijo, da se jim pričenja nabirati maščoba okrog bokov. Kolena morajo ostati trda in izravnana, s prsti pa izkušajte priti do tal. Pripognite se, kolikor vam to dopušča telo samo, in izvajajte gibanje rahlo sunkovito. Sloki in prožni ljudje pridejo celo z dlanmi do tal. Toda kolena morajo ostati trda!

Podobno vajo lahko opravite tudi sede. Kolena morajo ostati prav tako vedno na tleh, z glavo pa izkušajte čim dalje naprej. To izvajajte prav tako, kakor prej, sunkoma. Nato pa se počasi vzravnavajte, sklenite roke za glavo in ležite prav počasi na tla. Nato se zopet počasi dvignite in se primite za podplate, če jih morete doseči. To nekajkrat ponovite, ampak prav počasi!

Zdaj zopet ležite in se primite v bokih. Dvigajte počasi noge, nato pa še truplo in se podpirajte z rokami v bokih. Poizkusite nato z vsako nogo posebej doseči tla za glavo. Vaja je lažja, kakor se človeku zdi, glavno pri tem je samo ravnotežje.

Med temi vajami lahko napravite tudi različne gibe po svoji volji in domiselnosti. Samo pazite, da se vam kake mišice prekomerno ne razvijejo, kar lahko spoznate po tem, če takoj začutite, da vam je mišica neprijetno utrujena. Marsikaj torej lahko svojega dodaste. Dvigajte se nekaj časa na prste nog, vihtite roke naprej in nazaj, pripogibajte telo v bokih naprej in nazaj, v levo in v desno in sklenite pri tem roke za glavo. Nato se razkoračite in odročite. Pripogibajte se in segajte enkrat z levo roko proti prstom desne noge, potem z desno roko proti prstom leve noge. Vmes pa se vselej vzravnavajte. Potem dvigajte kolena, kakor da bi tekli, čim višje proti prsim, skomigajte z rameni, kakor bi hoteli reči „Ne vem“. Poklekните in se oprite z rokami ob tla, usločite hrbet kakor jezen muc, nato ga pa ukrivite navzdol. Vmes boste prav lahko še sami kaj dodali, ko boste vse to že naredili, in telovadba vam gotovo ne bo dolgočasna in vam postane sčasoma potrebna kakor vsakdanje umivanje.

Vsako izmed teh vaj izvajajte po večkrat zaporedoma, čimbolj z lahkoto, mehko in brez vsakega prevelikega napenjanja. Menjavajte vaje tako, da ne bosta nikdar delovali dve zaporedni vaji na iste mišice. Če se pri kaki vaji malo utrudite, po njej na lahko poskakujte in otresajte čisto sproščeno z rokami in nogami. Preden končate, stopite zopet k oknu, se na lahko gibljite, n. pr. tako, da se prestopate z noge na nogo, potem se pa dobro oddahnite. Nato se umijte in se nazadnje oterite s hladno, pa ne z mrzlo vodo. Tako vas vse skupaj ne sme nikdar preveč utruditi, zvečer ne smete čutiti niti najmanjše bolečine v nobeni mišici. Pač pa se boste ves dan prav dobro počutili, razen morda prve dni, dokler se nekoliko ne

privadite. Sicer pa vaje ne zabtevajo ničesar drugega, samo red. Saj si morate n. pr. tudi zobe redno umivati, če hočete, da bodo zdravi.

Takšno telovadbo priporočamo vsakomur. Koristi zdravju mladine prav tako, kakor starejšim ljudem, ki jim preti poapnenje žil. Otroci bodo zdravi in se bodo lepo razvijali, jed jim bo teknila, ne bodo sitnari in bodo lažje sedeli v šoli. Mlademu dekletu pomore do lepe postave in do polnih oblik, mladeniču pa je dobra priprava za šport, posebno za smučanje. Za resne športnike je ona dober trening. Mlada ženska se bo z njo dolgo ohranila svežo, mlado in vitko. Duševnemu delavcu in pridnemu študentu bo med tednom nadomestila zamudne izprehode, ki jih potrebuje za odpočitek, in tudi starejši gospod bo zjutraj vstal in poizkusil, kako gre vsa ta stvar, ko bo opazil, da mu raste trebušček...

Kdor se že pri svojem poklicu utruja s trdim delom, mu je vse to seveda odveč. Gospodinjam, ki opravljajo hišna dela, zlasti tistim, ki ves dan sede pri delu, pa te vaje samo priporočamo, gotovo jim bodo v korist.

Samo malo volje je treba, pa se privadite. Saj gre za vaše zdravje!

O negi obraza in telesa dobite prihodnji mesec knjigo zdravnice-specialistke za kozmetiko dr. Raunertove: Kako naj se žena neguje.

10 minut za vaše zdravje

KATERI POKLIC JE ZAME?

Vsaka deklica bi morala, preden si izbere poklic, dobro premisliti, za kaj je sposobna. Že iz vprašanja, ali bi lahko drugim dajala pobudo ali mora sama dobiti pobudo, preden se česa loti, sledi, da ni ustvarjena za vsak poklic.

S spodnjim načrtom ženskih poklicev hočemo svetovati deklicam, ki si izbirajo poklic. Navajamo poedine poklicne skupine, ki se tičejo predvsem nas žensk. Nato slede nekateri primeri, kakšne lastnosti in zmožnosti moramo v sebi čutiti, če se hočemo posvetiti temu ali onemu poklicu.

Gospodinjski poklici zahtevajo: praktičen smisel, telesno spretnost in zdravje, organizacijsko sposobnost, čut odgo-

Poklicne mogočnosti: šivilja, risarica modnih krojev, modistka, krznarica, frizerka, vezilja šopkov, fotografka.

Vzgojevalni poklici zahtevajo: ljubezen do ljudi, materinsko tovarištvo, čut odgovornosti, svežost, potrpežljivost, ve-

Znanstveni poklici zahtevajo: skupek najboljših zmožnosti, znanstveno nadarjenost.

Poklicne mogočnosti: učiteljski poklic, knjižničarka, zdravnica, kemičarka, narodnogospodarski poklici, odvetnica.

Trgovski in tehnični poklici zahtevajo: razumljivost, znanje jezikov, hitro in pravilno računanje, stvarnost, vestnost

vornosti ter smisel za snaznost, red in točnost.

Poklicne mogočnosti: pomočnice v gospodinjstvu, kuharice, voditeljice večjih kuhinj.

Poljedelski poklici zahtevajo: isto kakor gospodinjski, razen tega trdno zdravje in utrjenost, zmožnost za težko telesno delo ob vsakem vremenu, ljubezen do grude.

Poklicne mogočnosti: pomočnica v gospodarstvu na deželi, čebelarica, vrtnarica, učiteljica poljedelskega gospodarstva.

Rokodelski poklici zahtevajo: dobre oči, spretno roke, okus, smisel za oblike in barve, skrbnost v majhnih stvareh, potrpežljivost, samostojno delavnost. V vsakem oziru bi bile škodljive pri tem poklicu: pljučne bolezni, skrivljena hrbtenica, barvna slepota, vlažne roke.

selje do dela, smisel za disciplino, socialno razumevanje, srčno dobroto, zdravje.

Poklicne mogočnosti: otroška vrtnarica, otroška oskrbnica, sestra v vzgojevaliških, učiteljski poklici.

Socialni poklici zahtevajo isto kakor vzgojevalni poklici, mimo tega pa še: požrtvovalnost, življenjsko izkušnost, praktični pogled na potrebe okolice, prepričevalen in zaupanje budeč vpliv na druge ljudi.

Poklicne mogočnosti: oskrbnica dojenčkov, bolniška strežnica, dobrodelna sodelavka.

pri delu, skromnost. Za prodajalko je tole važno: zdrave noge, smisel za negovanje, spretnost, da zna občeati z ljudmi, odločen nastop.

Poklicne mogočnosti: trgovske sotrudnice, prodajalke v knjigotrdnicah. Ako je nadarjena za jezike: korespondentka, tolmačica. Ako ima spretno prste: tipkarica, tehniška asistentka, prodajalka, dekoraterka izložb.

Ker jih je dandanes toliko, ki čakajo na službo, da delodajalec lahko izbira, naj vsaka gleda, da si izbere poklic, za katerega čuti sposobnost in veselje.

Mrs. Wallis Warfield Simpson, včeraj malomeščanka, danes kneginja Windsorska

Mila:

OSTATI MLADA — JE UMETNOST

Ni treba, da bi bilo tej ravno dvajset let, drugi pa natanko po krstnem listu štirideset. Prav tako lahko bi rekli: mati in hčerka, dve generaciji, kateri je nekdaš ločilo globoko brezno, ki se ni dalo prekoračiti.

Zdi se, da dandanes to brezno izginja. Gotovo ne po zaslugi mlade generacije, ki je bila, je in bo enaka, temveč zato, ker generacija, ki so ji rekli stara, ni več stara in tudi noče biti. Prisposobila in približala se je mati hčerki, telesno in duševno. Matere in hčerke hodijo k istim predavanjem, v ista gledališča, čitajo iste knjige in se enako oblačijo, češčejo in lepotičijo.

Pred kratkim so se vsi časopisi zanimali za poroko vojvode Windsorskega, ki se je zaradi štiridesetletne ločene

žene odpovedal prestolu. Skoraj v isti dobi se je odrekel svojim pravicam švedski princ Karel, brat nesrečne kraljice Astride, ker se je zaljubil v ločeno komteso Elzo, mater treh otrok, ki je bila sedem let starejša od njega. Časi so se torej izpremenili. Štiridesetletne so zmagale nad dvajsetletnimi. Princi se ne ženijo več kakor v pravljici z nedolžnimi deklicami, ki spe pod rožnimi grmi. Zanimivo je, kakšne so ženske, ki so moškim več kakor posvetna oblast in slava, več ko kraljevski prestol. Po fotografiji vidimo res vsaj to, da so vitke kakor deklice, vemo, da se ukvarjajo s športom, da se zanimajo za vse, kar zanima njih moške, izkratka, da se zanimajo za vse tisto, za kar bi se menda zanimala njih dvajsetletne hčerke.

In če pogledamo soprogo vojvode Windsorskega, katere slike so nedavno krožile po vsem svetu, vidimo spet: nikjer ne vzbuja njena obleka kričave pozornosti, ne nosi divjih klobukov, ni kričavo naličena in počesana. Neče biti kakor dvajsetletna. Seveda je umetno negovana, toda vse to je tako diskretno, njena pojava tako preprosta (športna bluza ali gladka obleka), da začnemo slutiti skrivnost njenega uspeha.

Če se lahko mati in hčerka enako oblačita, češeta, ličita, pa mora biti le neka razlika, meja: do sem in ne dalje. Ta meja mora biti v marsičem in pametna, modra ženska bo to mejo že našla. Ker so razlike med dvajsetletno in štiridesetletno najbolj znatne, kadar hočeta biti mati in hčerka enaki. Če vidite pobarvano dvajsetletno z zaokroženimi ustnicami in umetno izoblikovanimi obrvmi, porečete: Čedna žaba, škoda, da je tako pobarvana, toda enako

umetno prirejena mati opozarja nase, da te umetne priprave že zelo potrebuje. Dvajsetletni boste to odpustili, štiridesetletni pa boste pomilovali. Lahko bi se reklo: Čim starejša je ženska, tem manj pozornosti smeta vzbujati obleka in obraz, kar naj bi oznanjalo, da je prav za prav še mlada. Mlado dekle je lahko v najbolj kričavi obleki vabljivo, štiridesetletna ženska pa bo v tej obleki devetindevetdesetodstotno smešna. Ličilo in puder pri materi samo opozarjata na hibe polti, ko pri dvajsetletni ne zakrijeta svežosti mladega obraza. Toda nikar se ne motite: to se še ne pravi, da štiridesetletna in starej-

ša ne pozna pudra in ličila. To ne, ampak skrbi najprej za zdravje svoje polti, vratu, rok, obraza, potem šele uporabi kozmetična sredstva. In tu mora biti tista meja. To ne sme biti kričava, modna rdeča barva ustnic, ki se poda samo nežnemu mlademu obrazu, štiridesetletna ženska ne sme imeti podslkanih oči in rjavkastih vek ter rožasto namazanih lic. Samo dober puder, nekoliko rdečila na licih in na ustnicah in čez noč dobra krema, tu pa tam masaža obraza — to je vse, kar je dovoljeno od 40 navzgor.

In spet, ne motite se: nečem reči, da ima dvajsetletna pravico, da bi se po-

barvala bolj, kakor je pobarvana slika. Če to stori, je škoda njene svežosti, njene mladosti, ker se pod ličilom stara.

To bi bila največja umetnost: najti mejo, kdaj se mora ženska zateči k pomlajevalnim in lepčilnim sredstvom, da se bo zdela mlajša, kakor je v resnici; poznati mejo starosti, ko morata biti obraz in vsa pojava tako rafinirana, da opozarjata na svežost obraza in vse pojave; vedeti, da v določeni dobi barve in drugo ne pomlajujejo, temveč kažejo, da se je ženska postarala. In to je odvisno od ženske razumnosti; nekatera bo stara že pri štiridesetih letih, druga bo pa mlada še pri šestdesetih.

ZALOGA ZA SHRAMBO

Vino iz kresnega grozdjčja.

Za šest do sedem litrov takšnega vina potrebujemo 2½ kg zrelega kresnega grozdjčja, 2 kg sladkorja in pet litrov vode. Mimo tega potrebujemo še osem-litrsko steklenico z zamaškom, skozi katerega vtaknemo stekleno cevko, ki jo dobimo v vsaki drogeriji. V to steklenico stresemo 2 kg sladkorja, na katerega vlijemo pet litrov mlačne vode.

Ko se sladkor raztopi, pretlačimo 2½ kg kresnega grozdjčja skozi žimnato sito, zlijemo sok v steklenico in vse skupaj dobro premešamo. Potem začepimo steklenico z zamaškom, ki ima na sredi stekleno cevko, ta pa ne sme segati do tekočine. Dobro je, če raztopimo v žlici nekoliko voska in oblijemo z njim zamašek, da je steklenica neprodušno zaprta. Cevko napolnimo potem z mrzlo

vodo, in sicer toliko, da sta obe krogli do polovice polni. Nato postavimo steklenico v sobi ali v kuhinji na omaro, da tekočina zavre. Čez nekaj dni opazimo, da uha skozi cevko ogljikova kislina, ki ni več škodljiva, ker mora skozi vodo. Po osmih do desetih tednih je vrenje končano, kar spoznamo najlaže po tem, ker stoji voda v obeh steklenih kroglah spet enako visoko. Zdaj pretočimo vino z gumasto cevko v čiste steklenice, ki jih dobro zamašimo in spravimo še za štiri tedne v klet.

Po «Wiener Küche».

Namesto kislih — enkrat nadevane kumare

Na vrtu vam rasejo kumare. Bujneje od vsega drugega sočivja. Zadnji čas je, da jih porežete in porabite. Pa kaj ko jih nihče izmed vaših ne mara! Ne v solati in ne v omaki. Še podariti jih ne morete nikomur, v samoti živite in vse vaše znanke imajo še večje vrtove in še več pridelka kakor vi sami. Kar hudo vam je ob misli, da bi tako lep in dober sad moral zrasti edinole zato, da klavrno segnijo v smeteh ali na gnojšču.

A tega prav res ni potreba. Če tudi vaši ne marajo ne kumarične solate in ne kumarične omake, po nadevanih kumarah pa bodo prav gotovo z veseljem segli. Kako bi tudi ne! Le pogledajte tretjo sliko. Kaj niso res vabljive?

Kako pripravimo nadevane kumare. Kumare olupimo in jih zrežemo na približno 8 cm dolge kose, ki jih previdno izdoblamo. Nato jih nadevamo z nadevom, postavimo drugo poleg druge v kozico in jih na maslu dušimo do meh-

kega, medtem pa večkrat oblijemo z maslom. Po potrebi prilijemo tudi nekoliko juhe ali pa vode. Ko so mehke, jih lepo zložimo na krožnik in okrasimo s peteršiljem.

Nadev. Peteršilj in čebulo na drobno sesekljamo in prepražimo na razbeljeni masti ali pa na maslu; pridenemo sesekljane mesne ostanke ali svinino ter eno olupljeno, v mleku namočeno žemljo, in ko se ohladi, še eno jajce, soli in popra.

NEKAJ ZA SLADKOSNEDA USTA

Krapki s smetano. To je pecivo, ki je priljubljeno kakor malokatera druga sladica. Še med moškimi, ki se sicer ne dotaknejo nobene druge močnate jedi, dobimo take, ki z navdušenjem in s slastjo sežejo po njih. Celo to se je že pripetilo, da je trdovraten privrženec izrazito mesne hrane klavrno in skesano opustil svojo trditev, da so močnate jedi le za ženska in otroška usta. Morda se utegne tudi pri Vašem možu tako zgoditi, gospa. Poskusite ob priliki! Prav tako kakor lepa beseda vedno lepo mesto najde, tudi dobra jed še nikdar ni zgrešila svojega namena.

Za krapke potrebujemo: $\frac{1}{4}$ l mleka, 14 dkg presnega masla,

14 dkg moke, 4 dkg sladkorja, 3 jajca, nekaj soli, nekaj amonijaka in eno četrtno litra sladke stepene smetane.

Mleko, maslo in ščepec soli zavremo, dodajamo prav počasi moko in na zmernem ognju mešamo tako dolgo, da se zgosti in popolnoma loči od posode. Nato odstavimo in vmešamo, dokler je še vroče, jajca drugo za drugim in pa sladkor. Po vsakem jajcu mešamo tako dolgo, da je testo spet popolnoma gladko. Končno pridenemo še jedilne soli in spet mešamo, dokler se ne prične delati mehurji. Čim skrbneje mešamo, tem boljši bodo krapki. Zdaj namažemo pekačo, jo dobro potresemo z moko in nabrizgamo ali pa naredimo z žličko majhne kupčke, ki jih potem pomažemo z raztepenim jajcem in pečemo v vroči pečici nekako 15 minut. Ohlajene prerežemo, nadevamo s smetano, jih sestavimo in potresemo z vaniljevim sladkorjem. Še lepši in še boljši so, če jih napolnimo z vaniljevo ali pa s kavno kremo in še s smetano.

Ne varčuj, kjer ni treba!

Da bo jasno: govorim o papirnatem prtiču (serviet). Papirnati prtič je prav dobra reč pri sadju. Ponavljam: pri sadju!

Toda naše najmlajše gospodinje so se navadile dajati papirnate prtiče n. pr. tudi k čaju, če pride slučajen gost. To pa ni nič lepega. To je tako, kakor če bi rekli gostu: »Za ta trenutek, ko boš pri nas, vendar ne bomo prali poštenega prtiča.« Veste, takole v bufetu, to je nekaj drugega. Tam si obrišemo prste po sendviču v takšen papir, ga zmečkamo in odvržemo. Ampak doma, kjer hočemo sesti k mizi in si pogrniti prtič lepo na kolena, moramo imeti pralne platnene prtiče, ki ne puščajo vlaken na

obleki, se ne umažejo tako hitro in se dajo prav lepo prati. Samo tak prtič je prijeten ter izpričuje skrbno gospodinjstvo.

Dobra gospodinja mora imeti doma seveda tudi papirnate prtiče, da sadje ne zamaže lepega namiznega perila, toda nikoli jih ne daje h kaki drugi jedi razen k sadju. Isto velja za gostilniško obrt. Če dobi gost čeden, opran in lepo zlikan prtič, ima o vsem podjetju mnogo boljše mnenje, kakor če se mu položi h krožniku kos papirja. Morda poročete, da so to malenkosti. Seveda so, toda življenje sestoji iz samih malenkosti, po katerih vas sodijo ljudje. B.

Kako lahko porabimo kozje mleko

Iz kozjega mleka lahko naredimo imenitno maslo. Pogoj za dobri okus pa je vzorno snažen hlev in dobra koza. Od nje dobimo 1–2 kg dobrega masla na teden. Kozje maslo je izvrstno za na kruh.

Zmetki (pinjeno mleko) iz kozjega mleka so zelo dobri in bi jih morali piti malokrvni ljudje.

Izboren je kozji sir. Poleti namolzeno mleko ohladimo (2 uri) in ga pustimo približno četrto ure, da se sesiri. Potem ga začnimo s kumino in stresemo v posodo iz kamenine. Sirotko odcedimo, sir osolimo in ga vsak dan 5 do 6 krat obrnemo. Dobro uležanega zmešamo z maslom in mažemo na kruh.

Kuhani sir pripravimo iz trše skute, ki se naredi na običajni način iz sladkega mleka. Skuto nastrgamo, začnimo s kumino, pokrijemo s prtičem in pustimo, da počiva 24 ur. Potem raztopimo v ponvi košček masla, pridenemo uležano skuto in mešamo na štedilniku, da se vse lepo spoji. Nato začnimo s papriko in vmešamo enega ali več rumenjakov. To vse mešamo potem eno minuto in vlijemo v posodo, ki smo jo oplaknili z mrzlo vodo; iz te posode se da sir prav lahko zvrniti. Jemo ga takoj, če hočemo. Vzdrži pa tudi dalje časa, samo posušiti se ne sme. —č.

Praoljice o kraljici noči nas spominja tale večerna obleka iz črnega tila, osa pošita z zvezdicami iz pailletta. Iz istega materiala je tudi trioglati ogrtač. Naramnice pa so iz gladkega tila.

Preprost, pa vendar učinkovit komplet iz modrosivega jerseyja. Nova je oblika žepov. Bluza in trak na klobuku sta iz rdeče svile za kravate z belimi pikami.

Mamica jih je naredila in okrasila

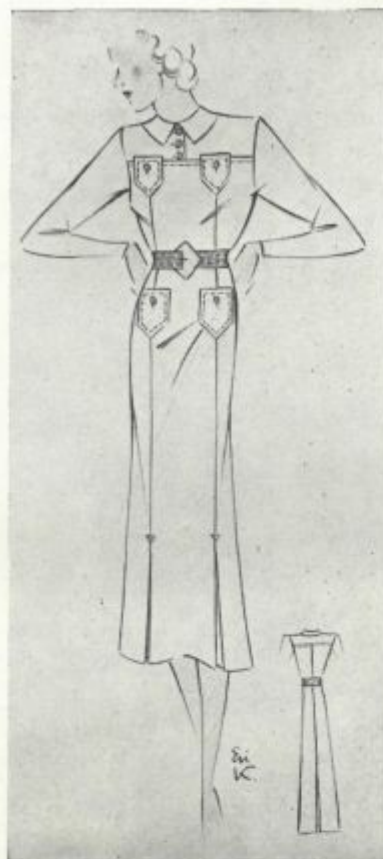

Poletna oblekica za 12letno dekletce, okrašena s križnim vezenjem. Vezemo s prejšico muline Mez CMS v eni ali v več poljubnih barvah. Blaga potrebujemo 2 m, če je 80 cm široko.
Platnena oblekica za 10letno dekletce, krojena brez preceza v pasu. Okrašena je z vezenjem v križnem obodu in pa

z okrasnimi šivi. Blaga potrebujemo 2,40 m, če je 80 cm široko.

Ljubka oblekica za 6letno dekletce, okrašena z lepim vezenjem. Zanj potrebujemo 1,85 m blaga, če je 70 cm široko.

ZA SONČNO JESEN

Sportna obleka s sedelcem in deškimi ovratnikom. Razporek in petoglate žepe krase gumbi. Pas je prešit.

Videz vitkosti podčrtava ta vseskozi zapeta obleka. Interesantni so okrasni šivi ob ramah in ob bokih, ki so za spoznanje temnejši od obleke.

"Zobobol..."

se lahko olajša z nekoliko tabletami Veramona. Veramon, ki je zasnovan na znanstvenih predpisih, prežene bolečine, a je obenem popolnoma neškodljiv.

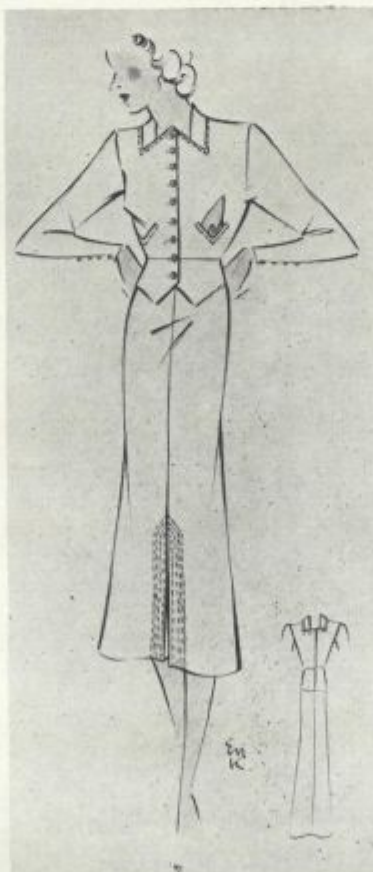
VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

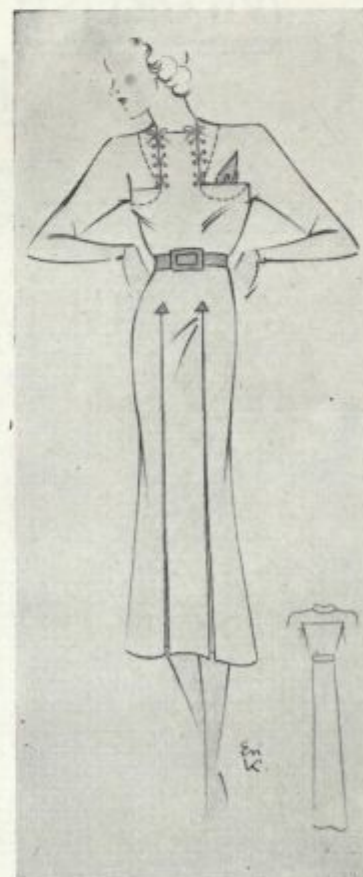
Oglas reg. pod br. 47 od 29. jan. 1935.

Obleka s sedelcem. Zapestnika in ovratnik so iz svetlejšega blaga.

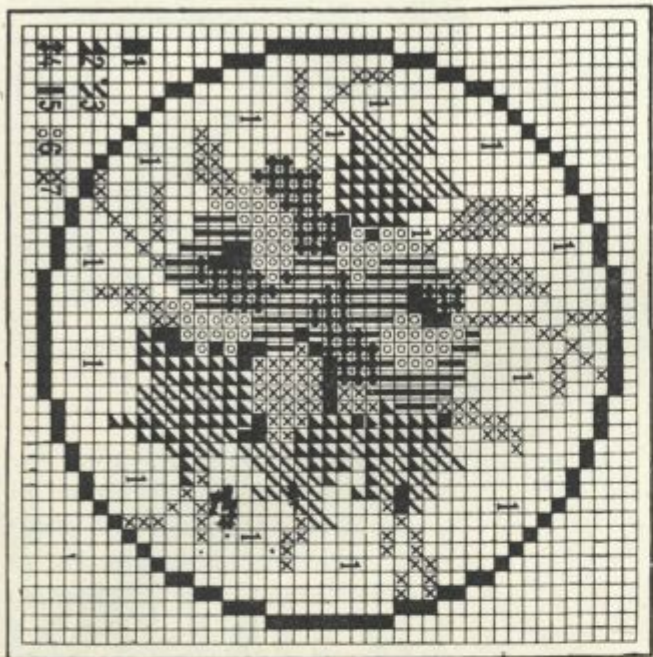

Preprosta poletna obleka. Životek je krojen v obliki telovnika in se zapenja od prha do tal. Originalna oblika žepov soglaša z vrtno izrezo. Gubo v sredini krila poudarjajo okrasni šivi.

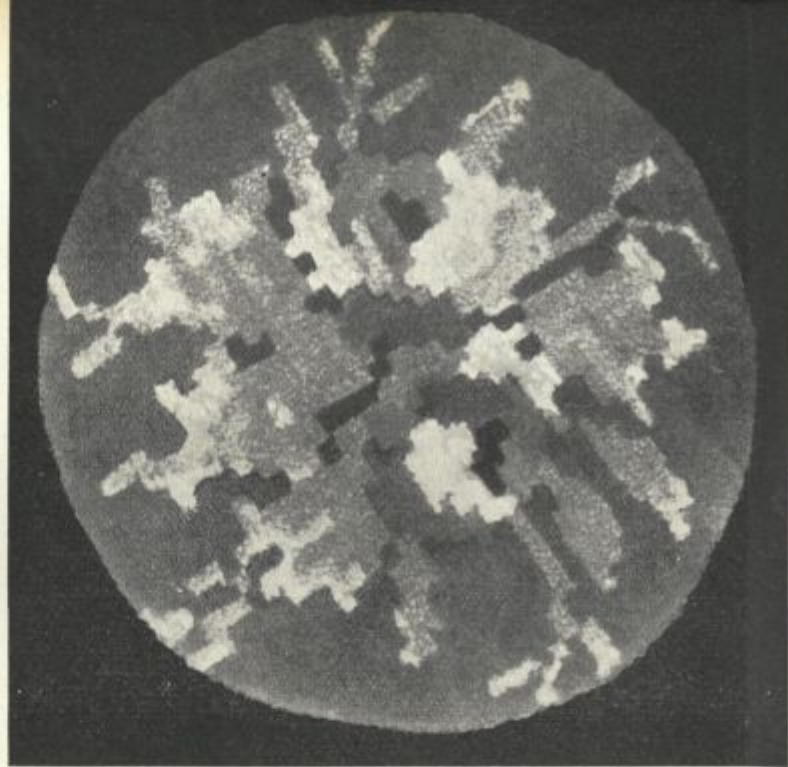

Mladostna obleka z dvojno vrtno izrezo, prepletano z živobarvno vrvico. Iste barve kakor ta vrvica sta tudi pas in okrasni robček.

Perzijska blazina

Blazina meri v premeru 46 cm. Vezemo na juti za smirenske preproge in s smirensko volno. Osnova je črna, veliki cveti so iz petih odtenkov rdeče barve (od rožnate do krvavo-rdeče), listi so srednjezeleni, štirje zvončasti cveti so pa

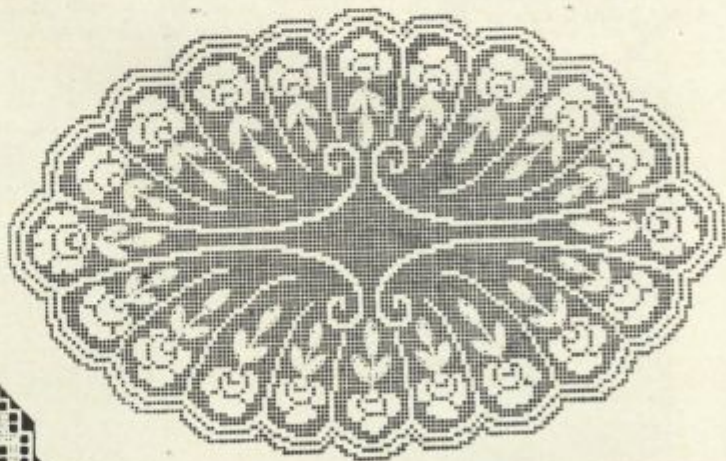
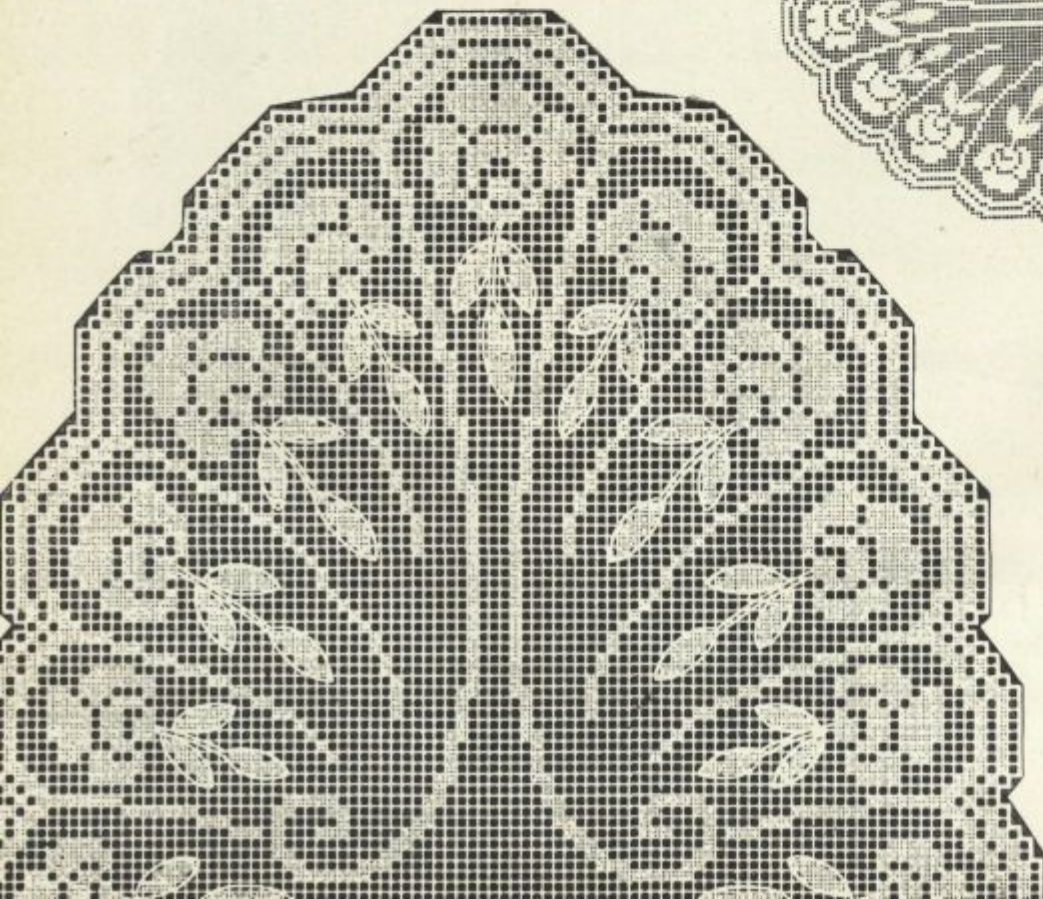

modri in vijoličasti. Hrbtna stran blazine je iz črnega safena. Vesti pričnemo spodaj na levi strani in delamo potem vzle proti desni.

Blazina na naši sliki ima 1313 vozlov. Zanj potrebujemo okoli 100 g črne in po 50 g rožnate, vijoličaste, jeklenomodre, temnomahagonijeve, svetlejše mahagonijeve in srednjezelene smirenske volne.

Vsako okence pomeni po dva vozla v širino in po dva vozla v višino. Številke pomenijo tele barve: 1 črno, 2 vijoličasto, 3 jeklenomodro, 4 svetlejše mahagonijevo, 5 temnomahagonijevo, 6 rožnato, 7 srednjezeleno.

Mrežasti prt

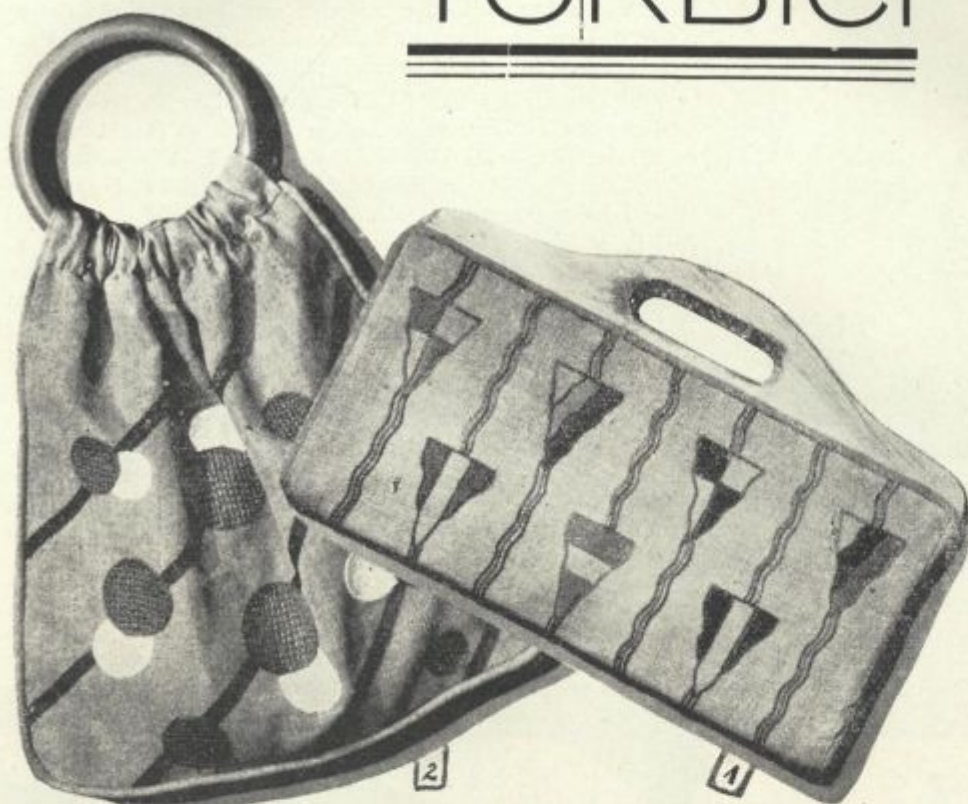
Ta ovalni prt ima 164 okenc v dolžino in 101 okence v širino. Lahko ga kvačkamo ali pa mrežamo. Če ga kvačkamo, delamo posamezne stebričke lahko z enim, z dvema ali pa s tremi ovoji. Od tega in od debeline kvačkanca je odvisna velikost prta. Če kvačkamo vzorec s kvačkanecem Mez-CMS štev. 30 in delamo dvojne stebričke (dva ovoja), je narejeni prt dolg nekako 1 m.

Zadnji čas se takšni vzorci kvačkajo s kordonefnim kvačkanecem ali z umetno svilo ekri, rumenkaste, zelene ali rožnate barve.

Za mrežan prt naredimo mrežo sami ali pa jo kupimo v trgovini. Okenca polnimo z belo in rumenkasto nitjo. Cveti so beli, listi in okraski pa rumenkasti.

DVE

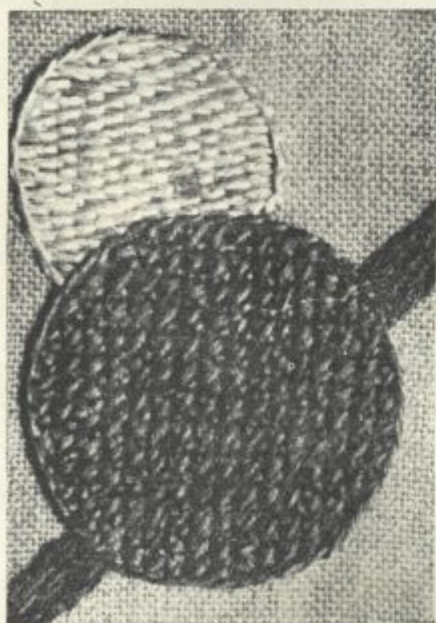
TORBICI

Obe torbici sta iz nebeljenega platna in imata lesen ročaj. Torbica s podolgovatim ročajem je iz debelejšega, torbica z okroglim ročajem pa iz tanjšega

platna. Obe vezemo s prejico muline Mez-CMS rdeče in modre barve.

Najprej prerišemo na platno kroge oziroma trikotnike in jih razporedimo

tako, kakor kažeta sliki 1 in 2. Potem potegnemo z ravnilom poševne ali pa navpične črte. Navpične črte pri podolgovati torbici izpremenimo potem v valovite.

Kroge in trikotnike vezemo s tremi nitmi prejice, in sicer tako, kakor je razvidno z obeh stranskih slik. Ko sta torbici narejeni, ju podložimo z rdečim satenom.

Coty
JE ODLOČIL:

**NOBENA ŽENSKA SE
NE BO MOGLA VEČ
IZGOVARJATI, KER JE
ZANEMARILA SVOJO
LEPOTO**

Coty ji omogoča uporabljati metodo za nego lepote, ki je znanstveno sestavljena, pri kateri je dokazan uspeh in ki ni draga.

Ti proizvodi se prodajajo pri
trdkah:

LJUBLJANA
Drog. Gregorič
Drog. I. Kane,
Nebošičnik
MARIBOR
Drog. M. Kane

CELJE

Drog. F. Vrtovec

**METODE ZA NEGO LEPOTE
COTY**

10 minut zjutraj
10 minut zvečer.

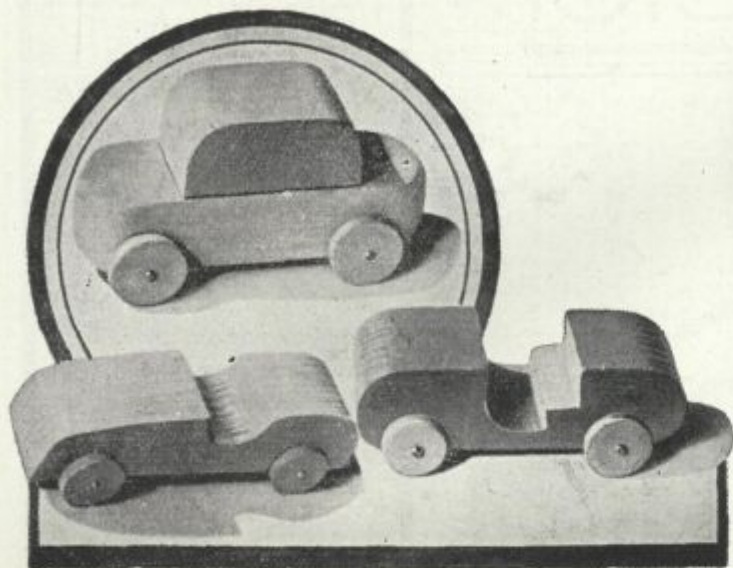

Zahtevajte na
šo specialno
brošuro
„Pot do lepote“

Prijetna zaposlitev

za deževne jesenske dneve

Vse tri avtomobile lahko naredite sami brez vsakršnih stroškov. Pri znanem mizarju dobite odpadke tesanega ali živornega lesa in ostanke vezanih plošč.

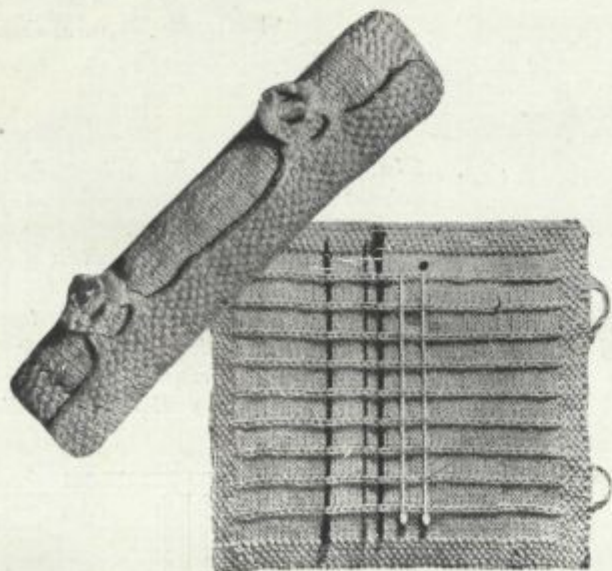
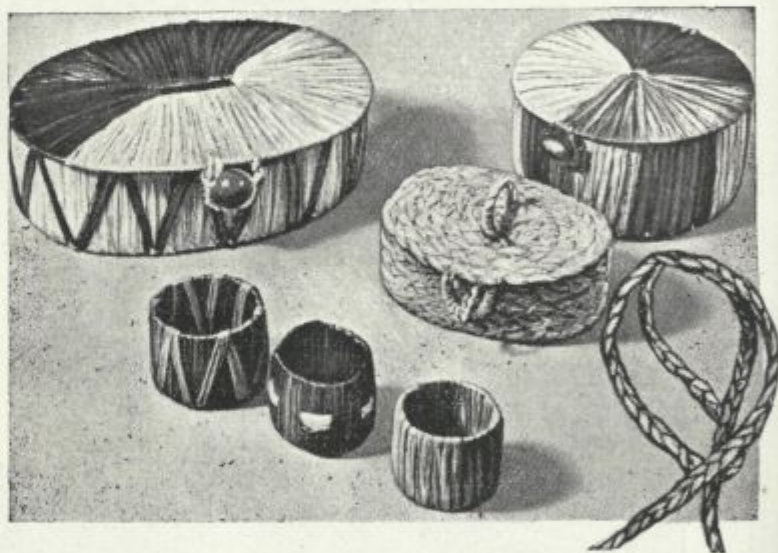
Prvi avtomobil je sestavljen iz dveh delov. Za spodnji del potrebujete $16\frac{1}{2}$ cm, za zgornjega pa $8\frac{1}{2}$ cm dolg kos lesa; oba kosa pa morata biti 4–5 cm debela. Po sliki boste uganili, katera oglišča in robove morate postružiti. Posamezne dele zgladimo potem s peščenim papirjem, pribijemo zgornji del na spodnjega, popleskamo zgornji del ob straneh s sivim, streho in vse drugo s kolesi vred pa s svetlomodrim lakom. Kolesca, ki imajo v premeru $3\frac{1}{2}$ cm, izžagamo iz 5–7 mm debele vezane plošče in jih prav nazadnje privijemo z vijaki na ogrodje avtomobila. Luknja na sredi kolesca mora biti seveda tako velika, da se kolo lahko okoli svoje osi vrti.

Spodnja dva avtomobila sta izrezana iz 4 cm debele živornе letve. Robove potem postružimo in zgladimo. Kolesca, ki imajo v premeru $2\frac{1}{2}$ cm, privijemo z vijaki na primerna mesta, in sicer tako kakor pri prvem avtomobilu. Izdobljene dele obeh avtomobilov prepleskamo s sivim, vse ostalo pa z oranžnim lakom.

Vse iz ličja

Otrokom v veselje prinašamo danes nekaj vzorcev košaric in obročkov za prtiče, ki jih prav lahko spletejo sami, če jim mamica vsaj malo pomaga. Tako se bodo zamotili marsikatero uro, in kadar bo sestrin ali tetin god, jo bodo presenetili z lastno umetnino ter bodo prav gotovo pohvaljeni in občudovani.

Za košarice, ki jih vidite na sliki, ne potrebujete drugega kakor večjo ali manjšo štirioglato, ovalno ali okroglo škatlo

in nekoliko barvastega ličja. Ličje pobarvate lahko tudi sami, če ga prekuhate v poljubni barvi.

Škatlo razrežite na posamezne ploskve in ovijte vsako zase z ličjem, dno pa prevlecite z vzorčastim blagom, ki ga prilepite s klejem. Ovite dele sešijte potem z ličjem.

Obročke za prtiče naredite iz lepenke in jih tudi ovijte z ličjem.

Najmanjša škatla na sliki je pa sešita iz kit, ki jih spletemo iz ličja.

On ne pozna zobobola...

Ker je pravočasno spoznal nevarnost zobnega kamna: neznosne bolečine, izpadanje zob. On je začel pravočasno uporabljati pravo sredstvo: redno čiščenje zob s „Sargovim KALODONTOM proti zobnemu kamnu“. Sargov KALODONT je edina zobna pasta v Jugoslaviji, ki vsebuje sulforicin-oleat dra Bräunlicha. S čiščenjem se odstrani polagoma zobni kamen — povzročitelj mnogih obolenj zob — in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

SARGOV

KALODONT

proti
zobnemu
kamnu

★ Prijetno poživilo: Kalodont voda za usta! Koncentrirane sestavine, izborna razkuževalno sredstvo, varčna v uporabi.

Asta Peruzzi:

Pisma kolonistke iz kraljevice

Pred odhodom. Spanje in podobno.

Zatrepetala so srčeca malih in velikih otrok. Nič se ne čudite! Od 120 kolonistk odhaja večina prvič na tako dolgo potovanje. Proč mi v duhu stopa pred oči nekaj brezmejnega, širokega in globokega, s pisanimi jadrnicami in enakomerno ropotajočimi parniki pokritega: Morje! Menda sem že nekoč sanjala o njem, ko sem zvedela, da je svet velika kroglja, pravili so mi bajke o morskih deklicah ter čudežnih prebivalcih globin. Čitala sem o pomorskih razbojnikih in mesečnih nočeh, o silovitih burji, ki se menda rodi v senjskem zalivu.

Iz sanj pa me zbudi oster glas: «Odhajamo! Vstopite!» To je bil živožao, veselo prerivanje in, reči moram, napeto pričakovanje. Mamice in očetje so stali ob vagonih, nam dajali zadnje dobre nauke in mahali z robci. Toda naša dekliska republika ni imela časa za vse to. Brž smo poiskale znanke in sošolke, si uredile svoje kupeje in sklepale potna prijateljstva. Že je zapiskal vlak in se počasi premaknil. Za nami so še migotali vihrajoči robčki staršev, v julijski sopari je dremala Ljubljana, in že je vlak ves poten sopihal proti Zagrebu.

Prijateljica Marica deli z menoj usodo dolge vožnje. Bliža se mrak. Prihaja tesnoba in vse novice so že davno pošle. Nadzornice skrbno hodijo mimo kupeja. Joj, kako je daleč svet!

«Asta, ali že spiš?»

«Ne morem, Marica!»

Polnoč. Na zvoniku zagrebske cerkve bije ura. Morje luči je zatrepetalo. Kmalu ugasnejo...

«Marica, ali že spiš?»

Molk. Aha, zdaj bo pa treba tudi meni...

*

Morje. Dom Franje dr. Tavčarjeve. Naša republika.

Jutro je prišlo v kupeje počitni dan. Oči so še malce trudne, saj je bila vsa vožnja eno samo pričakovanje in čakanje. Bela mesta in dolge vasi švigajo mimo nas. Pokrajina postaja vse bolj gola. Kras.

Ob 11. uri zjutraj drugega dne pa nenadno zakliče čez sto mladih grl: Morje! Morje! Sušak. Življenje.

Vse gorje je pozabljeno. Pogledam skozi okno. Torej tale modra krpa, ki izpreminja barvo, kakor jo pač opiha veter, torej ta nedogledna vodna gladina, ki človeka vabi in se brez prestanka zopet odmika... Samo strmim, gledam in čudno mi je pri srcu. Zdi se mi, da plavam in se pretakam v daljino.

Toda že so pripravljene motorke. Zazibljemo se, drhtimo. Grlo je suho in ni mogoče spraviti besede iz njega. Pa vendar je vožnja prehitro minila. Na pomolu nas že pozdravlja ponosni dom. V trenutku je vse eno samo živo mravoljišče.

Joj, kje je moj kovčeg! slišim glas od zadaj.

Jaz imam pa razgled na morje!

se hvali škodoželjnica.

Amo, amo, Dorice!

kliče Subotica Beogradu.

Šuti, Ančice!

Razdelijo nam sobice. Vsa Jugoslavija je tu. Vse dela, živi, se sporazumlja. In sporazume. V naši republiki kmalu zavlada edinstvo in skupnost v sreči in nesreči. Nekoč je moj očka tožil, da ga težijo časi v domovini. Jugoslavija v domu gospe Franje pa ne pozna prepirov, in kar jih je, so od danes do jutri. Očku bom pisala, da bomo me prevzele oblast. Kolega Marko pa bo prvi predsednik naše države.

Že se tvorijo zabavni odseki. Zborovsko petje prevzamemo Slovenke, balet je pridržan Hrvatice, solo točke ima Beograd.

Tako je! Solo točke ima Beograd.

Vendar pa plavamo vse enako nabdušeno do — mreže. Ne čez. In jadrnic je za vse zadosti...

*

Iztrgani listi dnevnika. „Kofek“. Angina. Slovo.

«Kolo» in «Jadranska straža» plava. Med Slovenkami uspešno deluje Esta, tista od gospoda Sesta. Uči nas jahanja po valovih, vražjih iger in balet. V sobicah samo po štiri, v sobah po deset, v dvoranah po 17. Hranijo nas «propisno» in je vsega dovolj. Ko zapiha bora okoli gradu Frankopanova, pišemo dnevnike in čakamo pisem od doma.

Z Markom-mornarjem lovimo na jadrnici «Dve sestre» valove, ki jih zapuščajo parniki. Gledamo na Učko goro, proti Martinščici in še dalje na resno Reko. Od otoka Krka se vidi le nos, smer proti Rabu nam kažejo parniki.

Neumorno vodstvo skrbi za izlete. Po živahnem Sušaku — sledi pobožni Trsat s prekrasnimi vidalicami. Molčeči Bakar dramimo z našim petjem, odrasli se dramijo z «vodico». Na otoku sv. Marka proslavljamo našega «kormilarja». Kostreno, Omišalj in Voz nas seznanjajo z obalo vzdolž Kraljevice.

Zvečer se vrste nastopi. V našem «Kolu» se igra, poje, pleše in deklamira. Koncerte vodi g. profesor Repovš. Višek smo dosegle z igrico «Kofek» in «Ciciban» — vse lastne odrske prireditbe kolonije. Uspeh «Kofka» je bil popoln.

Angina je zadeva zase. Tista, ki jo dobi lažje vrste, pride v «splošno bolnico», za težje primere je določena samotna soba. Sledi prepoved kopanja, ležanje, zdravniški obisk. Pravi, da smo skrivaj pile ledenomrzlo vodo. Ljudje pač govorijo vse mogoče...

*

In zdaj je žal vse za nami. Sami slovesi, sama svidenja. Ko je odšla «Jadranska straža», smo vedele, da bo skoro minilo... V petek smo odšle. Slab začetek, a zelo dober konec! Odpeljal nas je beli «Labud» — motorka, a srčeca so še dolgo ostala tam na obali...

Črna kot zamorček, debela kot balonček sem se vrnila v Ljubljano in pišem te liste vsem, ki so bile z nami, posebej še Tebi, beograjska sestra Dora Šimunić, in vsem tistim, ki smo si dale naslove iz oblubo: Na svidenje!

Srčna hvala vsem, ki so nas varno vodili in ljubeznivo nadzirali!

Knjiga — naša radost

Poletje mineva, dnevi se krajšajo. Ljudje, ki so utrjeni od naglice naših dni, si začenjajo spet čas krajšati s knjigami.

Saj ni za človeka nič bolj pomirjajočega in prijetnega, kakor če udobno sedi v stanovanju in se preda knjigi, da ga vodi v daljni svet in k tujim usodam.

Za nekaj ur na teden ali vsaj za kakšen večer bi se moral vsakdo iztrgati iz

kroga svojih dolžnosti. Lepa knjiga nam da doživljati tuji svet tudi med našimi štirimi stenami in nas najprijetneje zabava, razveseljuje in poučuje.

Kdor ljubi knjige, se tudi rad drži doma. Tu mu je knjiga najboljša prijateljica, ki ga odtegne vsakdanjosti.

V zanimivem romanu najdemo vse, kar smo pogrešali: zabavo, razvedrilo, izpodbujajoče ljudi, lepe pokrajine. Vse to nam nudi knjiga, ne da bi se trudili ali imeli večje izdatke.

Vsak čas jo lahko denemo iz rok in se vrnemo k svojemu delu, medtem se pa tolažimo, da potrpežljivo na nas čaka. Ko jo preberemo, čutimo, da smo se ne le prijetno kratkočasili, temveč da smo tudi brez truda marsikaj pridobili. Spoznali smo tuje življenje in tuje dežele, obzorje se nam je razširilo in mnogo stvari ne gledamo več tako enostransko kakor tisti, ki se giblje vedno v lastnem ozkem krogu. B.

Uganke štev. 9

Posetnica I.

Zdravko Vabinski

Nin

Kaj je ta gospod po poklicu?

Posetnica II.

J. i G. Kon

Zalog

Kakšno podjetje imata ta dva gos-
spoda?

Križanka.

Vodoravno: 1. Gorovje na Hrvat-
skem, 3. rodbinsko ime zadnjega ruskega
carja, 4. mesec, 7. jarem, 8. otok v Ja-
dranskem morju.

Navpično: 1. Naslov povesti pisa-
teljice Faturjeve, 2. najvišja gora Jugo-
slavije, 4. kaj si želijo vsi pametni ljudje
na svetu, 5. turški velikaš, 6. svetopisem-
ski trpin.

Razlika.

Janko pripoveduje doma:

«Mama, danes sem stopil nekemu go-
spodu na nogo!»

«No, pa si ga prosil lepo odpuščanja?»

«Sem. Gospod je rekel, da sem pri-
den, in mi je dal za bonbone. In jaz
sem mu stopil še na drugo nogo, toda
za to mi je dal zaušnico!»

Stana Vinšek:

MARIJINE PLAHTICE

(Legenda.)

njej, in ni trajalo dolgo, pa so prišli do samotne hišice.
Reven cestar je prebival v njej z ženo in kopico otrok.

veta družina je bežala v Egipt. Ma-
rija je sedela z Jezuškom v naročju
na osličku, ki ga je držal sveti Jožef
z eno roko za uzdo, z drugo se je
truden od dolgega pota, opiral na
palico. Pa tudi Marija je bila že iz-
mučena, komaj se je že držala na
osličkovem hrbtu in roke, v katerih
je držala sinčka, so jo bolele. Saj
pa že tudi tri dni niso videli člove-
škega bivališča in komaj da so se
med begom tu in tam upali za ne-
kaj časa sesti na kamenje. Zopet se
je mračilo. A ravno ko se je sv. Jo-
žef oziral, kje bi jim skalovje še za
to noč nudilo skromno zavetišče, se
je zasvetila izza ovinka drobna luč-
ka. Naglo so krenili begunci proti

**Kljub hladni koži
ogoreti in postati
rjav !**

To je imenitno pri sončni kopeli: Solea krema stvari sicer
učinkovito varovalno plast, da ti koža ne postane rdeča in
se ne vname, toda nikakor ne preprečuje naravne ogorelosti.
S Solea-kožno nego (krema in milo) dovajate svoji koži
aktivnega lecitina in kožo krepilnega kolesterina. To
je ravno, kar zahteva vaša koža, kadar čezmerno trpi.

DIN 7.50

DIN 10.- 5.- 3.-
brez trošarine

SOLEA
Milo in krema

Gostoljubno sta mož in žena sprejela pozne popotnike, jih
povabila v hišo in jim postregla s kosom trdega črnega kruha
in s skodelico kozjega mleka. Medtem ko se je mlajša otro-
čad plaho in radovedno smukala okoli tujcev, je najstarejši
deček privezal oslička poleg mršave domače koze, najmlajša
deklica pa je zvedavo ogledovala lepega tujega dečka. «Kako
mu je pa ime?» je vprašala, «Jezušček», se je nasmehnila
mlada mati. «In tebi?» je dekletce radovedno pogledalo tujo
ženo. «Jaz sem pa Marija», je tujka prijazno odgovorila.

Po skromni večerji si je gospodinja v mučni zadregi s
suho, zdelano roko popravila lase z zagorelega obraza. «Opro-
sti», je rekla Mariji, «še plahte nimam, da bi ti jo pogrnila
čez posteljo. Zadnji kos platna sem razrezala, da sem oblekla
te naše otročičke.» Solze so ji zablestale v očeh, a pogumno
se je nasmehnila in z ljubečim pogledom pobožala kodraste
glavice svojih otrok.

Tudi Marija se je nasmehnila. Tiho je vstala in rahlo po-
ložila spečega sinčka svetemu Jožefu v naročje. Nato se je
nagnila in pobrala s stelje droben zelen list. Še vedno se
smehljaje ga je jela raztegovati — na dolgo — na široko —
in list se je v njenih rokah večal in pričel blago in nežno
dehteti. Uboga zakonca sta stala kakor okamenela in nista
mogla verjeti svojim očem. In v rokah lepe tujke je rahlo
zašumela tanka zelena svilena odeja, ki jo je Marija skrbno

pogrnila preko skromnega ležišča, kamor je legla sveta družina.

Kmalu so vsi sladko zaspali. Ko se je pa drugo jutro cestarjeva družina zbudila, ni bilo več tujcev pod njih streho. Samo sladak vonj je še napolnjeval zrak in pričal, da dogodki te noči niso bili samo lepe sanje.

Uboga žena je šla za sledom tega vonja, prepričana, da izvira iz čudežnega pregrinjala, na katerem so počivali skrivnostni popotniki. Toda zelene odeje ni bilo več — izpremenila se je spet v zelen kosmat list, ki je ležal na tleh. Žena ga je pobrala in ko ga je ogledovala, se je spomnila, da raste vse polno rastlin s takim listjem okoli koč, ob cesti in med skalovjem. Ker pa lističi do tega dne niso dišali, se ni nikdar zmenila zanje.

Zdaj pa je poslala vse svoje otroke, da ga natrgajo. Nato

ga je lepo zložila v košaro in zanesla v mesto. In tam je komaj postavila košaro na tla, ko so že ljudje, opozorjeni po nenavadnem vonju, prihiteli k njej. Preden se je prav zasvedela, je že prodala vse listje, kolikor ga je imela. In zdaj je vsa vesela pohitela, da nakupi najpotrebnejših živil, ki jih je njena družina že tako dolgo pogrešala.

Medtem pa so ji otroci doma spet natrgali zelenja, ki ga za čudo kar ni zmanjkalo okoli njih doma, kamor se je po tem srečnem dnevu naselila sreča in blaginja.

Cestarjeva žena pa, ki je videla, kako se je bil zeleni list v rokah matere Marije čudežno izpremenil, je imenovala poslej to rastlino «Marijine plahitice».

Časi so se izpremenili, toda ime je rastlini ostalo, ostal ji je tudi vonj in zdravilna moč, in ostala ji bosta, dokler bo še kaj dobrih ljudi na tem svetu.

Odgovori dr. A. F. Ferenčaka na stavljena vprašanja

Potne noge.

Prosim Vas, svetujte mi kako sredstvo ali način, kako bi odpravila neznošno potenje nog. Zahvaljujem se Vam že naprej iskreno za Vaš nasvet.
E. K.

Odgovor:

Kopajte noge vsak večer v odcedku hrastove skorje ali pa v blagi raztopini hipermangana. Enkrat ali pa dvakrat namažite noge z 10%no alkoholično raztopino formalina.

Suha koža.

Imam silno suho kožo, polno rdečih lis in madežev. Kako naj se negujem?
B. Ž.

Odgovor:

Zopet presplošno, deloma nejasno vprašanje. Pri zelo suhi koži ne uporabljajte mila in vode, za čiščenje polti rabite samo masti (parafinsko olje) in losijon za suho polt. Čez noč vtrite v kožo mastno hranljivo kremo, ki jo rabite deloma tudi za podnevi. Rdeče lise in madeže opišite, prosim, natančneje.

Koliko sme tehtati zdrava ženska

Če hočemo ugotoviti normalno težo, moramo najprej vedeti, koliko merimo v višino in koliko let nam je. Za žensko tridesetih let računamo število kilogramov, ki jih dá telesna višina nad 1 m, na primer: če je ženska visoka 1,65 m, mora tehtati 65 kg. Za leta med starostjo od dvajsetih do tridesetih let odtegnemo za vsako leto približno $\frac{1}{2}$ kg, pri letih od tridesetih do petdesetih let pa prištejemo za vsako leto približno $\frac{1}{2}$ kg.

Primer:

34 leta stara, 1,62 m visoka;

62 kg in $4 \times$ po $\frac{1}{2}$ kg je 64 kg.

28 let stara, 1,62 m visoka;

62 kg manj $2 \times$ po $\frac{1}{2}$ kg je 61 kg.

Za moške preračunamo težo prav tako, samo da prištejemo vselej še 5 kg.

Pustite jo, naj mirno spi!

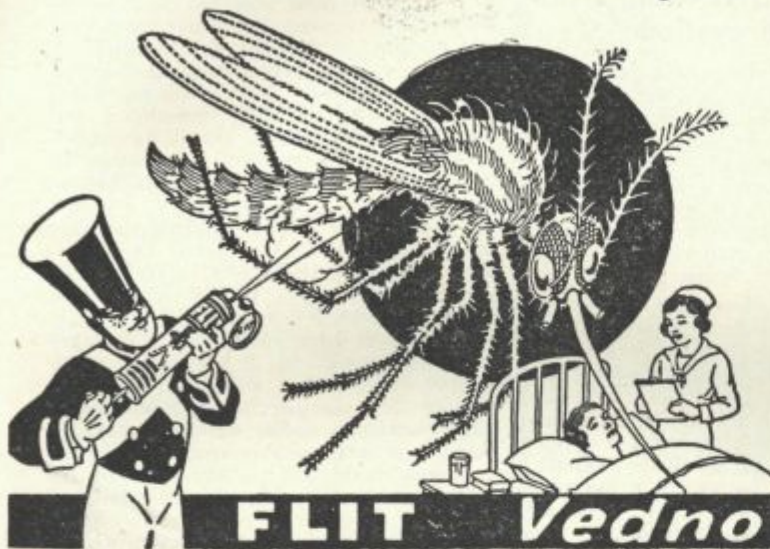
Vaši koži ne preti nevarnost, če uporabljate Nivea. Zakaj Nivea vsebuje EUCERIT, krepišno sredstvo za kožo. V njem tiči skrivnost, ki daje Vaši koži lepo, športsko rjavo barvo tako pri sončnem sijaju, kakor tudi takrat, če je nebo oblačno. Ob deževju in vetru Vam daje odpornost proti prehlajenju.

FLIT... pravi sovražnik mrčesa

Varuj se komarja — malarije.

Ne rabi slaba sredstva!

FLIT je vodeči proizvod v 90 državah, — najboljši znak moči in ubojnega delovanja — ker vsebuje strup, ki ga drugod ni.

FLITOVA para ne pušča madežev in je ljudem neškodljiva. Varuj se pred nadomestili pod imenom Flit. Pravi FLIT je samo v plombirani ročki. Pazi na garancijo:

rmenno barvo, — črn rob in FLIT vojaka.

FLIT Vedno ubija!

Higiena otroškega vozička

Težko si mislimo mlado materinsko srečo brez čednega otroškega vozička, vsega v lahkih, svetlih tkaninah in čipkah. Mnogo smisla za lepoto in mnogo okusa razvijejo žene, kadar krasijo vozičke, le žal, da pri tem vse prepoznajo pozabljajo na stvarnost. Vselej bi morale pomisliti, da opremljajo gnezdece nežnemu človeškemu bitju, ki naj bo kar najprimerneje in najudobnejše.

Otroški voziček je dojenčkova posteljica, v kateri ga moramo prav pogosto voziti v milo naravo. Svež, zdrav zrak mu je nujno potreben, ker krepi pljuča in pospešuje prebavo. Malo dobrega zraka pa užijejo tisti dojenčki, ki se v vozu duše pod kupom pernic in odej, zadelani v plenice in povoje kakor v zaboje. Seveda jih je treba čuvati prepiha in morda vetra, vendar jim moramo nuditi, kadar je toplo in milo vreme, tudi dovolj zraka, ki je zanje pol zdravja, ker jih utrjuje in razvija.

Tudi podlaga, na katero smo vajeni polagati otroke, ni vselej higienska. Paziti bi morali, da je vedno suha in brez duha. Jasno je, da žimnice niso preveč pripravne, ker se le počasi suše in se kmalu navzamejo neprijetnega duha. Boljši sta dve plutovinasti plošči, ena v vozu, druga v rezervi, ki ju po potrebi menjavamo in vselej potem lahko izplaknemo v vodi, razkužimo in na zraku posušimo. Preko plutovinaste podlage razprostrimo večkrat zloženo, mehko pralno odejo, ki jo tudi vedno premenjavamo. Nato razgrnemo čez odejo nepremočljivo platno in rjuho. Na ta način ohranimo voz vedno suh in snažen. Vendar ga moramo vselej, kadar ni v rabi, dobro prezračiti, kar

storimo najbolje tako, da izpraznimo iz njega posteljnino.

Kadar se izprehajamo z vozičkom po vročini, moramo zravhati streho; pri tem pa ne smemo pozabiti, da bo pod njo prav kmalu zavladal zatohel in soparen zrak, od katerega se bo dojenček oznojil. To preprečimo, če pod streho pritrdimo nepreganjeno vlažno ruto. Zelo napak storimo, ako streho zagrnemo še z gostimi zastorci; če jo že zastremo, jo moramo s prav lahкими, tankimi zavesami.

Dojenček naj spi kolikor mogoče pogosto v vozičku pod milim nebom. Voziček pa moramo vselej obrniti tako, da sonce ne sije otroku v obrazček, vselej pa naj ostane streha spuščena. Pred muhami in mrčesom ga najlaže obvarujemo s tančico, s katero ga pregrnemo.

Otrok naj ne bo v vozičku nikoli trdno povit, ampak naj bo prost in naj pregiblje svoje male ude po mili volji, kajti gibanje je zanj življenje. A. H.

Sadje krepi živce!

Ljudem, ki imajo slabe živce, in teh je dandanes dosti, morda večina, bi svetovali, da si jih zdravijo in krepijo s sadjem. Najbolje pa je seveda, ako izkušamo take bolezni preprečiti s tem, da dajemo zlasti doraščajočim otrokom kar največ sadja.

Razno sadje vpliva različno na naše telo. Na živce pa vpliva ugodno tudi tako sadje — n. pr. češplje — ki sicer deluje predvsem na črevesje. Prebavila in obtok krvi so namreč v najtesnejši zvezi, zakaj kri dobiva nov prtok energije iz prebavil ter oddaja sprejete snovi živcem, pa seveda tudi drugim celicam in tkivom.

Češplje močno delujejo na črevesje, tako da lahko dobimo drisko, če jih preveč pojemo. Toda pri hudi zaprtosti, nepravilnem presnavljanju in pri glavobolu (živci!) nam dobro služijo. Olupek rad vre, in kdor ima slabo črevo, naj je češplje samo olupljene.

Jabolka imajo precej železa v sebi, zato dobro delujejo pri bledičnosti. Ker imajo tudi mnogo kisika, pospešujejo in lajšajo delovanje pljuč, posebno pri astmi (naduhi). Dalje so jabolka tudi dobra hrana za živce ter redijo vranico in možgane, zato zdravniki večkrat predpisujejo zdravljenje z jabolki in kruhom iz ostre moke. Potem so jabolka tudi najbolj naravno mirilo in uspavalno brez naknadne škode.

Hruške so prav tako redilne in dajejo telesu apnenec za tvorbo kosti. Ženejo na vodo in ugodno vplivajo na ledvice.

Marelice in breskve delujejo dobro na pljuča, pa tudi na žolč, ker silijo jetra, da izločajo več žolča. Marelice in breskve ne lupimo, pač jih pa vselej dobro očistimo. Kakor drugo sadje, tako so tudi marelice in breskve koristne živcem.

Paradižniki prav za prav niso sadje, toda morali bi jih jesti tako kakor sadje, ker ugodno vplivajo na ledvice in vranico ter temeljito čistijo kri.

Tudi grozdje čisti kri, a ne samo kri, temveč tudi pljuča, jetra in trebušne organe. Jejmo pa tudi olupek, ker ima v sebi česlovino, ki koristi želodcu.

Naj omenimo zdaj še mandeljne in orehe, katerih pa ne jejmo preveč, zlasti ne nezrelih. To pa zato ne, ker imajo v sebi prusko kislino, ki rada povzroča hripavost glasilk. Nasprotno pa je orehovo olje zelo koristno, ker ima živčno tolščo v sebi. Najkoristnejši pa so lešniki.

Zlasti duševni delavci bi morali jesti dosti sadja, ki jih bo napravilo čilejše in odpornejše.

Sadje je boljše in cenejše ko praški ali pa kapljice zoper slabe živce in nespečnost.

Varčujem, a ne pogrešam ...

Bogastvo in revščina sta relativna pojma. Ne omejitve življenja, temveč nerazmerje med našimi željami in njih zadovoljitvijo nas dela nesrečne. Izhaja lahko delavec in je pri tem zadovoljen, a knežji dom je poln skrbi, če se ne morejo zadovoljiti vse razkošne potrebe. Potreba pa bo jutri to, kar je bilo včeraj še izobilje, in s potrebami koraka vstric, kakor strašilo, pogrešanje.

Pogrešanje je dvojno: zdaj je hrepenenje po stvarih, ki jih nismo nikoli imeli, za katere nismo bili nikoli upravičeni. V tem primeru je to napaka vzgoje ali značaja, ki nas lahko zelo hudo zapelje. Zdaj je to spet bolestno pogrešanje, ako gre za to, da se moramo odreči navadam, ki smo jih vzljubili.

Naši predniki so bili na boljšem. Toda tega ni kriva draginja, temveč naše zvišane potrebe in zahteve.

Potovanje je postalo cenejše; dvomešno počitniško potovanje ne velja več kakor pred sto leti najkrajša vožnja s pošto. Mi pa pri tem nič ne prihranimo, zakaj naši predniki so ostajali doma, mi pa hočemo vsako leto potovati na oddih. Poština danes ni skoraj nič v primeri s časom, ko so varčevali bogate osebnosti; ampak mi pišemo pismo za pismom in brzojavljamo in moramo priznati, da stane telefonski pogovor med dvema mladima deklicama vsako leto več kakor nekoč odprava celega zaklada iz kraja v daljni kraj.

Za uravnavo izdatkov v družini je samo en pravec, namreč ta, da razločujemo bistveno od nebitnega. So stvari, ki so neogibno potrebne, in stvari, ki so nepotrebne, pogrešljive, toda mnogokje se varčuje pri prvih, pri drugih pa se denar razmetava.

Za uravnovešanje vseh poedinosti, ki jih prinaša vsak dan gospodinja, je potreben razum, dobra volja in nesebičnost. Čim bolj nesebična je žena in mati, tem jasneje bo uravnavala svoj proračun, ne da bi sama pri tem trpela. Morda bo tupatam možu in otrokom kaj privoščila, kar ni strogo potrebno, toda izdatkov ne bo prekoračila.

Časi so resni in življenje je večkrat težko. Toda računajmo s tem, kar imamo, ne s tem, kar bi radi imeli, potem bo račun zmeraj gladek.

Kakor odloča vrednost novca ali nakita večji ali manjši obseg drage kovine, tako se vrednost človeka zvišuje po meri npravne resnosti. Ta resnost je ženji potrebna, če naj bo zvesta gospodinja možu, otrokom in gospodarstvu. Njena draga kovina je vestnost, nesebičnost, pametno mišljenje; primes je veselo, dobro srce, ljubkost, smisel za lepoto.

Kaka je treba ravnati z natrganim cvetjem

Hitro, le prehitro bo minila doba cvetlic, zato pohitimo in jih nanosimo za skromno ceno polna naročja domov, da okrasimo z njimi vse sobe. Kadar kupujemo rože, storimo prav, da že takrat premislimo, v katero vazo in na katero mesto v stanovanju jih bomo postavili. Pred notranjim očesom nam mora vstati vizija že izvršene razporeditve, potem bomo sami po sebi pravo pogodili.

Kadar devamo natrgano cvetje v vaze, mu moramo pustiti neprisiljeno lego in naravno držo. Nikakor ne smemo zmašiti rož s kratkimi peclji, na primer vijolice in trobentice, ki učinkujejo dobro samo v množini, v ozke, visoke vaze, marveč moramo z njimi napolniti široke in ploščate skledice; samo po sebi se razume, da moramo staviti cvete z dolgimi peclji v visoke čaše. Ker se pa lahko zgodi, da se vaza prevesi, ako so cveti pretežki, si moramo pomagati tako, da nasujemo vanjo nekaj mivke, kar ji da potrebno ravnotežje. Kadar prinesemo rože s trga, jih moramo čimprej vložiti v vaze; preden pa to storimo, moramo vse peclje skrajšati za pol centimetra, in sicer z ostrimi urezi, ki naj bodo kolikor mogoče poševni. Porezati moramo tudi zelene liste, kolikor segajo v čaše. Tega seveda ni mogoče storiti pri vsem cvetju, kakor na primer pri perunikah in vodnih lilijah, ker so listi prenočno zraščeni s stebli; končno to tudi ni potrebno, ker so omenjene rastline vajene moče. Cvetkam pa, ki rade rastejo v suhi prsti, kakor n. pr. reseda, moramo liste vsekakor porezati in odstraniti, kajti že v nekaj dneh jih voda tako razkroji, da začno neprijetno dišati. Ta proces lahko preprečimo, ako liste skrbno postrizemo in če rožam vsak dan premenjamo vodo. Voda, v katero jih potikamo, mora biti tako topla, kakor soba, v kateri jih imamo. Zato ni dobro, če jim dolivamo mrzle iz vodovoda; če nimamo postane vode, pa ji dodajmo malo tople. Kadar prinesemo z izleta ali potovanja cvetlice domov, jih nikdar ne smemo takoj dati v vaze, ampak jim moramo privoščiti malo odmora. Zato jih položimo v globok lonec, kakor v osvežujočo kopel, tako da cvetni venci ne zaidejo pod površino vode, nakar jih postavimo s posodo vred na balkon ali pa na odprto okno, kjer naj prenoče. Na ta način si rože prav lepo opomorejo.

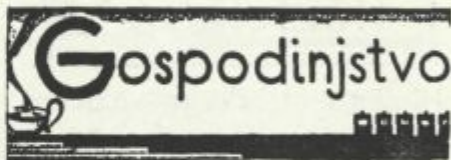
Mnogo ljudi misli, da so delo opravili, ako so cvetlice razmetali križem po vazah. Toda to ni tako. Ko jim ob-

režemo peclje, odščipnemo uvele liste in jih tako pripravimo za razporejanje po posodah, se šele lotimo glavnega dela, ki je v tem, da rože okusno in z občutkom razvrstimo po vazah. Pokladanje cvetja v čaše so Japonci povzdignili v umetnost, ki jo mora poleg čajne ceremonije poznati vsaka deklica, ki hoče veljati za izobraženo. Tudi možje se o prostem času radi bavijo z urejanjem cvetk v vaze, ker pravilno ravnanje z njimi vzpodbuja h koncentraciji. Japonci so postavili mnogo estetičnih pravil za sestavo lepega šopka, kateremu pripisujejo tudi simboličen pomen. Napačno bi bilo, ako bi jih hoteli v vsem strogo posnemati; vendar bi bilo dobro, če bi si nekatere nauke zapomnili.

Vsak cvet naj stoji v vazi tako, kakor mu narekuje narava, bistvo in posebnost vrste ter kakor raste in živi v prirodi. Vsi peclji ne smejo biti enako dolgi, kakor tudi v prirodi niso. V šopku naj ne bodo samo razcvetele rože, marveč tudi popki in že nekoliko uvele cvetne čaše, kakor v naravi. Laže in učinkoviteje je, če sestavimo kito z lihim kakor s sodim številom cvetov. Venček je lepši, ako je sestavljen iz rož različnih družin, ki pa hkrati cveto, na primer rokvet raznovrstnega voliskega cvetja.

Ako se sistematično izpopolnjujemo v aranžiranju cvetja, sami nehoti uvidimo pravilnost teh navodil ter ugotovimo, da je najprikladnejši šopek tisti, ki nam prinese v dom neizumetničen košček narave.

A. H.

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Buče s smetano. 2. Kuhani pehtranovi štrukliji. Jabolčni kompot.

Zvečer: Pečena telečja noga (mrzla). Gorčični krompir (356).

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha z močnikom. 2. Govedina. Špinačni puding. Paradižnikova omaka.

Zvečer: Tirolski cmoki. Solata iz zelene paprike.

Sreda.

Opoldne: 1. Bržola s čebulo. Koruzni žličniki. 2. Marelične rezine.

Zvečer: Široki rezanci. Jabolčna čezana (350).

Četrtek.

Opoldne: 1. Stročji fižol v omaki. 2. Krompirjevi krapci. Paradižnikova solata.

Zvečer: Zdrobov praženec. Malinovec.

LILAS CREME ZA PODNEVI IN PONOČI

je idealno sredstvo za nego kože in obraza. Po kratki uporabi da polti svežost in mehko. Če se HOČETE OBVAROVATI solnčnih peg, uporabite o pravem času LILAS CREME in MILO. Če HOČETE ODVRNITI škodljivi vpliv zraka in vetra, rabite samo preizkušano in znano LILAS DE CREME.

Prava samo iz lekarne MR. L. GAYER, ZAGREB, Ilica 79.

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Petek.

Opoldne: 1. Grahova juha z rižem. 2. Ocvrta riba. Solata s krompirjem.

Zvečer: Koruzni žganci z mlekom.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z ocvrtim grahom. 2. Polpete. Pražen krompir. Kumarična omaka. 3. Jabolčna pena (421).

Zvečer: Hrenovke. Paradižnikova solata z jajci (363).

Nedelja.

Opoldne: 1. Ječmenčkova juha z zelenjavo (17). 2. Pečen odojček. Mešana solata. 3. Bučni zvitek. Kompot.

Zvečer: Mešana jajca z drobnjakom. Srbska solata.

Številke v oklepajih pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za ležaje natisnjena jedila prinašamo recept.

Tirolski cmoki.

Šest starih žemelj zrežemo na kocke. Na nekoliko manjše kocke narežemo nato 15 dkg kuhanega prekajenega mesa in posebej 10 dkg prekajene slanine. Nato scvremo najprej slanino, da postekleni, potem še žlico prav drobno sesekljane čebule, primešamo nekoliko peteršilja, nazadnje pa še na kocke zrezano prekajeno meso in žemlje ter vse skupaj še nekoliko časa pražimo. Opraženi zmesi primešamo dve zvrhani žlici moke. Posebej pa razžvrkljamo v četrt litru mrzlega mleka dve jajci, malo soli in belega popra ter polijemo s tem žemlje. Zdaj vse skupaj dobro premešamo, da se dobro namočijo vsi koščki žemelj, in zmes nazadnje potlačimo. Čez deset minut naredimo iz te zmesi s mokrimi rokami osem enakov velikih cmokov in jih spuščamo v slan krop, v katerem jih potem kuhamo deset minut, ne da bi posodo pokrili. Tirolske cmoke serviramo s solato. Po «Wiener Küche».

Krompirjevi krapi.

42 dkg kuhanega in ohlajenega krompirja nastrgamo in zmešamo z 21 dkg pšenične moke, 7 dkg masti, dvema jajcema in ščepecem soli ter zamesimo gladko testo, ki ga razvaljamo na potreseni deski za pol prsta na debelo. Iz testa izrežemo nato okrogle ploščice, ki naj imajo 8 cm v premeru. Polovico teh ploščic namažemo z raztepenim jajcem, ki mu primešamo vode, in potresemo z drobno sesekljano ali pa na drobne kocke zrezano klobaso, kateri smo primešali peteršilja in popra. Namažane ploščice pokrijemo potem z drugo polovico ploščic, ki jih pritismo na rahlo na spodnjo, namažemo te krape po vrhu z jajcem, pomešanim z vodo, potresemo

Katero jajce je kuhano?

Na oko tega ne morete poznati.

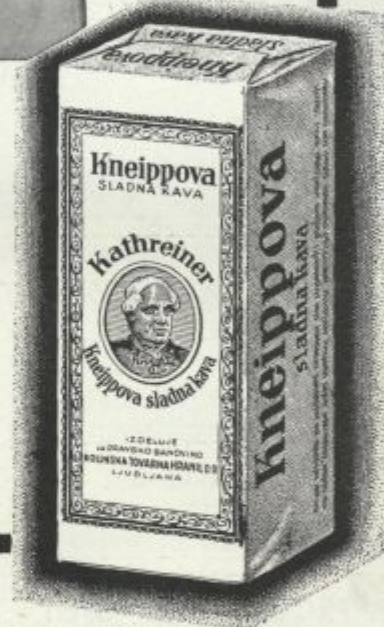
Tudi pri Kneippu ne morete na oko poznati, da je oslajen in kako dobro je oslajen. Kakor hitro ga pa pokusite, takoj to spoznate.

Zahtevajte zato vseh samo zavitke s sliko župnika Kneippa!

Samo v teh zavitkih, ki so iz kartona, je prava

KNEIPPOVA sladna kava.

Kneippova sladna kava ima posebno slajen okus in je v vsakem gospodinjstvu čislana pijača.

s kumino in z nastrganim sirom, jih pokladamo na dobro namazano pekačo in spečemo v vroči pečici svetlorumeno. Krape serviramo še vroče s paradižnikovo solato ali pa s kolerabicami.

Po «Wiener Küche».

Zdrob pov praženec.

V pol litru mleka razžvrkljamo dve jajci, primešamo 4 dkg sladkorja, četrt litra pšeničnega zdroba in soli. Ko se zdrob namaka približno dve uri, zmes

dobro premešamo, dodamo lahko še pest rozin ter jo zlijemo na 6 dkg razbeljene masti in spečemo v pečici z obeh strani. Preden praženec serviramo, ga z vilicami na drobno zdrobimo in potresemo s sladkorjem.

Pečen odojček.

Odojčka očistimo in operemo, ga znotraj posolimo ter ovijemo ušesa in rep s papirjem. Pečemo ga dve do tri ure na pekači v pečici in ga medtem pridno mažemo s kosom slanine. Serviramo vročega, prav okusen je pa tudi mrzel.

Bučni zvitek.

Ko je vlečeno testo počivalo pol ure, ga razvlečemo in počakamo, da se nekoliko posuši. Potem ga namažemo z mastjo in tolikokrat zganemo, da je krpa testa velika kakor dno pekače. Potrebujemo dve tako zloženi krpi testa. Eno položimo v dobro namazano pekačo na dno, razmažemo po njej nadev in ga pokrijemo z drugo krpo, ki jo po vrhu pomažemo z mastjo, potem pa spečemo zvitek v primerno vroči pečici.

Nadev: 1 kg težko bučo olupimo, izdobljemo, zrežemo kakor kislo repo in osolimo. Posebej mešamo štiri rumenjake, 10 dkg vaniljevega sladkorja in tri kozarce stepene smetane, potem pa primešamo otisnjeno bučo in nazadnje še sneg iz štirih beljakov.

Pazite na to!

BAYER

Vsaka ASPIRIN TABLETA mora imati Bayer-jav križ!

ASPIRIN

KAKOR V PRAVLJICAH 1001 NOČI

doživljate lepoto jesenskega krožnega potovanja
po Sredozemskem morju
Z NAŠIM NAJVEČJIM LUKSUZNIM POTNIŠKIM PARNIKOM

»Kraljica Marija«

(17.500 ton depl.)

15. SEPTEMBRA DO 6. OKTOBRA:

Benetke, Split, Boka Kotorska, Santorin, Rodos, Larnaka (Ciper),
Beirut (Balbek, Damask), Haifa (Jaffa, Tel-Aviv, Jeruzalem, Naza-
ret), Port-Said (Kairo-Luksor), Aleksandrija, Dubrovnik, Split, Trst.
Cene (kabina in vsa preskrba I. razr.) so od din 6.000 do 15.000.

8. OKTOBRA DO 21. OKTOBRA:

Trst, Benetke, Pirej (Atene), Aleksandrija (Kairo), Kandija (Knossos),
Krf, Boka Kotorska, Dubrovnik, Split.
Cene (kabina in vsa preskrba I. razr.) so od din 3.500 do 7.000.

BRZA PROGA TRST - SPLIT - PIREJ -
ALEKSANDRIJA - HAIFA IN NAZAJ
PREKO PIREJA IN DUBROVNIKA

Z LUKSUZNIM PARNIKOM

„Princesa Olga“

(14.350 ton depl.)

Odhod vsakih 14 dni. — I., II. in III. razred. — Prvorazreden
komfort, odlična preskrba in postrežba.

ZA INFORMACIJE IN PROSPEKTE SE OBRNITE NA

**JUGOSLAVENSKI
LLOYD A.D., ZAGREB**

GUNDULIĆEVA ULICA BR. 3

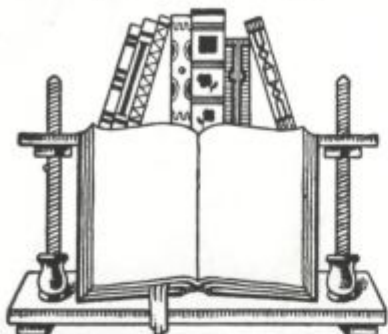
ali pa na vodilne potovalne pisarne

TELEFON: 32-51 IN 23-91

BRZOJAVI: PLOVIDBA ZAGREB

Najlepši okras sobe je knjižna omara

z lepo in okusno vezanimi knjigami. — Lepo vezavo, od preproste do najfinejše, Vam oskrbi knjigoveznica

JOŽE ŽABJEK
LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA ŠTEV. 10
Telefon 24-87

Izdelava vsakovrstnih trgovskih knjig po naročilu, kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih del. Lastni črtni stroj.

KLIŠEJE

ENO IN VEČ BARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—. Vezava Din 60.—.

MLAJŠA VSAKO JUTRO!

Nov recept
Vam prinaša mladost
in lepoto med časom,
ko spite.

Koža svežja, jasnejša — MLAJŠA. Brazde in gube izbrisane. Videti je kakor čudež. V resnici pa je takole: Spet triumf moderne znanosti. Z Dunaja prihaja senzacionalna iznajdba „Biocela“, dragocnega naravnega elementa, ki ga mora imeti koža, da je videti mlada. Prof. dr. Stejskal je pridobil ta element iz globokih kožnih celic mladih živali. Zdaj lahko tudi Vi vsako noč redite svojo kožo z „Biocelom“. On je vsebovan v kremi Tokalon rožnate barve. On redi in pomlajuje Vašo kožo, kadar spite. Omogočil bo vsaki ženi, da bo videti za 10 let mlajša. Čez dan vporablajte kremo Tokalon bele barve. Ona razkraja zajedalce, zožuje razširjene znojnice ter v nekaj dneh napravi kožo baržunasto mehko, gladko in jasno. Uspešni rezultati so zjamčeni, ali pa se denar vrne.

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Ivan Ovsenik v Ljubljani.

Dobri čevlji dober uspeh

29

2402—61000

Lahki trpežni in najprikladnejši telovadni in športni čevlji. Vel. 35—42 Din 35.—

59

5842—05

Najboljša obutev otrokom za svečanost iz finega laka z usnjenim potplatom i gumasto peto.

59

5892—64828

Otroški čevlji iz najfinejšega laka z trpežnim usnjenim potplatom in lepim okrasom na vezavo.

69

6622—44722

Zelo priljubljen in največ zahtevan otroški čevlj iz finega telečega boksa s trpežnim usnjenim potplatom.

69

4975—46547

Najprikladnejši dekliški usnjeni čevlji z zaponko preko rista.

89

4624—48

Zelo lepi čevlji iz najfinejšega boksa z najnovejšim okrasom in trpežnim usnjenim potplatom za naše mlade gimnazijalke.

Rata